

PATVIRTINTA

Rokiškio rajono savivaldybės tarybos

2012 m. rugsėjo 28 d. sprendimu Nr. TS-10.174

ROKIŠKIO RAJONO VIEŠOSIOS TURIZMO INFRASTRUKTŪROS IR PASLAUGŲ PLĖTRA

SEKTORINĖ STUDIJA

Vykdytojas:
UAB „Lyderio grupė“

Užsakovas:
Rokiškio rajono savivaldybės administracija

LYDERIO
g r u p ė

Rokiškio rajono viešosios turizmo infrastruktūros ir paslaugų plėtros sektorinė studija parengta
įgyvendinant Rokiškio rajono savivaldybės administracijos vykdomą projektą
Nr. VP1-4.2-VRM-02-R-52-001 „Rokiškio rajono plėtros strateginio plano iki 2015 metų atnaujinimas“,
finansuojamą iš Europos Socialinio fondo lėšų

TURINYS

SANTRAUKA	3
SANTRUMPŲ IR SĄVOKŲ ŽODYNAS.....	4
ĮVADAS.....	6
DARBO PRIELAIDOS	7
DARBO AKTUALUMAS.....	7
DARBO UŽDAVINIAI.....	7
DARBO STRUKTŪRA.....	8
DARBO METODAI.....	8
DARBO REZULTATAI.....	8
I. ROKIŠKIO RAJONO VIEŠOSIOS TURIZMO INFRASTRUKTŪROS IR PASLAUGŲ SEKTORIAUS APŽVALGA IR VERTINIMAS	9
1.1 GAMTINĖ IR SOCIOKULTŪRINĖ TURIZMO APLINKA: PAGRINDINIAI TURIZMO IŠTEKLIAI	10
1.2. VIEŠOSIOS TURIZMO INFRASTRUKTŪROS IR PASLAUGŲ SEKTORIAUS ESAMA SITUACIJA	16
1.3. VIEŠOSIOS TURIZMO INFRASTRUKTŪROS IR PASLAUGŲ SEKTORIAUS PLĖTROS POTENCIALAS	44
1.4. VIEŠOSIOS TURIZMO INFRASTRUKTŪROS IR PASLAUGŲ SEKTORIAUS SSGG MATRICA	45
II. ROKIŠKIO RAJONO VIEŠOSIOS TURIZMO INFRASTRUKTŪROS IR PASLAUGŲ PLĖTROS TENDENCIJOS IR STRATEGIJA.....	48
2.1. VIEŠOSIOS TURIZMO INFRASTRUKTŪROS IR PASLAUGŲ PLĖTROS TENDENCIJOS IR PERSPEKTYVOS	49
2.2. VIEŠOSIOS TURIZMO INFRASTRUKTŪROS IR PASLAUGŲ PLĖTROS GAIRĖS ..	58
2.3. VIEŠOSIOS TURIZMO INFRASTRUKTŪROS IR PASLAUGŲ PLĖTROS PRIEMONIŲ PLANAS.....	60
III. ROKIŠKIO RAJONO VIEŠOSIOS TURIZMO INFRASTRUKTŪROS IR PASLAUGŲ PLĖTROS SEKTORINĖS STUDIJOS ĮGYVENDINIMAS.....	68
3.1. VIEŠOSIOS TURIZMO INFRASTRUKTŪROS IR PASLAUGŲ PLĖTROS SEKTORINĖS STUDIJOS ĮGYVENDINIMO PRIELAIDOS.....	69
3.2. VIEŠOSIOS TURIZMO INFRASTRUKTŪROS IR PASLAUGŲ PLĖTROS SEKTORINĖS STUDIJOS ĮGYVENDINIMO PRIEŽIŪRA	71
LITERATŪRA	74
PRIEDAI	75
1 PRIEDAS. SAUGOMOS TERITORIJOS, PATENKANČIOS Į ROKIŠKIO RAJONO SAVIVALDYBĖS APRĖPTĮ.....	76
2 PRIEDAS. TARPTAUTINIO STRUVĖS GEODEZINIO LANKO (TRIANGULIACIJOS GRANDINĖS) PUNKTAI.....	77
3 PRIEDAS. NACIONALINĖ TURIZMO INFORMACIJOS CENTRŲ LANKYTOJŲ STATISTIKA	78
4 PRIEDAS. ROKIŠKIO RAJONO GYVENTOJŲ IR VIETOS TURISTŲ APKLAUSOS KLAUSIMYNAS (LT).....	82
5 PRIEDAS. UŽSIENIO TURISTŲ, LANKANČIŲ ROKIŠKIO RAJONĄ, APKLAUSOS KLAUSIMYNAS (ENG).....	87
6 PRIEDAS. ROKIŠKIO RAJONO TURIZMO SFEROS SPECIALISTŲ APKLAUSOS KLAUSIMYNAS	92

SANTRAUKA

Rokiškio rajono savivaldybės reikšminga stiprybė – vertingų paveldo objektų gausa ir įvairovė, besiplečianti viešoji turizmo infrastruktūra, maža aplinkos tarša, patrauklios turizmo ir susijusių verslų plėtojimo sąlygos žmogiškųjų išteklių atžvilgiu, gausus kultūrinio turizmo paslaugų pasirinkimas. Viešąją turizmo infrastruktūrą sudaro nuosavybės teise valstybei ar savivaldybėms priklausantys stacionarūs ar laikini statiniai ir įrenginiai (turizmo trasos, pėsčiųjų (dviračių) takai, poilsio, apžvalgos ar stovėjimo aikštelės, stovyklavietės ir jų įrenginiai, paplūdimių įrenginiai, informacijos, higienos ir atliekų surinkimo priemonės, kiti renginių, lankytojų aptarnavimo ir poilsio objektai), skirti rekreacinėms teritorijoms ir turizmo objektams lankyti ir (ar) poilsio veiklai organizuoti; turizmo paslaugos – tai fizinių ir juridinių asmenų turistinės kelionės organizavimo, apgyvendinimo, maitinimo, vežiojimo, informacijos, pramogų ir kita veikla.

Siekiant užtikrinti efektyvią ir darnią Rokiškio rajono savivaldybės viešosios turizmo infrastruktūros ir paslaugų plėtrą, šioje studijoje yra išskirtos trys prioritetinės atitinkamos plėtros kryptys: 1) modernizuoti ir plėsti viešąją turizmo infrastruktūrą; 2) skatinti savivaldybės turizmo konkurencingumą; 3) formuoti patrauklaus turizmui savivaldybės įvaizdį. Prioritetinės savivaldybės turizmo plėtros kryptys buvo identifikuotos remiantis atlikta Rokiškio rajono viešosios turizmo infrastruktūros ir paslaugų plėtros aplinkos analize ir gautais turizmo sektoriaus subjektų poreikių tyrimo rezultatais.

Rokiškio rajono viešosios turizmo infrastruktūros ir paslaugų plėtros sektorinėje studijoje numatytų gairių ir veiksmų plano įgyvendinimas prisidės prie atvykstamojo ir vietinio turizmo plėtros savivaldybėje, o taip pat mažins savivaldybės turizmo sezoniškumą. Išaugę atvykstamojo ir vietinio turizmo srantai darys teigiamą poveikį Rokiškio rajono savivaldybės ekonominiam ir socialiniam sektoriams. Šis poveikis pasireikš prekybos apimčių didėjimu, pajamų iš turizmo ir su juo susijusių veiklų augimu, naujų darbo vietų kūrimu, užimtumo didėjimu ir nedarbo mažėjimu, mokesčių iš turizmo ir su juo susijusių veiklų augimu bei kt.

SANTRUMPŲ IR SĄVOKŲ ŽODYNAS

Pagrindinės santrumpos:

- BVP – bendrasis vidaus produktas
- ES – Europos Sąjunga
- LR – Lietuvos Respublika
- RRSA – Rokiškio rajono savivaldybės administracija
- SS – sektorinė studija
- TIC – turizmo informacijos centras

Pagrindinės sąvokos:

- **Turizmas** – sporto, laisvalaikio ar aktyvaus poilsio viena veiklų – kelionė, išvyka, žygis pavieniui arba grupėmis sveikatai stiprinti, fizinėms ir asmenybės ypatybėms ugdyti, pramogai ar šviečiamuoju tikslu; kelionių organizavimo, apgyvendinimo, maitinimo, kultūros paslaugų turistams teikimo verslas; veikla, susijusi su kelionėmis ir jų tikslų įgyvendinimu (Turizmo terminų žodynas, Valstybinis turizmo departamentas prie Lietuvos Respublikos Ūkio ministerijos).
- **Ivaizdis [angl. image]** – tai, kaip objektą (asmenį, produktą, renginį, įmonę ir kt.) vertina jį suvokiantis subjektas (Oxford Dictionaries, 2012).
- **Kompleksinis turizmo produktas [angl. composite tourism product]** – lankytinų vietovių, objektų ir susijusių paslaugų (pvz., transporto, maitinimo, apgyvendinimo, informavimo, komunikacijos, ekskursijų organizavimo) visuma. Ši sąvoka apima ir lankytojų gaunamą pridėtinę vertę – teigiamas patirtis, emocijas ir kt. (Enterprise & Economic Development Glossary, 2012).
- **Aktyvaus poilsio turizmas** – keliavimas gamtinėje aplinkoje pėsčiomis, dviračiais, slidėmis, valtimis, kopiant į kalnus ir kitaip, panaudojant savo fizines ir dvasines jėgas ar turint tikslą jas atgauti (Nacionalinė turizmo plėtros 2007-2013 m. programa, LR Vyriausybės nutarimas 2007 m. rugpjūčio 29 d. Nr. 944, nauja redakcija 2010 m. liepos 14 d. Nr. 1051).
- **Rekreacinė zona** – vietovė, kurios gamtinės ir/ar kultūrinės aplinkos savybės ir galimybės tinka žmonių visaverčiam fiziniam ir dvasiniam poilsiui organizuoti (Turizmo terminų žodynas, Valstybinis turizmo departamentas prie Lietuvos Respublikos Ūkio ministerijos).
- **Dalykinis (konferencijų) turizmas** – keliavimas profesiniais ar darbo tikslais, siekiant įgyti profesinių žinių ir jas papildyti, ar susijęs su dalykiniais susitikimais, parodų lankymu, dalyvavimu seminaruose, konferencijose, kongresuose (Nacionalinė turizmo plėtros 2007-2013 m. programa, LR Vyriausybės nutarimas 2007 m. rugpjūčio 29 d. Nr. 944, nauja redakcija 2010 m. liepos 14 d. Nr. 1051).

- **Turizmo produktas** – paslaugų ir turizmo veiklos sąlygų visuma, siūloma turistui interesams kelionės metu tenkinti (Nacionalinė turizmo plėtros 2007-2013 m. programa, LR Vyriausybės nutarimas 2007 m. rugpjūčio 29 d. Nr. 944, nauja redakcija 2010 m. liepos 14 d. Nr. 1051).

IVADAS

DARBO PRIELAIIDOS

Darbo rengimo teisinis pagrindas – paslaugų sutartis Nr. DS-31, kurią 2012 m. sausio 19 d. sudarė Rokiškio rajono savivaldybės administracija ir UAB „Lyderio grupė“. Studijos esmė (konceptija, aprėptis, turinys) bei pagrindiniai paslaugų teikimo principai atitinka sutarties Nr. DS-31 techninėje užduotyje suformuluotus reikalavimus.

DARBO AKTUALUMAS

Pastaraisiais dešimtmečiais turizmo sektoriaus vaidmuo ir socioekonominė reikšmė auga ne tik atskirų šalių ir regionų, bet ir pasaulio mastu. Kelionių ir turizmo taryba (angl. Travel & Tourism Council, WTTC) prognozuoja, kad 2012 m. turizmo sektoriuje bus daugiau nei 100,3 milijono darbo vietų, o sektoriaus įmonių generuojamas BVP viršys 2 trilijonus dolerių. Be to, numatoma, jog turizmo sektoriaus augimas 2012 m. sieks 2,8 proc. – 0,3 proc. punkto daugiau nei metinis globalios ekonomikos augimas (2,5 proc.). Kadangi turizmo sektoriaus vystymasis teigiamai veikia susijusias verslo sferas (maitinimo, laisvalaikio, pramogų ir kt.), laikoma, kad bendras sektoriaus socioekonominis efektas 2012 m. sudarys apie 260 milijonų (1 iš 12) darbo vietų ir 6,5 trilijono dolerių BVP (Travel & Tourism Council, 2012b). Pabrėžtina, jog 2011 m. turizmo ir susiję verslo sektoriai sukūrė 255 milijonus darbo vietų ir 6,3 trilijono dolerių BVP. Tuo pačiu laikotarpiu jų santykinė dalis pasaulio BVP sudarė 9 proc., bendrose investicijose ir eksporte – po 5 proc. (Travel & Tourism Council, 2012a).

Preliminariais vertinimais Lietuvos turizmo sektorius generuoja 4,4 proc. bendrojo vidaus produkto. Siekiamybė padidinti sektoriaus BVP dalį neatsiejama nuo aktyvios atvykstamojo ir vidaus turizmo skatinimo politikos. Turizmo plėtra aktuali ir Rokiškio rajonui, pasižyminčiam patrauklia kelionių, poilsio ir rekreacijos aplinka, vertingomis architektūrinėmis vertybėmis, muziejais, dvarais ir parkais, istoriniais paminklais bei memorialinėmis vietomis, archeologiniais paminklais, gamtos objektais ir pan. Siekiant sėkmingai išnaudoti rajono stiprybes ir potencialą, būtina sistemingai vystyti viešąjį turizmo infrastruktūrą, skatinti paslaugų pasiūlos ir kokybės augimą, kurti kompleksinius turizmo produktus.

Darbo objektas – Rokiškio rajono turizmo sektorius: viešoji infrastruktūra ir paslaugos.

Darbo dalykas – Rokiškio rajono viešosios turizmo infrastruktūros ir paslaugų plėtra.

Darbo tikslas – pasiūlyti Rokiškio rajono viešosios turizmo infrastruktūros bei paslaugų plėtros koncepciją, strategines gaires ir priemones.

DARBO UŽDAVINIAI:

1. Išanalizuoti viešosios turizmo infrastruktūros ir paslaugų sektoriaus esamą situaciją.
2. Sudaryti viešosios turizmo infrastruktūros ir paslaugų sektoriaus SSGG matricą.
3. Identifikuoti viešosios turizmo infrastruktūros ir paslaugų plėtros perspektyvas.
4. Nustatyti viešosios turizmo infrastruktūros ir paslaugų plėtros strategines kryptis.

5. Sudaryti viešosios turizmo infrastruktūros ir paslaugų plėtros priemonių planą.
6. Išanalizuoti plėtros plano įgyvendinimo prielaidas ir suformuoti priežiūros sistemą.

DARBO STRUKTŪRA

- I dalyje atliekama viešosios turizmo infrastruktūros ir paslaugų sektoriaus apžvalga.
- II dalyje formuojama viešosios turizmo infrastruktūros ir paslaugų plėtros strategija.
- III dalyje nustatomos strategijos įgyvendinimo prielaidos ir priežiūros mechanizmas.

DARBO METODAI:

- Literatūros sisteminė ir lyginamoji analizė; sintezė.
- Statistikos duomenų analizė ir interpretavimas.
- Apklausos duomenų analizė ir interpretavimas.
- Loginė dedukcija ir indukcija; kreatyvinis metodas.

DARBO REZULTATAI

Laukiamas darbo rezultatas – parengta Rokiškio rajono viešosios turizmo infrastruktūros ir paslaugų plėtros sektorinė studija, atitinkanti užsakovo reikalavimus, lūkesčius bei Rokiškio rajono turizmo raidos viziją.

**I. ROKIŠKIO RAJONO VIEŠOSIOS
TURIZMO INFRASTRUKTŪROS IR
PASLAUGŲ SEKTORIAUS APŽVALGA IR
VERTINIMAS**

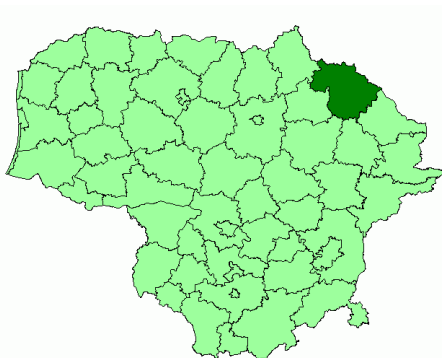
Šioje dalyje analizuojama esama sektoriaus situacija, identifikuojamas viešosios turizmo infrastruktūros ir paslaugų plėtros potencialas, sudaroma SSGG matrica.

1.1 GAMTINĖ IR SOCIOKULTŪRINĖ TURIZMO APLINKA: PAGRINDINIAI TURIZMO IŠTEKLIAI

Turizmo plėtojimo galimybes apibrėžia gamtiniai, kultūriniai ir žmogiškieji turizmo ištekliai, taip pat viešoji turizmo infrastruktūra bei turizmo paslaugos.

Rokiškio rajono geografinė padėtis ir gamtinė aplinka

Rokiškio rajono savivaldybės teritorija išsidėsčiusi Lietuvos šiaurės rytuose, greta sienos su Latvija (savivaldybės centras – Rokiškio miestas). Rokiškio rajonas yra apie 2 val. kelio nutolęs nuo pagrindinių turizmo rinkų Vilniaus ir Kauno miestų bei 1 val. – nuo Panevėžio miesto. Rajone yra 3 miestai – Rokiškis, Obeliai ir Pandėlys; 9 miesteliai – Čedasai, Duokiškis, Juodupė, Jūzintai, Kamajai, Salos, Suvainiškis, Panemunėlis ir Panemunis; 689 kaimai. Savivaldybės teritorija suskirstyta į 10 seniūnijų (žr. 1 pav.). Remiantis LR Vietos savivaldos įstatymo (Žin., 2008, Nr. 113-4290; Žin., 2011, Nr. 45) 8 skirsniu, numatančiu atstovavimą gyvenamųjų vietovių bendruomenėms, 2009 m. balandžio 24 d. Tarybos sprendimu Nr. TS–5.114 įkurtos 55 seniūnaitijos.

a. Rokiškio rajono geografinė padėtis

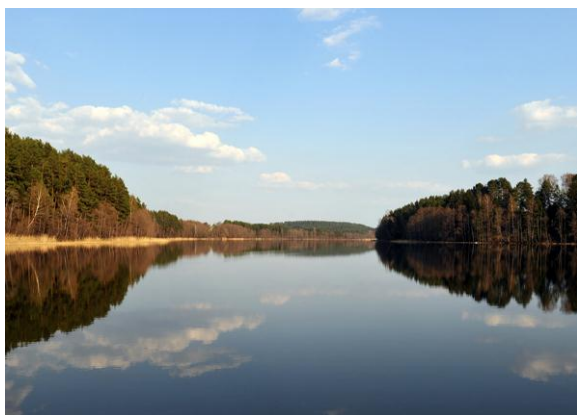

b. Rokiškio rajono seniūnijos

1 pav. Rokiškio rajono padėtis ir administracinis-teritorinis suskirstymas

Šaltinis: Wikipedia.org ir Wikimedia.org, 2012

Rokiškio rajono savivaldybėje žemės ūkio naudmenos sudaro 56 proc., kita žemė – 7,9 proc., miškai – 28 proc., vandenys – 3,8 proc., užstatyta teritorija – 2,3 proc., keliai – 2 proc. rajono ploto. Rajone telkšo 11 tvenkinių ir 99 ežerai (didžiausi iš jų – Sartų, Obelių, Vyžuonos). Pro šią teritoriją teka Kriauna (Latvijoje žinoma kaip Ličupė), Nemunėlio, Lėvens ir Šetekšnos aukštupiai. Pagrindiniai miškų masyvai ir girios – Suvainiško, Apūniškio, Salagirio. Rajone eksploatuojami Degesynės, Varaščinės ir Čelkių durpynai (žr. 2 pav.).

a. Sartų ežeras Rokiškio rajone

b. Notigalės telmologinis draustinis

2 pav. Rokiškio rajono gamtinė aplinka: vandens telkiniai ir draustiniai

Šaltinis: Wikipedia.org ir eFoto.lt, 2012

Remiantis Saugomų teritorijų valstybės kadastro skelbiamais duomenimis (2012), rajone yra 16 saugomų teritorijų. Išsamus jų sąrašas pateiktas studijos prieduose (žr. 1 priedas).

Reikšmingas Rokiškio rajono savivaldybės objektas (įtrauktas į UNESCO pasaulio paveldą) – Struvės geodezinio lanko Gireišių punktas, esantis prie kelio Rokiškis – Panevėžys (14-ame km), šalia Šetekšnos upės posūkio. Trianguliacijos grandinė suformuota 1816–1852 m., bandant įvertinti Žemės dydį ir formą. Gireišių punktas įtrauktas į Lietuvos 1994 m. koordinacių sistemą. Nuo jo atliekami geodeziniai matavimai Panemunėlio regione (žr. 2 priedas).

Remiantis Lietuvos statistikos departamento duomenimis, Rokiškio rajono savivaldybėje išmestų teršalų kiekis (kg), tenkantis 1 kv. km., 2006-2010 m. buvo apie 42 proc. mažesnis nei vidutiniškai Lietuvoje. Ūkio, buities ir gamybos nuotekų, išleistų į paviršinius vandenis, tuo pačiu laikotarpiu rodikliai ženkliai gerėjo ir 2010 m. nepakankamai išvalytų ar užterštų (be valymo) nuotekų nebuvo. Būtina pastebėti, kad iš viso nuotekų, išleistų į paviršinius vandenis, kiekis nuo 2006 m. iki 2010 m. sumažėjo 5,2 proc. (2006 m. – 4354,5 tūkst. kub. m., 2010 m. – 4126,2 tūkst. kub. m.).

Rokiškio rajono kultūros paveldas

Toliau yra analizuojami Rokiškio rajono savivaldybės kultūrinio turizmo išteklių, kurio didžiąją dalį sudaro kultūros paveldo objektai.

Lietuvos nekilnojamojo ir kilnojamojo kultūros paveldo apsaugą reglamentuoja Lietuvos Respublikos nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymas (patvirtintas 1994 m. gruodžio 22 d. Nr. I-733, nauja redakcija nuo 2005 m. balandžio 20 d., Žin., 2004, Nr. 153-5571) ir Lietuvos Respublikos kilnojamojo kultūros vertybių apsaugos įstatymas (patvirtintas 1996 m. sausio 23 d. Nr. I-1179, nauja redakcija 2009 m. liepos 1 d., Žin., 2008, Nr. 81-3183). Atsižvelgiant į tai, kad Rokiškio rajone daugiausiai yra nekilnojamojo kultūros paveldo objektų, toliau yra analizuojamas būtent šie objektai. LR nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymas apibrėžia nekilnojamojo kultūros paveldo skirstymą,

kuris Rokiškio rajone pagal kultūros paveldo objektų reikšmingumą lemiantį vertingų savybių pobūdį ar jų derinį yra šis:

- 1) Archeologinis paveldas, kuris apima praeities ūkinės ar gynybinės veiklos, gyvenamosios, laidojimo ar kulto vietas, jų kompleksus arba vietas, kurių vienintelis arba vienas iš pagrindinių mokslinių duomenų šaltinių yra archeologiniai tyrimai ir radiniai.
- 2) Architektūrinis, inžinerinis ir kt. kultūros paveldas, kuris apima reikšmingais pripažintus architektūrinės kūrybos statinius, jų dalis, priklausinius ir tokių statinių vientisas architektūrinės kompozicijas ir (ar) vietų kompleksus, ansamblius, vietas bei vietas.
- 3) Kitas nekilnojamojo kultūros paveldas, kuris apima kultūros paveldo dalį, kurią sudaro praeities kartų pastatytos, įrengtos, sukurtos ar istorinių įvykių sureikšmintos išlikusios ar neišlikusios medžiaginės kultūros vertybės, tiesiogiai susijusios su užimama ir joms naudoti reikalinga teritorija.

Remiantis Rokiškio rajono savivaldybės administracijos duomenimis, rajone yra 172 objektai, laikomi kultūros paveldo objektais ar paminklais:

- 1 pasaulio paveldo objektas (Pasaulio paveldo komiteto sprendimu įtrauktas į Pasaulio paveldo sąrašą),
- 23 kultūros paminklai (valstybės saugomi LR Vyriausybės nutarimu skelbiami aukščiausio statuso paminklais),
- 62 valstybės saugomi kultūros paveldo objektai (paskelbti valstybės saugomi kultūros paveldo objektais),
- 86 kiti kultūros paveldo objektai (nepaskelbti valstybės saugomi kultūros paveldo objektais).

Kultūros vertybių registro duomenimis (2012) Rokiškio rajono savivaldybėje yra 405 objektai, laikomi kultūros vertybėmis. Iš jų 90 (22,22 proc.) tenka Rokiškio miestui, 9 (2,22 proc.) – Pandėliui, 11 (2,72 proc.) – Obeliams. Net 22 objektai (5,43 proc.) yra Rokiškio rajono Kamajų miestelyje. Informacija pasaulio paveldo objektą, kultūros paminklus, valstybės saugomus kultūros paveldo objektus ir kitus kultūros paveldo objektus yra viešai publikuojama Rokiškio rajono savivaldybės internetiniame tinklapyje.

Pažymėtina, kad Rokiškio dvaro sodyba 2011 m. tapo Europos Komisijos ir Valstybinio turizmo departamento prie Ūkio ministerijos projekto „Lietuvos turizmo traukos vietovė 2011. Atstatyti ir turizmui pritaikyti statiniai“ nugalėtoja pagal EDEN (angl. European Destinations of Excellence) projektą. EDEN projektas – tai aukščiausias turizmo rinkodaros taškas, kurį gali pasiekti šalies vietovės.

Rengiant Rokiškio rajono viešosios turizmo infrastruktūros ir paslaugų sektoriaus studiją, lygiagrečiai buvo atliekamas anketinis tyrimas/apklausa (žr. 4, 5, 6 priedus). Atlikus vietos gyventojų ir turistų apklausą, buvo išskirti šie lankomiausi Rokiškio rajono istorinio, urbanistinio, archeologinio

kultūros paveldo objektai: Rokiškio miesto senamiestis, Kamajų miestelio aikštė, Petrešiūnų piliakalnis, Moškėnų piliakalnis, Kamajų miestelio aikštė, Sidabrinės piliakalnis, Juodonių piliakalnis ir kiti (paminėti po vieną kartą).

Rokiškio rajono architektūrinio, inžinerinio ir kt. kultūros paveldo objektų atveju buvo išskirti šie lankomiausi objektai: Rokiškio Šv. Mato bažnyčia (populiariausias objektas iš visų lankytinų), Salų dvaras ir parkas, Rokiškio dvaro sodyba, Jūžintų Šv. Mykolo arkangelo bažnyčia, Onušio dvaro sodyba, Kamajų Šv. Kazimiero bažnyčia, Panemunio dvaras, Gačionių dvaras, Žiobiškio Šv. arkangelo Mykolo bažnyčia, Onušio Šv. arkangelo Mykolo bažnyčia, Tarnavo dvaras ir kt. (paminėti po vieną kartą).

Atlikus vietos gyventojų ir turistų apklausą, taip pat buvo išskirti šie lankomiausi Rokiškio rajono kiti nekilnojamojo kultūros paveldo objektai: Ožakmenis (akmuo), J. Katelės kapas, J. Smuškevičiaus aikštė, Akmuo su Velnio, Dievo ir Angelo pėda ir kiti (paminėti po vieną kartą).

Minėtos apklausos rezultatų duomenimis, vietos gyventojai ir turistai labiausiai lankė Rokiškio rajone esančius dvarus ir jų kompleksus bei muziejus (79,1 proc.), taip pat bažnyčias (69,0 proc.). Šiek tiek mažiau respondentų nurodė aplankę paminklus ar istorines kapavietes (58,6 proc.), dar mažiau – parkų, mitologinių akmenų vietoves ir pan. (45,5 proc.), mažiausiai – piliakalnius, pilkapius ir pan. (39,7 proc.).

Minėtoje apklausoje atskirai buvo anketuojami turizmo sektoriaus specialistai. Pastarieji vidutiniškai vertina Rokiškio rajono lankytinų turizmo objektų techninę ir estetinę būklę (56 proc.). Nei vienas respondentas-specialistas lankytinų turizmo objektų techninės ir estetiškos būklės nevertina labai gerai.

Žmogiškieji turizmo ištekliai

Be fizinių rajono turizmo infrastruktūros rodiklių, ne mažiau svarbūs yra ir socialiniai veiksniai (socialiniai-demografiniai rodikliai, turto saugumas ir pan.), kurie formuoja socialinę aplinką. Neigiama rajono socialinė aplinka sąlygoja neigiamą rajono įvaizdį bei gali kenkti turizmo plėtrai.

Lietuvos statistikos departamento duomenimis, 2012 m. pradžioje Rokiškio rajono savivaldybėje gyveno 36090 gyventojų. Priešingai nei visoje Lietuvoje, Rokiškio rajone daugiausia gyventojų 2012 m. pradžioje gyveno kaime – 53,8 proc., o Lietuvoje kaimo gyventojai sudarė vidutiniškai tik 33,0 proc. Gyventojų pasiskirstymas pagal amžių taip pat skiriasi nuo atitinkamų Lietuvos rodiklių: rajone yra didesnė pensinio amžiaus gyventojų dalis, o vaikų (iki 15 m.) ir darbingo amžiaus gyventojų dalis yra mažesnė už atitinkamą šalies procentinę dalį (žr. 1 lentelę).

1 lentelė. Gyventojų pasiskirstymas pagal amžių, 2012 m. pradžia

Teritorija	Gyventojų pasiskirstymas pagal amžių			
	0-15 m.	Darbingo amžiaus gyventojai	Pensinio amžiaus gyventojai	Viso
Lietuvos Respublika	517 492	2 015 107	667 172	3 199 771
Rokiškio raj. sav.	5 341	21 602	9 147	36 090
Gyventojų procentinė dalis				
Lietuvos Respublika	16,2	63,0	20,9	100
Rokiškio raj. sav.	14,8	59,9	25,3	100

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Gyventojų skaičius Rokiškio rajone nuo 2009 m. iki 2012 m. pradžios sumažėjo 5,9 proc., atitinkamai šalyje – 4,5 proc. Gyventojų skaičiaus mažėjimą lemia nedidelis gimstamumas, didėjantis mirtingumas bei didėjanti emigracija iš rajono į didžiuosius Lietuvos miestus bei kitas šalis. Šis mažėjimas gali neigiamai įtakoti Rokiškio turizmo rinką, nes prarandamos galimybės pritraukti daugiau darbo jėgos ir pagreitinti ekonomikos augimą ateityje.

Gyventojų (25-64 m.) pasiskirstymas pagal išsilavinimą taip pat skiriasi nuo atitinkamų Lietuvos duomenų. Panevėžio apskrityje (pastaba: dėl duomenų trūkumo Rokiškio raj. savivaldybės duomenys vertinami kaip atitinkami Panevėžio apskrityje, 2011 m.) žemesnio išsilavinimo (pradinio ir pagrindinio) gyventojai sudarė 8,9 proc., vidutinio išsilavinimo (vidurinio ir profesinio) – 66,4 proc., aukščiausio išsilavinimo (aukštesniojo ir aukštojo) – 24,8 proc., o Lietuvoje atitinkamai 7,1 proc., 58,9 proc. ir 34,0 proc. Turizmo plėtros atžvilgiu tai, kad rajone yra didelė gyventojų dalis, turinčių vidutinį išsilavinimą, – teigiamas dalykas, nes būtent tokių darbuotojų daugiausia reikia paslaugų, maitinimo, apgyvendinimo įstaigose, kurios yra vienos svarbiausių vystant turizmo sektorių.

Rokiškio rajone palyginti nedidelis nusikalstamumo lygis – 2011 m. rajone 1000-iai gyventojų teko 17,2 užregistruotos nusikalstamos veikos, o Lietuvoje – 24,7 veikos. Žemas nusikalstamumo lygis prisideda formuojant turizmui patrauklaus rajono įvaizdį.

Lietuvos darbo biržos duomenimis, 2011 m. Rokiškio rajono savivaldybėje registruotų bedarbių dalis nuo darbingo amžiaus gyventojų (12,4 proc.) buvo viena mažiausių lyginant su kitomis Panevėžio apskrities savivaldybėmis.

Toliau yra analizuojamas Rokiškio rajono savivaldybės gyventojų užimtumas pagal ekonominės veiklos rūšis. Lietuvos statistikos departamentas pateikia minėtus duomenis Lietuvos Respublikos ir apskričių mastu (žr. 2 lentelė). Remiantis šiais rodikliais, Rokiškio rajono savivaldybės gyventojų užimtumo padėtis yra vertinama kaip atitinkama Panevėžio apskrityje.

2 lentelė. Gyventojų užimtumo pasiskirstymas pagal ekonominės veiklos rūšis, 2011 m.

Ekonominės veiklos rūšis	Lietuvos Respublika	Panevėžio apskritis
Paslaugų sektorius	66,9 proc.	57,2 proc.
Žemės ūkio sektorius	8,5 proc.	11,7 proc.
Pramonės sektorius	17,7 proc.	24,5 proc.
Statybų sektorius	6,9 proc.	6,6 proc.

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Pastebėtina, kad užimtųjų pasiskirstymas pagal ekonominės veiklos rūšis ženkliai skiriasi nuo Lietuvos atitinkamų rodiklių (išskyrus statybų sektorių): Rokiškio rajono savivaldybėje didesnė gyventojų dalis dirba pramonės ir žemės ūkio, mažiau – paslaugų sektoriuje.

Lietuvos statistikos departamento duomenimis, rajone yra gana pigi darbo jėga, nes 2012 m. pirmą ketvirtį Rokiškio rajono savivaldybės gyventojų neto darbo užmokestis siekė 1414,3 Lt, kuomet Lietuvos vidurkis siekė 1661,9 Lt¹. Nedarbo ir užimtumo rodikliai rodo socialinę-ekonominę padėtį rajone, kuri, kaip matyti iš pateiktų duomenų, yra gana nebloga.

Turizmo žmogiškuosius išteklius sudaro ir turizmo sektoriaus darbuotojai, kurie kuria Rokiškio rajono savivaldybės turizmo ir svetingumo įvaizdį. Rokiškio turizmo informacijos centre dirba 3 turizmo specialistai, Rokiškio rajono savivaldybės administracijos Kultūros, turizmo ir ryšių su užsienio šalimis skyriuje – 2, gido paslaugas teikia 18 specialistų. Kitų darbuotojų dalies turizmo srityje statistika nėra pateikiama. Tiek Rokiškio rajono, tiek Lietuvos svetingumas yra sudėtinė turizmo sektoriaus konkurencingumo dalis, todėl siekiant stiprinti šį potencialą būtina nuolat ugdyti šių specialistų profesinę kompetenciją.

Apibendrinant galima teigti, jog Rokiškio rajonas pasižymi patraukliu kraštovaizdžiu bei gamtine aplinka. Reikšminga rajono stiprybė – vertingų paveldo objektų gausa ir įvairovė, maža aplinkos tarša, patrauklios turizmo ir susijusių verslų plėtojimo sąlygos žmogiškųjų išteklių atžvilgiu. Itin aukštu turizmo vystymo potencialu pasižymi rajono miestai ir miesteliai – Rokiškis, Pandėlys, Obeliai, Kamajai. Šiose vietovėse tikslinga aktyviai plėtoti kultūrinį, pažintinį, religinį, amatų, renginių turizmą. Pažymėtina, kad kultūrinis turizmas yra svarbiausias stimulus ir galimybė išlaikyti didžiulę istorinę ir meninę vertę turinčius paveldo objektus, todėl jie turi būti pritaikyti lankyti (sukuriama reikiama aplinkos ir eksponavimo infrastruktūra), juose turi būti teikiamos turizmo paslaugos ir geriau tenkinami keliautojų poreikiai. Neurbanizuotose rajono teritorijose rekomenduojama orientuotis į rekreacinį ir ekologinį turizmą, skatinti aktyvaus poilsio paslaugų teikimą.

¹ Be individualiųjų įmonių (Rokiškio rajono savivaldybėje ir Lietuvos Respublikos mastu)

1.2. VIEŠOSIOS TURIZMO INFRASTRUKTŪROS IR PASLAUGŲ SEKTORIAUS ESAMA SITUACIJA

Turizmo plėtojimo galimybes apibrėžia ir viešoji turizmo infrastruktūra bei turizmo paslaugos. Toliau pateikiamos pasaulio ir Lietuvos turizmo sektoriaus raidos tendencijos, bendra Rokiškio rajono turizmo apžvalga, viešosios turizmo infrastruktūros ir paslaugų sektoriaus situacijos analizė.

Pasaulio ir Lietuvos turizmo sektoriaus raidos tendencijos

Travel & Tourism 2011 ataskaitoje teigiama, kad pasauliniame kontekste turizmo sektorius yra labai lankstus, nes įvairios pasaulinės reikšmės įvykių (pvz., 2001 m. teroro atakos JAV, pandemijos, 2009 m. pasaulinė ekonomikos krizė) pasekmės būna pakankamai trumpalaikės.

Travel & Tourism 2011 ataskaitoje pažymima, kad, atsiradus internetui, turistai tapo labai savarankiškas ir ateityje interneto prieinamumas bei informacijos pasidalinimo galimybės vis labiau įtakos turizmo sektorių. Minėtas šaltinis išskiria mobiliųjų/išmaniųjų telefonų su interneto prieiga didėjantį populiarumą turistų tarpe. Remiantis Travel & Tourism 2011 ataskaita, šie įrenginiai pasaulinio turizmo kontekste užims vis svarbesnę vietą, nes turistui sudaro sąlygas kelionės metu gauti visą naujausią informaciją apie lankytiną vietą, iškart dalintis nuotraukomis bei įspūdžiais socialiniuose tinkluose.

Taip pat minėtas šaltinis išskiria sparčiai populiarėjančią ekologijos temą, kuri aktyviai yra pritaikoma ir turizmo sektoriuje. Turistai vis labiau linksta rinktis turizmo paslaugų teikėjus, kurie į savo veiklos vidinius procesus ir išorinius santykius savanoriškai integruoja socialinius, aplinkosaugos ir kultūros tvarumo principus. Poilsinės ir pažintinės kelionės natūralioje pramonės nepaliestoje gamtoje taip pat sparčiai populiarėja ir tokiu būdu pasaulyje kuriasi nauji turizmo maršrutai.

Travel & Tourism 2011 ataskaitoje investicijų į turizmo sektorių atveju prognozuojama, kad iki 2021 m. didžiausia procentinė investicijų dalis į turizmą nuo bendrų šalies investicijų bus Juodkalnijoje (16,4 proc.), Singapūre (9,3 proc.) ir Azerbaidžane (9,1 proc.). Pastebėtina, kad Lietuvos Respublika taip pat yra minima šiame dešimtuose užimdama 6-tą vietą (atitinkamai 8,5 proc.).

Lietuvoje turizmo sektorius padeda plėtoti šalies ekonomiką, pritraukti investicijas, sukurti naujas darbo vietas. Turizmas, kaip prioritetinė šaka, buvo išskirtas 1994 m. parengtoje Nacionalinėje turizmo plėtojimo 1994-1998 m. programoje. 2001 m. buvo parengta Turizmo plėtotės strategija, kaip ilgalaikės Lietuvos ūkio (ekonominės) plėtros iki 2015 m. ilgalaikės strategijos² sudedamoji dalis. Šioje strategijoje numatomos ilgalaikės prioritetinės turizmo plėtotės kryptys, būtinos šalies ir jos regionų turizmo verslo plėtotei skatinti ir efektyviai panaudoti šalies turistinį potencialą. Šiuo metu Lietuvos turizmas plėtojamas atsižvelgiant į Nacionalinės turizmo plėtros 2010–2013 metų programą³, kurioje atsižvelgiant į valstybės bei vietos savivaldos lygmens turizmo sektoriaus planavimo dokumentus apibrėžti turizmo plėtros

² Patvirtinta LR Vyriausybės 2002 m. birželio 12 d. nutarimu Nr. 853 (Žin., 2002, Nr. 60-2424)

³ Patvirtinta LR Vyriausybės 2007 m. rugpjūčio 29 d. nutarimu Nr. 944 (Žin., 2007, Nr. 97-3939)

prioritetai ir nustatytos jų įgyvendinimo priemonės. Nacionalinėje turizmo plėtros 2007-2013 m. programoje yra išskiriami šie konkurencingi Lietuvos Respublikos turizmo produktai: kultūrinis, sveikatos, aktyvaus poilsio, dalykinio (konferencijų), pramogų. Apibrėžtų Programos tikslų (sukurti konkurencingų turizmo produktų plėtrai palankią aplinką ir užtikrinti nuolatinį turistų srautų didėjimą) įgyvendinimui numatytos LR valstybės biudžeto, savivaldybių biudžetų, ES struktūrinių fondų ir kitos lėšos. Atsižvelgiant į tai, galima teigti, kad Lietuvos turizmo sektoriaus plėtra yra planuojama, koordinuojama ir turi potencialo tapti dar labiau konkurencinga pasaulio turizmo kontekste.

Rokiškio rajono turizmo sektoriaus bendra apžvalga

Ilgalaikė, tvari turizmo sektoriaus plėtotė reikšminga ir Rokiškio rajonui, pasižyminčiam patrauklia kelionių, poilsio ir rekreacijos aplinka, architektūrinėmis vertybėmis, muziejais, dvarais ir parkais, istoriniais paminklais bei memorialinėmis vietomis, archeologiniais paminklais, gamtos objektais. Siekiant sėkmingai išnaudoti rajono stiprybes ir potencialą, būtina sistemingai vystyti viešąjį turizmo infrastruktūrą, skatinti paslaugų pasiūlos ir kokybės augimą, kurti kompleksinius turizmo produktus.

Dėl statistinės informacijos trūkumo sudėtinga tiksliai įvertinti turizmo apimtį Rokiškio rajone, todėl sektoriaus analizė grindžiama teorinėmis prielaidomis, apskaičiuotais išvestiniais rodikliais.

Vienas iš populiariausių ir lankomiausių rajono objektų – Rokiškio dvaras, kuriame daugiau nei 70 m. veikia Rokiškio krašto muziejus. Remiantis 2007-2012 m. Rokiškio krašto muziejaus lankytojų skaičiaus statistika (žr. 3 lentelė), galima įvertinti turistų srautus Rokiškio rajone.

3 lentelė. Lankytojų srautai Rokiškio krašto muziejuje 2007-2012 m.

	2007	2008	2009	2010	2011	2012 ⁴
Bendras lankytojų skaičius	40 669	46 737	39 240	40 057	47 051	4 136
Lankytojų iš Lietuvos skaičius	n. d.*	n. d.	38 413	39 356	45 615	4 053
Lankytojų iš užsienio skaičius	n. d.	n. d.	827	701	1 436	83

*n. d. – nėra duomenų, t. y. lankytojų iš užsienio statistikos duomenys atitinkamu laikotarpiu nebuvo fiksuojami.

Šaltinis: Rokiškio krašto muziejus, 2012

Srautų vertinimas paremtas prielaida, kad vidaus ir užsienio turistų, kurie nepatenka tarp muziejaus lankytojų, tačiau keliauja ar poilsiauja kitose rajono vietovėse, skaičius lygus vietos gyventojų, dalyvaujančių muziejaus organizuojamuose kultūriniuose renginiuose ir edukacinėse programose, skaičiui. Atliktas vertinimas rodo, jog Rokiškio rajono savivaldybėje kiekvienais metais apsilanko apie 40 000 – 45 000 turistų. (žr. 4 lentelė).

⁴ Pateikiami 2012 m. sausio – kovo mėnesių duomenys.

4 lentelė. Preliminarus turistų skaičiaus vertinimas Rokiškio rajone

Vertinimo dedamosios	Skaičius, vnt.
Rokiškio krašto muziejaus lankytojų skaičius ⁵	42 751
Rokiškio krašto muziejaus renginių (programų) dalyvių iš Rokiškio skaičius (-)	5 000
Rokiškio rajono turistų, kurie nesilankė Rokiškio krašto muziejuje, skaičius (+)	5 000
Vertinimo paklaida (+/-) 5 proc.	2 138
Bendras metinis turistų skaičius Rokiškio rajone (-5 proc.)	40 613
Bendras metinis turistų skaičius Rokiškio rajone (+5 proc.)	44 889

Sudaryta UAB „Lyderio grupė“, 2012

Remiantis 2009 m. – 2012 m. I ketv. statistika, didžioji dalis (~98 proc.) Rokiškio krašto muziejaus lankytojų – Lietuvos gyventojai. Iki 2007 m. nebuvo fiksuojama užsienio lankytojų statistika. Iš kaimyninės Latvijos 2009 m. atvyko 827, o 2010 m. – 701 turistai. Būtina pažymėti, kad Rokiškio krašto muziejaus lankytojų geografija plečiasi: 2011 m. muziejų aplankė 1 436 užsienio turistai (3,05 proc. visų apsilankusiųjų): iš Latvijos – 1 371 lankytojas, iš Estijos ir Baltarusijos – po vieną ekskursijų grupę, iš Turkijos – 2 grupės (iš viso 65 lankytojai). 2012 m. per pirmuosius 3 mėnesius iš užsienio šalių į muziejų atvyko 83 turistai: iš Latvijos – 46, iš Baltarusijos – 22, iš Bulgarijos – 15 (Rokiškio krašto muziejus, 2012).

5 lentelė. Rokiškio TIC ir Lietuvos TIC lankytojų pasiskirstymas 2009-2011 m.

TIC lankytojai	2009 m.	2010 m.	2011 m.
Lietuvos TIC			
Vidaus turistų skaičius, asm.	288 251	276 700	306 511
Vidaus turistų dalis, proc.	44,95	44,68	41,96
Užsienio turistų skaičius, asm.	352 993	342 644	423 929
Užsienio turistų dalis, proc.	55,05	55,32	58,04
Iš viso	641 244	619 344	730 440
Rokiškio TIC			
Vidaus turistų skaičius, asm.	2 702	4 737	4 889
Vidaus turistų dalis, proc.	91,78	92,34	89,54
Užsienio turistų skaičius, asm.	242	393	571
Užsienio turistų dalis, proc.	8,22	7,66	10,46
Iš viso	2 944	5 130	5 460

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Analizuojant nacionalinių turizmo informacijos centrų lankomumą, būtina pastebėti, kad 2009-2011 m. Rokiškio TIC informacijos paslaugų gavėjai sudarė vidutiniškai 0,92 proc. visų šalies TIC lankytojų. Rokiškio TIC dominavo vietos turistai ir vienadieniai lankytojai, o šalies TIC – užsieniečiai

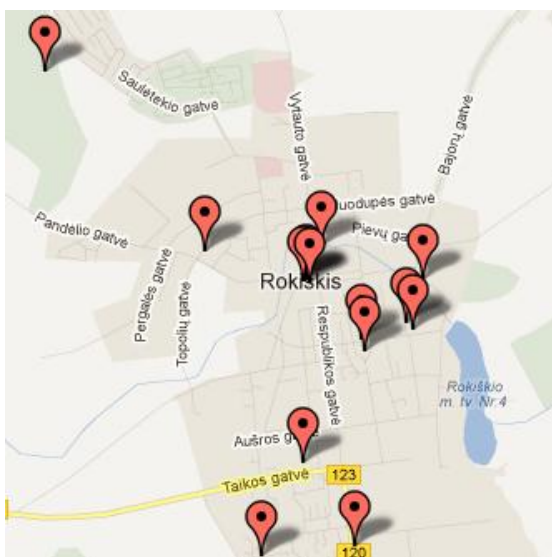
⁵ Vertinime naudojamas 2007–2011 m. Rokiškio krašto muziejaus bendro lankytojų skaičiaus vidurkis.

(žr. 5 lentelė). Išsamūs lankytojų skaičiai Lietuvos turizmo informacijos centruose ir Rokiškio TIC pateikiami 3 priede.

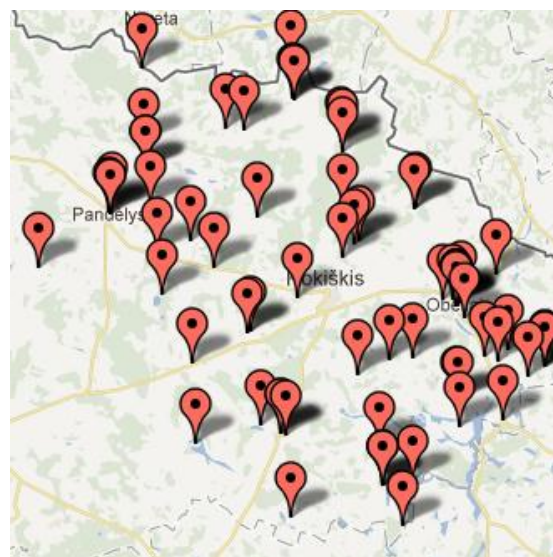
Rokiškio rajono viešosios turizmo infrastruktūros apžvalga

Rokiškio rajono viešąją turizmo infrastruktūrą sudaro valstybės ar savivaldybės nuosavybės teise priklausantys pėsčiųjų (dviračių) takai, poilsio, apžvalgos ar stovėjimo aikštelės, stovyklavietės ir jų įrenginiai, paplūdimių įrenginiai, informacijos, kiti renginių, lankytojų aptarnavimo ir poilsio objektai, skirti rekreacinėms teritorijoms ir turizmo objektams lankyti ir (ar) poilsio veiklai organizuoti.

Rokiškio mieste pagrindinės lankytinos vietos apima kultūros paveldo objektus, muziejus, rekreacines zonas. Daugiausiai minėtų objektų yra centrinėje ir rytinėje miesto dalyse (žr. 3. pav.). Rokiškio mieste turizmo viešąją infrastruktūrą sudaro pėsčiųjų takai (prie Velniakalnio tvenkinio ir Rokiškio ežero), poilsia vietė (prie Rokiškio ežero), Liongino Šepkos parkas, informacinės nuorodos ir standai į turistų lankomus objektus.

a. Turistinių objektų išsidėstymas Rokiškio mieste

b. Turistinių objektų išsidėstymas Rokiškio rajone

3 pav. Pagrindinių turistinių objektų išsidėstymas Rokiškio mieste ir rajone

Šaltinis: RRSA

Architektūrinės vertybės, muziejai, dvarai ir parkai, istoriniai paminklai bei memorialinės vietos, archeologiniai paminklai, gamtos objektai Rokiškio rajone išsidėstę pakankamai tolygiai (žr. 3. pav.). Rokiškio rajono turizmo viešąją infrastruktūrą sudaro pėsčiųjų takai, poilsia vietės, informacinės nuorodos bei standai, parkai ir skverai.

Dviračių takų infrastruktūra. Šio tipo infrastruktūros, pažymėtos specialiaisiais ženklais, Rokiškio rajone nėra. Pastebėtina, kad Europoje sparčiai populiarėja dviračių turizmas, kuris Lietuvoje (atitinkamai ir Rokiškio rajone) dėl palankaus klimato, reljefo, tankaus kelių ir saugomų teritorijų tinklo

irgi galėtų būti sėkmingai plėtojamas⁶. Keliauti nepaženklintais ir dviračių eismui nepritaikytais keliais ne tik nepatrauklu, bet ir nesaugu. Dviratis yra mobili ir ekologiška transporto priemonė, be to, jis sudaro galimybes nuvykti į autotransportu sudėtingai pasiekiamas teritorijas. Gerosios patirties pavyzdžiai Lietuvoje: pirmoji moderni pajūrio dviračių trasa, paženklinta specialiaisiais ženklais, taip pat specialiaisiais ženklais ženklinti yra dviračių takai Bubiai-Kurtuvėnai (Šiaulių raj.), „Žilvino takas“ ir „Žvaigždžių orbita“ Druskininkuose.

Pėsčiųjų takų infrastruktūra. Šio tipo infrastruktūra yra Bradesių kaime (Kriaunų seniūnijoje), prie Velniakalnio tvenkinio (Rokiškio mieste), prie Rokiškio ežero, prie Miliūnų ežero (Rokiškio kaimiškoji seniūnija), Obelių miesto parke prie Rastupio upelio. Tačiau būtina pastebėti, kad tik prie Miliūnų ežero esantis pėsčiųjų takas yra priskiriamas prie pažintinių takų (susisiekimo ir informacinės infrastruktūros kompleksas). Atsižvelgiant į tai, kad Rokiškio rajonas yra turtingas ežerais, upėmis, tvenkiniais, įvairiomis augalų (tarp jų ir retų), grybų, paukščių, žinduolių, žuvų, vėžių ir varliagyvių rūšimis, rekomenduotina plėtoti pažintinių, mokomųjų pėsčiųjų takų infrastruktūrą. Atitinkami gerosios patirties pavyzdžiai Lietuvoje: Dūkštos pažintinis pėsčiųjų takas Neries regioniniame parke, Kadagių slėnio pažintinis pėsčiųjų takas Arlaviškių botaniniame draustinyje (Kauno raj.), Jomantų miško pažintinis takas (Telšių raj.). Pažymėtina, kad Europoje bei JAV (taip pat ir Lietuvoje) sparčiai populiarėja šiaurietiškas ėjimas⁷, kurio propagavimui yra reikalinga pėsčiųjų takų infrastruktūra.

Informacinė infrastruktūra. Rokiškio rajono turizmo sektoriaus informacinę infrastruktūrą koordinuoja Rokiškio rajono savivaldybės administracijos Architektūros ir paveldosaugos skyrius (kelio ženklų nuorodos į kultūros paveldo objektus) bei seniūnijos. Pagrindinis Rokiškio rajono turizmo sektoriaus informacinės infrastruktūros taškas yra VŠĮ Rokiškio turizmo informacijos centras. Pastarojo patalpos yra Rokiškio miesto centre, prieinamos visiems interesantams, tvarkingos.

Siekiant sudaryti kuo palankesnes sąlygas turistams veikti Rokiškio mieste bei rajone, yra informacinės nuorodos į lankytinus objektus. Savivaldybės teritorijoje yra 32 kelio ženklai su nuorodomis į lankomą objektą, 12 vienetų turizmo informacinių stendų apie lankytinus objektus bei 1 stendas, informuojantis, kad poilsiavietė įrengta ES lėšomis (žr. 6 lentelė).

⁶ Nacionalinė turizmo plėtros 2007-2013 m. programa, LR Vyriausybės nutarimas 2007 m. rugpjūčio 29 d. Nr. 944, nauja redakcija 2010 m. liepos 14 d. Nr. 1051

⁷ Ėjimas su specialiomis lazdomis, taikomas gydymo, laisvalaikio tikslais visais metų laikais.

6 lentelė. Rokiškio rajono lankytinų vietų informacinės nuorodos

Nr.	Objektas (užrašas/simbolis ant ženklų)	Ženkinimas, ženklinimo vietovė	Informacinis stendas	QR kodas ⁸
1.	Rokiškio miesto planas	Informacinis stendas prie pagrindinio įvažiavimo į Rokiškį iš Biržų pusės	2 Informaciniai stendai	-
2.	Rokiškio rajono lankytinos vietos	Informaciniai stendai prie įvažiavimų į Rokiškio miestą	4 informaciniai stendai	-
3.	Obelių šilo mūšio vieta	Kelio ženklas, Keležerių k.	-	-
4.	Partizanų žūties vieta-bunkeris	Kelio ženklas, Plunksnočių miškas	-	-
5.	Rokiškio dvaro sodyba-krašto muziejus	6 kelio ženklai, Rokiškio m.	-	-
6.	Nepriklausomybės akto signataro V. Mirono sodyba	Kelio ženklas, Panemunis	-	-
7.	Rezistentų užkasimo vieta 1944-1950 m.	Kelio ženklas, Bajorų k.	-	-
8.	Istorijos muziejus	2 kelio ženklai Obelių m., 2 kelio ženklai Kriaunų k.	-	-
9.	Bobriškio cerkvė	Kelio ženklas, Lašų k.	-	-
10.	Juodonių piliakalnis	Kelio ženklas, Juodonių k.	Stendas apie piliakalnio istoriją	-
11.	Kalnočių piliakalnis	-	Stendas apie piliakalnio istoriją	-
12.	Moškėnų-Laukupėnų piliakalnis	3 kelio ženklai, Moškėnų k.	Stendas apie piliakalnio istoriją	-
13.	Panemunio paminklas „Angelas“	2 kelio ženklai, Pandėlio m.	-	-
14.	Prof. M. Romerio gimtinė	Kelio ženklas, Meldučių k.	-	-
15.	Poeto P. Širvio tėviškė	2 kelio ženklai, Keležerių ir Degučių k.	-	-
16.	Kunigo-švietėjo J. Katelės kapas	Kelio ženklas, Panemunėlio mstl.	-	-
17.	Ministro pirmininko Antano Tumėno gimtinė	Kelio ženklas, Kukliečių k.	-	-
18.	Ministro pirmininko Juozo Tūbelio gimtinė	Kelio ženklas, Ilgalaukių k.	-	-
19.	Prezidento Algirdo Mykolo Brazausko gimtinė	Kelio ženklas, Rokiškio m.	-	-

⁸ Tai nedidelis baltų ir juodų taškų tinklėlis, kuriame gali būti užkoduota net iki 3 KB duomenų. Palyginti su įprastu brūkšninio kodu, QR kodai dešimt kartų talpesni, universalesni, atsparesni pažeidimams. Juos vis dažniau aptinkame kasdienybėje.

Nr.	Objektas (užrašas/simbolis ant ženklų)	Ženklimas, ženklavimo vietovė	Informacinis stendas	QR kodas ⁸
20.	Holokausto aukų kapai	Po 1 kelio ženklą Antanašės k. ir Bajorų k.	-	-
21.	Struvės geodezinis punktas	-	Stendas apie Struvės geodezinį punktą	-
22.	Poilsiovietė	Kelio ženklas, Bradasių k., Kriaunų sen.	-	-
23.	Pėsčiųjų takas	Informacinis stendas, prie Miliūnų tvenkinio, Rokiškio kaim.sen.	„Poilsio įrenginių ir tako prie Miliūnų tvenkinio schema“	-
24.	Poilsiovietė, užrašas „Dviratininkų atokvėpio vieta“	Kelio ženklas, Obelių m. parke prie Rastupio upelio	-	-
25.	Poilsiovietė	Informacinis stendas prie Rokiškio ežero, Rokiškio m.	Stendas, informuojantis, kad poilsiovietė įrengta ES lėšomis	-
26.	Poilsiovietės schema	Informacinis stendas, Kamajų sen.	Stendas, informuojantis apie Petriošiško ežero apylinkes	-

Šaltinis: RRSA ir Rokiškio TIC

6 lentelėje matyti, kad didžiausią informacinės infrastruktūros dalį sudaro kelio ženklai su nuorodomis į lankytinus objektus, informaciniai stendai įrengti vos keliose turistų lankomose vietose. Būtina paminėti, kad Rokiškio rajone aktyviai plėtojamos baidarių nuomos paslaugos, tačiau vandens trasų ženklavimo nėra. Informacinių nuorodų anglų ar kitomis kalbomis Rokiškio rajone taip pat nėra. Informacinė infrastruktūra pėsčiųjų takų atveju įrengta tik prie Miliūnų tvenkinio.

Pažymėtina, kad VšĮ Rokiškio turizmo informacijos centras savo internetinėje svetainėje turi patalpines bei platina po visą rajoną QR kodo aplikaciją, kuri turistams padeda surasti informaciją apie netoliese esančias lankytinas vietas, muziejus, apgyvendinimo ir maitinimo paslaugas teikiančias įmones ir t.t. Tačiau šią aplikaciją galima atisiųsti ir įdiegti tik iPhone išmaniuosiuose telefonuose.

Kultūrinio turizmo produktų konkurencingumą skatina ne tik investicijos į objektų pritaikymą turistams, bet ir visapusiškas informatyvumas rašytine, nuorodų, ženklų, stendų, atviro kodo ir kitomis priemonėmis. Būtina atsižvelgti į tai, kad informacinės technologijos šiuolaikinėje visuomenėje yra prieinamos daugeliui vartotojų, tame tarpe ir turistams. Kelionių ir turizmo tarybos (angl. Travel & Tourism Council, WTCC) duomenimis mobiliosios bei išmaniosios technologijos jau įtakoja ir ateityje dar labiau įtakos pasaulio turizmo sektorių (Travel & Tourism 2011). QR kodai yra tik vienas iš įrankių skleisti informacijai šiuolaikinių informacinių technologijų pagalba.

Rekreacinė infrastruktūra. Rokiškio rajono turizmo viešąją infrastruktūrą sudaro šios rekreacinės zonos: apžvalgos aikštelės, parkai, skverai, poilsiovietės ir pan. Rekreacija, kaip ir bet kokia kita žmonių

veiklos sfera, naudoja įvairius gamtos ir antropogeninius išteklius, kurie ir sudaro tos rekreacinės veiklos aplinką.

Rokiškio rajone aukščiausioje Sartų ežero pakrantės vietoje yra pastatytas 35 metrų metalinis bokštas su penkiomis apžvalgos aikštelėmis. Aukščiausioje penktoje aikštelėje atsiveria Sartų ežero apylinkių panorama. Bokšto statybos iniciatorius – UAB „Rokiškio sūris“ direktorius Antanas Trumpa. Daugiau apžvalgos aikštelių, pritaikytų tiek vietiniams gyventojams, tiek atvykusiems svečiams, Rokiškio rajone nėra.

Parkų teritorijos yra Rokiškyje, Obeliuose, Juodupėje, taip pat parkai sudaro Kavoliškio, Rokiškio, Gačionių, Ilzenbergo, Onušio, Pandėlio, Salų, Panemunio, Bagdonišio, Tarnavo dvarų kompleksus. Pažymėtina, kad apleisti, neremontuojami dvarai neturi ir tinkamai sutvarkytos parkų infrastruktūros. Rokiškio mieste yra 3 parkai: 1) Rokiškio miesto Liongino Šepkos parkas (medžio skulptūros) atminti, įrengtas 1986-1987m.; 2) naujai pradėtas 2011 m. įrenginėti „Muzikos skveras“ nusipelnčius krašto muzikantus pagerbti; 3) bei Rokiškio dvaro sodybos parkas. Obelių ir Juodupės parkai 2010-2012 m. atnaujinti gavus Europos regioninės plėtros fondo finansavimą. Pastarosiomis lėšomis buvo modernizuotas ir Pandėlio skveras. Taip pat Rokiškio rajone yra A. Strazdui atminti pastatytas paminklas bei šalia įrengtas skveras (Kamajų miestelis). Atnaujintus parkus bei skverus sudaro medžiai, takeliai, suoliukai, apšvietimas.

Rokiškio rajono teritorijoje taip pat yra 12 turistams pritaikytų poilsiaviečių zonų. Vienos jų išplėtos daugiau, kitos – mažiau. 2 poilsiavietės yra Obelių, po 1 – Rokiškio kaimiškoje, Kriaunų ir Jūžintų seniūnijose, 4 – Kamajų seniūnijoje, 2 – Rokiškio mieste ir jo apylinkėse, 1 – Sartų regioniniame parke. Kitose seniūnijose poilsiaviečių, pritaikytų turistų lankymui, nėra. Detalesnė poilsiaviečių infrastruktūros būklė pateikiama 7 lentelėje.

7 lentelė. Rokiškio rajono poilsiaviečių būklė

Nr.	Poilsiavietė	Įrengta infrastruktūra
1.	Poilsiavietė Obelių miesto parke prie Rastupio upelio	<ul style="list-style-type: none"> • Mediniai suoleliai, • penkios pavėsinės, • trys tilteliai per Rastupio upelį, • sanitariniai mazgai, • automobilių ir dviračių aikštelės, • sutvarkyti šaligatviai, • šiukšlių dėžės.
2.	Poilsiavietė prie Kriaunos upės Obelių seniūnijoje	<ul style="list-style-type: none"> • 1 pavėsinė, • dvi stacionarios lauko akmenų laužavietės, • naujas pėsčiųjų tiltas, • šiukšlių dėžės.
3.	Poilsiavietė Bradesių kaime, Kriaunų seniūnijoje	<ul style="list-style-type: none"> • Medinės pavėsinės, • lauko akmenų laužavietės, • persirengimo kabinos, • asfaltuota automobilių stovėjimo aikštelė,

Nr.	Poilsia vietė	Įrengta infrastruktūra
		<ul style="list-style-type: none"> • asfaltuoti pėsčiųjų takai, • pontoninis lieptas, • paplūdimio tinklinio ir futbolo aikštelės, • 10 vietų kemperių aikštelė, kurioje įvestas vandentiekis, įrengtas nuotekų valymo įrenginys, yra elektros prisijungimo prie tinklų galimybė, • vieta 25 vietų palapinių miesteliui, • informaciniai stendai ir rodyklės, • šiukšlių dėžės.
4.	Poilsia vietė prie Velniakalnio tvenkinio, Rokiškio mieste	<ul style="list-style-type: none"> • Tinklinio aikštelės, • kitos teniso aikštelės, • pėsčiųjų takai (gruntiniais su dolomito skaldos danga), • 80 piautinių pusapvalių rastų suolų, • medinės pavėsinės, • 2011 m. pradėtas statyti šiuolaikiškas, atitinkantis tarptautinius standartus lauko teniso aikštynas ir automobilių stovėjimo aikštelė, • šiukšlių dėžės.
5.	Poilsia vietė prie Rokiškio ežero	<ul style="list-style-type: none"> • Gelbėtojų namelis, • trinkelėmis iškloti pėsčiųjų ir neįgaliųjų poreikiams pritaikyti takai, • tiltelis, jungiantis dvi praplatintas maudyklas, • įrengtas apšvietimas, • įvestas vandentiekis, • krepšinio žaidimo aikštelė, • paplūdimio tinklinio aikštelė, • šiukšlių dėžės.
6.	Poilsia vietė prie Miliūnų ežero	<ul style="list-style-type: none"> • Poilsio takas aplink ežerą, • 5 laužavietės su staliukais ir suolais, • kitoje ežero pusėje įrengtos 4 atokesnės poilsio vietos.
7.	Poilsia vietė prie Petriošiškio ežero, Kamajų sen.	<ul style="list-style-type: none"> • Suoliukai, • laužavietė, • tinklinio aikštelė, • persirengimo kabinos, • lauko tualetas, • tilteliai, • šiukšlių dėžės, • informacinis stendas.
8.	Poilsia vietė prie Salų parko, Kamajų sen.	<ul style="list-style-type: none"> • Persirengimo kabina, • suoliukai, • tualetai, • šiukšlių dėžės.
9.	Poilsia vietė Aukštakalnio kaime, Kamajų sen.	<ul style="list-style-type: none"> • Persirengimo kabina, • suoliukai, • tualetai, • šiukšlių dėžės.
10.	Poilsia vietė Dokiškio kaime, Kamajų sen.	<ul style="list-style-type: none"> • Persirengimo kabina, • suoliukai, • tualetai,

Nr.	Poilsiavietė	Įrengta infrastruktūra
11.	Poilsiavietė „Sartai“ ⁹ Sartų regioniniame parke	<ul style="list-style-type: none"> • šiukšlių dėžės. • 11 namelių 5 asmenims su miegamuoju, svetaine ir virtuvėle, dušai ir tualetai įrengti atskirai, • valčių nuoma, • dviračių nuoma.
12.	Žiūkeliškių poilsiavietė, priklausanti Jūžintų Juozo Otto Širvydo vidurinei m-klai ¹⁰	<ul style="list-style-type: none"> • nameliai, • baidarių, valtys, vandens dviračio nuoma, • lauzavietė, židinytis, • pavėsinės, • tilteliai.

Šaltinis: Rokiškio TIC

Įrengtos poilsiaviečių zonos sudaro sąlygas išvengti netinkamo asmenų elgesio, kuomet yra žalojama augmenija, paliekamos šiukšlės, apsisistojama neleistinose vietose.

Nacionalinėje turizmo plėtros strategijoje 2007-2013 m. nurodoma, kad autoturizmas yra populiariausia Europos individualaus turizmo rūšis, kurios plėtrą Lietuvoje riboja mažas kempingų ir stovyklaviečių, kuriose galima sustoti nakvynei, tinklas. Kemperių aikštelių infrastruktūra sudaro sąlygas pravažiuojantiems turistams apsistoti ilgesniam laikui, todėl, siekiant plėtoti turizmo infrastruktūrą Rokiškio rajone, rekomenduotina didinti kempingų vietų skaičių.

Sanitarinė infrastruktūra. Svarbi viešosios turizmo infrastruktūros dalis yra viešieji tualetai. 2012 m. duomenimis viešieji tualetai veikė Rokiškio miesto bei Kamajų miestelio centrinėse dalyse, taip pat Obelių miesto poilsiavietėje prie Rastupio upelio ir poilsiavietėje prie Petriošiškio ežero (poilsiavietėse „Sartai“ ir Žiūkeliškėse sanitariniai mazgai skirti poilsiautojams, apsistojusiems nameliuose). Siekiant skatinti ir užtikrinti kokybišką turizmo plėtrą, būtina įrengti daugiau viešųjų tualetų ir tokiu būdu sudaryti sąlygas patenkinti turistų būtiniausius poreikius.

Turizmo viešojo infrastruktūra, skirta asmenims su negalia. Šio tipo infrastruktūra sudaro sąlygas turistams su negalia jaustis pilnaverčiais visuomenės nariais. Rokiškio rajone atitinkama infrastruktūra yra plėtojama: poilsiavietė prie Rokiškio ežero turi pėsčiųjų taką, pritaikytą asmenims su negalia, Rokiškio krašto muziejuje asmenims su negalia yra pritaikyta Liongino Šepkos ekspozicija bei šiaurinė oficina, kurioje rengiamos dailės parodos, konferencijos. Atsižvelgiant į tai, rekomenduotina plėsti infrastruktūrą, pritaikytą asmenims su negalia, ir sudaryti jiems įvairesnį turizmo paslaugų prieinamumą (ne tik Rokiškio mieste).

Rokiškio rajono viešosios turizmo infrastruktūros problemos. Pagrindinės Rokiškio rajono turizmo infrastruktūros problemos atsispindi 4 paveiksle.

⁹ Poilsiavietė yra nuomojama už atitinkamą mokestį

¹⁰ Poilsiavietė prieinama tik iš anksto susitarus su nurodytos mokyklos administracija

Kategorijos	Pagrindinės infrastruktūros problemos
Informacinė infrastruktūra	<ul style="list-style-type: none"> • Trūksta informacinių kelio ženklų, rodyklių (nuorodų) į lankytinas vietas ir objektus. • Trūksta pėsčiųjų bei vandens maršrutų trasų ženklavimo. • Trūksta informacinių stendų ar kitų alternatyvių informacinių šaltinių.
Sanitarinė ir rekreacinė infrastruktūra	<ul style="list-style-type: none"> • Trūksta viešųjų tualetų ir higienos infrastruktūros. • Trūksta apžvalgos aikštelių. • Trūksta rekreacinės infrastruktūros Juodupės, Kazliškio, Pandėlio, Panemunėlio seniūnijose.
Dviračių ir pėsčiųjų takų infrastruktūra	<ul style="list-style-type: none"> • Nėra dviračių takų. • Trūksta pažintinių ir mokomųjų pėsčiųjų takų. • Trūksta pėsčiųjų takų infrastruktūros Jūžintų, Kamajų, Kazliškio, Pandėlio, Panemunėlio seniūnijose.
Infrastruktūra, skirta asmenims su negalia	<ul style="list-style-type: none"> • Trūksta infrastruktūros, pritaikytos asmenims su negalia, Rokiškio mieste. • Nėra infrastruktūros, pritaikytos asmenims su negalia, ne Rokiškio mieste.

4 pav. Pagrindinės Rokiškio rajono turizmo infrastruktūros problemos

Sudaryta UAB „Lyderio grupė“, 2012

Atsižvelgiant į viešosios turizmo infrastruktūros apžvalgą, rekomenduotina plėsti bei modernizuoti turistams pritaikytą infrastruktūrą ir tokiu būdu skatinti turizmo sektoriaus aktyvumą Rokiškio rajono savivaldybėje.

Rokiškio rajono turizmo paslaugų sektoriaus situacija

Rokiškio rajono turizmo paslaugų sektorių sudaro apgyvendinimo, maitinimo, kultūrinio, dalykinio (konferencijų), pramoginio turizmo, informavimo ir aktyvaus laisvalaikio paslaugos. Turizmo paslaugų sektorių papildo muziejai bei pramoginiai renginiai.

Apgyvendinimo paslaugos. Tai yra viena iš sudėtinių turizmo sektoriaus dalių. Apgyvendinimo paslaugos – tai juridinių ir fizinių asmenų sudarytos būtinos apgyvendinimui sąlygos ir veiklos, kuriomis tenkinami turisto nakvynės bei higienos poreikiai.

Apgyvendinimo alternatyvų pasirinkimo galimybė, teikiamų paslaugų kokybė ir kompleksškumas yra svarbūs veiksniai siekiant skatinti turizmo paslaugų plėtrą. Apgyvendinimo paslaugos yra vienas iš svarbiausių turizmo paslaugų komplekso elementų vartotojui, kadangi apgyvendinimo paslaugų pasiūla ir kokybė gali nulemti turisto kelionės trukmę, kitų, susijusių paslaugų ir pramogų pasirinkimą, kelionės

maršrutą ir apsisprendimą dar kartą sugrįžti į tą pačią vietovę. Rokiškio rajono apgyvendinimo paslaugų teikėjai 2012 m. pateikiami 8 lentelėje.

8 lentelė. Apgyvendinimo paslaugų teikėjai Rokiškio rajone, 2012 m.

Eil. Nr.	Pavadinimas	Vietų skaičius	Adresas
Viešbučiai			
1.	„Pas Angelę“	20	Panevėžio g. 7a, Rokiškis
2.	„Pagunda“	36	Respublikos g. 45a, Rokiškis
Iš viso:		56	–
Svečių namai			
1.	UAB „Leokordis“	35	Perkūno g. 4, Rokiškis
2.	„Sapnas“	10	Kęstučio g. 55, Rokiškis
Iš viso:		45	–
Kempingai, poilsiavietės			
1.	Poilsiavietė Bradesių kaime	10	Kriaunų seniūnija
2.	Poilsiavietė „Sartai“ (šiltuoju metų laiku)	56	Kriaunų seniūnija
Iš viso:		66	–
Kaimo turizmo sodybos			
1.	„Prie Dirdų“	50	Pusliškio km., Obelių sen., Rokiškio r.
2.	J. Aleliūno sodyba	20	Žeimių k., Kamajų sen., Rokiškio r.
3.	V. Babachino sodyba „Sartakampis“	40	Margėnų k., Jūžintų sen., Rokiškio r.
4.	R. Brazio sodyba	50	Taraldžių k., Kamajų sen., Rokiškio r.
5.	J. Indrišiūnienės sodyba	4	Kariūnų km., Kamajų sen., Rokiškio r.
6.	R. Jasiūno sodyba „Vieversynė“	50	Duokiškio k., Kamajų sen., Rokiškio r.
7.	J. Juzelskio sodyba	40	Juodonių k., Kamajų sen., Rokiškio r.
8.	I. ir T. Malūkų sodyba,	4	Bryzgių km., Juodupės sen., Rokiškio r.
9.	D. Medikienės sodyba,	50	Bradesių k., Kriaunų sen., Rokiškio r.
10.	G. Pikučio sodyba	Veikla išsiregistruojama	Pašilių km., Juodupės sen.
11.	T. Mekšėno sodyba	12	Šetekšnų k., Panemunėlio sen., Rokiškio r.
12.	D. Milkienės sodyba	Vyksta reorganizacija	Pakriaunio k., Kriaunų sen., Rokiškio r.
13.	V. Seržinto sodyba	6	Jūžintų mstl., Jūžintų sen., Rokiškio r.
14.	L. Šablinsko sodyba „Pagriaumėlė“	5	Pagriaumėlių k., Obelių sen., Rokiškio r.
15.	V. Tauro sodyba	16	Taraldžių k., Kamajų sen., Rokiškio r.
16.	L. Trumpienės sodyba	40	Baršėnų k., Kriaunų sen., Rokiškio r.
17.	E. Vilienės sodyba	24	Krylių k., Kamajų sen., Rokiškio r.
Iš viso:		411	–

Šaltinis: Rokiškio TIC

Remiantis 8 lentelės duomenimis, Rokiškio rajono savivaldybėje kaimo turizmo sodybos siūlo didžiausią apgyvendinimo vietų skaičių. Būtina pastebėti, kad kaimo turizmo sodybų pagrindinis veiklos tikslas yra apgyvendinimas, kai kartu sudaromos sąlygos tenkinti maitinimo, poilsio, pramogų ar renginių

organizavimo poreikius. Kaimo turizmo paslaugos gali būti teikiamos ūkininko sodyboje arba kaimo turizmui skirtuose pastatuose, kai bendras turistams apgyvendinti skirtų kambarių (numerių) skaičius yra ne didesnis kaip 20 ir juose yra ne daugiau kaip 50 vietų¹¹. Toliau yra pateikiami Lietuvos statistikos departamento duomenys apie Rokiškio rajone apgyvendintų ir apnakvindintų svečių skaičių 2008-2011 m.

9 lentelė. Rokiškio rajono apgyvendinimo įstaigų¹² veikla 2008-2011 m.

	2008 m.	2009 m.	2010 m.	2011 m.	Pokytis, proc.
Apgyvendinta svečių	2373	1891	1376	1531	-35,5
Iš jų:					
Apgyvendinta Lietuvos gyventojų	2138	1483	1167	1250	-41,5
Apgyvendinta užsieniečių	235	408	209	281	19,6
Suteikta nakvynių	5114	4668	3152	5403	5,7
Iš jų:					
Suteikta nakvynių Lietuvos gyventojams	4616	3678	2843	4649	0,7
Suteikta nakvynių užsieniečiams	742	990	309	754	1,6

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Nagrinėjant 2008-2011 m. apgyvendinimo įstaigų statistinius duomenis, matyti, kad nagrinėjamu laikotarpiu ženkliai sumažėjo apgyvendintų svečių skaičius, bet suteiktų nakvynių skaičius, 2009-2010 m. laikotarpiu mažėjęs, 2011 m. aplenkė 2008 m. rodiklį. Ženkliai sumažėjusį apgyvendintų ir apnakvindintų svečių skaičių 2009-2010 m. įtakojo 2008-2009 m. ekonominė krizė bei 2009 metais panaikintas apgyvendinimo sektoriui lengvatinis pridėtinės vertės mokesčio tarifas.

Apibendrinant Rokiškio rajono apgyvendinimo paslaugas, galima daryti išvadą, kad turistams yra sudarytos apgyvendinimo pasirinkimo sąlygos.

Maitinimo paslaugos. Šios paslaugos kaip ir apgyvendinimas yra svarbi turizmo paslaugų sudėtinė dalis. Išplėtotas maitinimo įstaigų tinklas, europietiškus standartus atitinkanti paslaugų kokybė ir geras maistas, sudaro teigiamą vietovės turistinį įvaizdį ir skatina pajamų iš turizmo augimą. Turizmo požiūriu svarbią reikšmę vaidina tradicinių patiekalų ir gėrimų gamyba bei pardavimas maitinimo įstaigose. Šie patiekalai yra šalies ar regiono kultūros dalis.

Rokiškio rajono viešojo maitinimo paslaugas teikia 7 tradicinės „virtuvės“ kavinės, 1 picerija ir 1 kavinė-baras. Dauguma maitinimo įstaigų įsikūrę Rokiškio mieste, kavinė „Septyni vėjai“ – Parokiškės kaime (Rokiškio kaimiškoji sen.), kavinė-baras „MIX“ – Kamajų miestelyje, Obelių kavinė-malūnas – Obeliuose (maitinimo paslaugos turi būti derinamos iš anksto). Didžiausias lankytojų skaičius, kurį gali priimti nurodytos kavinės, yra 50. Pastebėtina, kad kaimo turizmo sodyba „Vieversynė“ teikia kulinarinio

¹¹ Valstybinio turizmo departamento prie Ūkio ministerijos direktoriaus įsakymas „Dėl apgyvendinimo ršių aprašo patvirtinimo“ 2011 m. lapkričio 21 d. Nr. V-141, Vilnius

¹² Įtrauktos visos atitinkamas paslaugas Rokiškio rajone teikiančios įstaigos

paveldo maitinimo paslaugas. Tačiau maitinimo paslaugas su kaimo turizmo sodyba turi būti derinamos iš anksto.

Apibendrinant maitinimo paslaugų segmentą Rokiškio rajone, galima teigti, kad turistų atžvilgiu maitinimo įstaigos yra išsidėstę nepalankiai (t.y. koncentruotos Rokiškio mieste), taip pat labai ribotas yra kulinarinio paveldo maitinimo paslaugų pasirinkimas.

Kultūrinio turizmo paslaugos. Vis labiau populiarėjant turizmui daugiau dėmesio turistai skiria kultūrinių ir paveldo vietų lankymui. Kultūrinis turizmas – turizmo rūšis, kai keliaujama susipažinti su vietos kultūra (menu, kalba, architektūra, papročiais ir kt.), dalyvauti meno renginiuose¹³. Remiantis šiuo apibrėžimu, galima išskirti šias Rokiškio rajone teikiamas kultūrinio turizmo paslaugas: 1) muziejų veikla, 2) turistų lankymui pritaikyti dvarai bei jų kompleksai, 3) dailės galerija „Roda“, 4) Rokiškio TIC ir Rokiškio krašto muziejaus organizuojamos pažintinės ekskursijos bei edukacinės programos, apimančios architektūrines vertybes, muziejus, dvarus ir parkus, istorinius paminklus, memorialines vietas, archeologinius paminklus, gamtos objektus.

Rokiškio rajonas yra turtingas dvarų kompleksų gausa. Sutvarkytas ir viešam lankymui pritaikytas yra Rokiškio dvaras, kuriame veikia Rokiškio krašto muziejus, taip pat vietos gyventojų prižiūrimas Salų dvaras, kurio ūkiniame pastate veikia Žvejų muziejus, teikiamos informacinės paslaugos.

Gačionių dvaras yra restauruotas, parkas prižiūrimas, šeiminkai leidžia turistams lankytis ir susipažinti su išsaugota istorine autentika. Likusieji dvarai yra apgriuvę, neturintys ekspozicijų, tačiau turistai mėgsta lankyti griuvėsių prieigas, daryti menines fotografijas, klausytis gidų pasakojimų. Pastebėtina, kad Rokiškio kraštą turistai yra linkę identifikuoti kaip dvarų kraštą.

2012 m. Lietuvoje yra paskelbti muziejų metais siekiant stiprinti muziejų ir visuomenės bendradarbiavimą, formuoti visuomenės sampratą apie muziejų kaip apie besikeičiančią, atvirą ir demokratišką kultūros instituciją, kuri ne tik kaupia ir saugo, bet ir patraukliomis formomis atveria sukauptas istorijos, kultūros ir meno vertybes, ugdo visuomenės istorinę ir kultūrinę savimonę, nacionalinį tapatumą ir pilietiškumą, suteikia galimybę jos nariams šviestis ir gilinti turimas žinias, turiningai ir kūrybingai leisti laisvalaikį. Rokiškio rajone veiklą vykdo 11 muziejų (žr. 10 lentelė).

10 lentelė. Pagrindiniai Rokiškio rajono muziejai, 2012 m.

Muziejus	Teikiamos paslaugos
Rokiškio krašto muziejus	Ekspozicijos: 1) istorijos, 2) Rokiškio grafystės istorijos, 3) dvarų kultūros ir istorijos XIX–XX a. pr., 4) Liongino Šepkos kūrybos, 5) XX a. pab. – XXI a. pr. prakartėlių, 6) geležinių kryžių ir geležinės viršūnės, 7) senosios medinės lietuvių liaudies skulptūros, 8) medžioklės trofėjų. Gido paslaugos muziejaus patalpose, miesto senamiestyje ir šv. Mato bažnyčioje, Liongino Šepkos parke; audiogidai lietuvių, anglų, vokiečių ir rusų kalbomis;

¹³ Turizmo terminų žodynas, Valstybinis turizmo departamentas prie Lietuvos Respublikos Ūkio ministerijos.

Muziejus	Teikiamos paslaugos
	info-terminalai; ekskursijų užsakymas į muziejų, senamiestį, bažnyčią, Liongino Šepkos parką; ekskursijų užsakymas į Obelių, Kriaunų istorijos muziejus; edukacinių programų užsakymas; teikiama informacija interesantams; informacinių leidinių apie rajoną platinimas; patalpų nuoma seminarams, konferencijoms ir pan.; kopijavimo paslaugos; internetiniame muziejaus puslapyje pateikiamos virtualios parodos.
Kriaunų istorijos muziejus (Rokiškio krašto muziejaus filialas)	Organizuojamos pamokos mokiniams; teikiama informacija interesantams; eksponuojami Kriaunų krašto amatininkų (stalių, kalvių, audėjų, žvejų) darbo įrankiai ir gaminiai; įrengtas XX a. pr. kaimo trobos interjeras; išsamiai supažindinama su Kriaunų krašto istorija, žymiais kraštiečiais.
Obelių istorijos muziejus (Rokiškio krašto muziejaus filialas)	Organizuojamos pamokos mokiniams; teikiama informacija interesantams; eksponuojama Lietuvos partizanų veikla.
J. ir A. Tunaičių etnografijos muziejus	Teikiama informacija interesantams; eksponuojami XIX-XX a. vidutinio ūkininko buities, žemės dirbimo, staliaus, verpimo, audimo ir kiti eksponatai.
Juodupės miestelio visuomeninis muziejus	Teikiama informacija interesantams; eksponuojamos istorinės, atspindinčios Juodupės miestelio istoriją ekspozicijos.
Juodupės gimnazijos muziejus	Teikiama informacija interesantams; eksponuojama etnografinė sodyba; organizuojamos pamokos mokiniams.
Lukštų kaimo etnografijos muziejus	Teikiama informacija interesantams; eksponuojama etnografinė troba.
Muziejus „Lėlių namai“	Gido paslaugos; vyksta lėlių teatro „Čiz“ spektakliai; organizuojamos šventės, edukacinės programos, lėlių gamyba, kūrybinės stovyklos.
Dangiros Milkienės privatus muziejus	Teikiama informacija interesantams; eksponuojama numizmatika, bonistika.
Obelių gimnazijos etnografijos muziejus	Teikiama informacija interesantams; eksponuojami XIX-XX a. pradžios namų apyvokos daiktai, buities įrankiai, rankdarbiai, audiniai, pinigai ir senos knygos; organizuojamos pamokos mokiniams.
Onušio istorijos visuomeninis muziejus	Teikiama informacija interesantams; eksponuojami etnografijos, buities, numizmatikos daiktai.
Pandėlio gimnazijos muziejus	Organizuojamos pamokos mokiniams; teikiama informacija interesantams.
Petro Dručkaus privatus muziejus	Teikiama informacija interesantams; eksponuojami senoviniai šventi paveikslai, liaudies meno skulptūros, monetos, senos maldaknygės, leidiniai, buitiniai etnografiniai daiktai.
Juozo-Tumo Vaižganto	Teikiama informacija interesantams; eksponuojama medžiaga šiomis kryptimis: pirmieji mokyklos metai 1918-1926;

Muziejus	Teikiamos paslaugos
vid.urinės mokyklos kraštotyros muziejus	gimnazija 1926-1940, okupacijos laikotarpis, mokyklos šventės ir tradicijos, miestelio istorija ir kt.
Juozo Tūbelio gimnazijos muziejus	Teikiama informacija interesantams; eksponuojama pašto ženklų ir numizmatikos kolekcija, tarpukario laikų vadovėliai, žurnalai, maldaknygės, atskleidžiamas Juozo Tūbelio gyvenimas ir veikla.

Šaltinis: Rokiškio TIC

Apibendrinant Rokiškio rajono muziejų teikiamas paslaugas, galima daryti išvadą, kad daugiausiai paslaugų teikia Rokiškio krašto muziejus, dažniausiai muziejuose sutinkamos yra etnografinės ekspozicijos, papildomas programas organizuoja tik Rokiškio krašto ir „Lėlių namai“ muziejai. Mokyklų patalpose veikiančios muziejai (Juodupės gimnazijos, Obelių gimnazijos etnografijos, Pandėlio gimnazijos, Juozo-Tumo Vaižganto vidurinės mokyklos kraštotyros, Juozo Tūbelio gimnazijos muziejai) interesantams prieinami tik mokyklos darbo laiku arba iš anksto susitarus. Pažymėtina, kad tik Rokiškio krašto muziejus lankytojams teikia interaktyvias paslaugas (virtualios parodos, audiogidai, info-terminalai).

Atsižvelgiant į šiandieninio žmogaus galimybes būti mobiliam, naudotis skaitmeninėmis technologijomis, svarbus kultūrinio turizmo segmentas yra pažintinis turizmas¹⁴. Rokiškio krašto muziejus ir VšĮ Rokiškio turizmo informacijos centras 2012 m. siūlo pažintinio turizmo paslaugas organizuojant įvairius ekskursinius maršrutus lietuvių, anglų, vokiečių, rusų ir lenkų kalbomis (žr. 11 lentelė).

11 lentelė. Rokiškio rajone siūlomi ekskursiniai maršrutai ir edukacinės programos

Maršrutas	Maršruto/programos aprašymas
Rokiškio TIC	
„Rokiškis-klasicistinės kompozicijos miesto pavyzdys Lietuvoje“	Ekskursija apima Rokiškio dvaro rūmų ansamblį, senąją miesto aikštę, bažnyčią - sudarančius vieningą miesto ansamblį, kuris yra vienintelis toks išplėtotas klasicistinės ašinės kompozicijos pavyzdys Lietuvos urbanistikoje.
„Rokiškis- Žiobiškis- Mainėivos-Čedasai- Suvainiškis- Panemunis- Rokiškis“	Ekskursija apima nurodytas vietas ir pažintinę programą „Vyno kelias“ pas vyndarį Raimundą Nagėlį (Taručių km.).
„Rokiškis- Obeliai- Kriaunos“	Ekskursija apima Rokiškio krašto istorijos atspindžius muziejų ekspozicijose, kelionėje apžvelgiant garsiausių šio krašto žmonių

¹⁴ Pažintinis turizmas – turizmo kryptis, orientuojanti į tikslingą krašto gamtos ir kultūros paveldo teritorinių kompleksų ir objektų (vertybių), kraštovaizdžio bei istorijos pažinimą, taip pat skirtą mokslui ir mokymui.

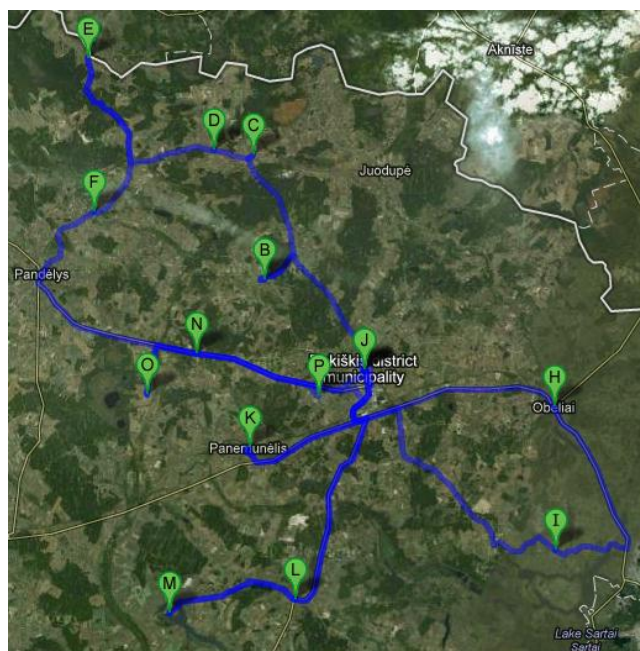
Maršrutas	Maršruto/programos aprašymas
	gyvenimą ir nuveiktus darbus.
„Pažinkime Obelių kraštą“	Ekskursija apima krašto sėliškasias istorines šaknis aplankant gražiausius Obelių krašto, kultūros paveldo ir gamtos objektus, Sartų regioninio parko vietas, Aleksandravėlės apylinkes.
„Rokiškis-Panemunėlis-Kamajai-Salos“	Ekskursija apima Rokiškio dvaro rūmų ansamblį, senąją miesto aikštę, bažnyčią, Panemunėlio, Kamajų ir Salų apylinkių gražiausius, kultūros paveldo ir gamtos objektus.
„Rokiškio kraštas ir Lenkija“	Ekskursija apima Rokiškį, Kavoliškį ir Gaičionis, tame tarpe Rokiškio dvaro rūmų ansamblį, Rokiškio Šv. apaštalo evangelisto Mato bažnyčią, Lenkijos prezidento tėvoniją (Kavoliškis), lenkų Rozenų dvarą, kitas lenkų kilmės dvarininkų vietas.
Rokiškio krašto muziejus	
„Medžio paslaptys“ (visus metus). Programa skirta vaikams ir suaugusiems.	Programoje susipažindinama su 25 rūšimis Lietuvoje augančiais medžiais. Rodoma kaip atrodo pjauta, obliuota, tekinta įvairių medžių mediena, mokoma išmatuoti augančio medžio aukštį, sužinoti amžių, kur auga aukščiausi Lietuvos medžiai, kokiais įrankiais dirbo, kur ir kaip medžius naudojo senoliai. Susipažindinama su liaudies meistrų medžio dirbiniais ir jų puošyba. Galima pabandyti išraižyti ornamentą ar išdrožti šaukštą.
„Svečiuose pas garsiuosius Aukštaitijos grafus Tyzenhauzus“ . Programa skirta 1-6 kl. mokiniams.	„Grafienė Marija“ autentiškoje dvaro aplinkoje pasakoja apie plačios Tyzenhauzų ir Pšezdziekių giminės garsius žmones, jų nuveiktus darbus. Rodomi grafams priklausę daiktai – rūbai, knygos, indai, baldai ir kt.
„Sugrižusios gyventi...“ (visus metus). Programa skirta 11-12 kl. mokiniams ir suaugusiems	Tai Tyzenhauzų giminės moterų pasakojimas apie savo gyvenimus, apie nuveiktus darbus – parašytas knygas, nutapytus paveikslus, pastatytas bažnyčias ir kt.
„Ornamento melodija“ (visus metus). Programa skirta ir vaikams ir suaugusiems.	Ši programa supažindina su garsiausio XX a. dievdirbio – Liongino Šepkos – kūryba, kuri eksponuojama Rokiškio krašto muziejuje. Šis meistras peiliu ir kalnu medyje išskaptavo sudėtingiausius ornamentus, išdrožė didžiules skulptūras. Vaikams siūloma pabandyti tokį ornamentą pieštuku atkartoti popieriuje.
„Čia gyveno sėliai...“ (visus metus). Programa skirta 2-9 kl. mokiniams.	Programa nukels į tolimus laikus, leis pažvelgti į gilią senovę, sužinoti, kaip gyventa prieš 1000 ir daugiau metų, kaip rengtasi, kokie darbai dirbta.
„Praeities takais“ (visus metus). Programa skirta vaikams ir suaugusiems.	Šios kelionės metu keliaujama į Plunksnočių mišką, kur atstatyta partizanų žeminė. Joje 1949 m. žuvo 6 partizanai, jų tarpe – poetė Diana Glemžaitė. Pakeliui užvažiuojama į buvusią Čedasų dvarvietę, sustojama prie neogotikinės šv. apaštalo Petro ir Povilo bažnyčios, skulptūros „Angelas“. Kopiama į aukštą, legendomis apipintą piliakalnį, apžiūrimas begriūvantis Panemunio dvaras. Programa įgyvendinama vykstant užsakovo transportu.
„Sūrio kelias“ (visus metus). Programa skirta vaikams ir suaugusiems.	Supažindinama su senoviniais pieno produktų gaminimo būdais, rodomi etnografiniai pieno rauginimo, sviesto mušimo ir kitokie indai, siūlomi ragauti sūriai, gaminami AB „Rokiškio sūris“.
Žaidimas „300 kilometrų nukeliauju per 1 pamoką“ (visus metus). Skirtas 1-4 kl. mokiniams.	Rokiškio krašto muziejuje ant grindų ištiesiamas didžiulis rajono žemėlapis, per kurį einant susipažįstama su miesteliais, dvarais, piliakalniais, upių ir ežerų vardais, legendomis apie jų atsiradimą.
„Medžiotojo Roko pasakojimai apie“	Programoje supažindinama su Aukštaitijos krašto archeologiniais radiniais, įvairių laikotarpių medžioklės trofėjais, medžioklės ypatumais,

Maršrutas	Maršruto/programos aprašymas
Aukštaitijos senovė" (pavasarij ir rudenį). Programa skirta 1-7 kl. mokiniams	siūloma šaudyti iš lanko.
„Mano tėvelis buvo kalvelis" (pavasarij, vasarą ir rudenį). Programa skirta 2-10 kl. mokiniams.	Programa vedama istorinėse ekspozicijose ir kalvėje. Vaikai susipažįsta su senoviniais geležies dirbiniais, kalvės žaizdre pučia dummies, kilnoja kūjį, patys bando kalti įkaitusią geležį. Edukacinės pamokos pabaigoje visi dalyviai su kalvio pagalba nusikala po suvenyrinę monetą.
„Lino kelias" (pavasarij ir rudenį). Programa skirta pradinį klasių mokiniams.	Mokiniai susipažįsta su linų apdorojimo etapais ir įrankiais, papročiais, burtais, atlieka su tuo susijusias užduotis, mena mįsles, dainuoja dainas.
„Ką mena Nepriklausomybės aikštė - Rokiškio miesto širdis?" (visus metus)	Mokiniai supažindinami su Rokiškio miesto istorija, jo atsiradimu, plėtra, savita architektūra, aikštėje vykusi ekonominiu ir politiniu gyvenimu.
„Žvakių liejimas" (visus metus). Programa skirta 3-9 kl. mokiniams.	Mokiniai mokomi senoviniu būdu lieti žvakes, supažindinami su senoviniais ugnies garbinimo papročiais.
„Kiaušinių dažymas vašku" . Programa skirta vaikams ir suaugusiems.	Kalbama apie Šv. Velykų tradicijas, papročius, simbolius, ornamentiką, mokomasi marginti kiaušinius vašku.
„Velykiniai žaidimai" . Programa skirta pradinį klasių mokiniams.	Kalbama apie Šv. Velykų tradicijas, papročius, simbolius, ornamentiką, mokomasi marginti kiaušinius vašku.
„Ed', ralio" (pavasarij ir rudenį). Programa apie piemenėlių ganiavos papročius, skirta 1-5 kl. mokiniams.	Supažindinama su Jurginių ir kitų švenčių papročiais, būrimais, paukščių garsų pamėgdžiojimais, piemenėlių muzikos instrumentais, dainuojamos dainelės.
„Aukštaitiški kryžiai ir jų kūrėjai" (visus metus). Programa skirta 1-10 kl. mokiniams.	Apžiūrima muziejuje esanti geležinių viršūnių ir kryžių kolekcija, supažindinama su kryžių ornamentika, pasakojama apie kalvius, piešiami kryžiai, mažesniems duodamos dėlionės. Programa užbaigiama kalvėje.
„Pasisvečiuokime rokiškėnų tarpukario Lietuvos ministrų pirmininkų tėviškėse" (pavasarij ir rudenį). Programa skirta 10-11 kl. mokiniams.	Švietėjiškų užsiėmimų ciklas supažindina su premjeru A. Tumėno (Kurkliečių kaimas), J. Tūbelio (Ilgalaukių kaimas), V. Mirono gyvenimu (Kuodiškių k.), veikla, jų gimtinėmis. Programa įgyvendinama vykstant užsakovo transportu.
„Aukštaitiškų pintinių juostų pynimas" (visus metus). Programa skiriama 1-7 kl. mokiniams.	Mokiniai supažindinami su aukštaitiškų juostų koloritu, raštais, simbolika, pritaikymu kasdieniniame gyvenime. Norintys patys gali nupinti juostelę.
„Gobeleno audimas" (visus metus). Programa skiriama 4-7 kl. mokiniams.	Kiekvienam siūloma sukurti po gražų paveikslėlį.
„Slaptoji lietuviška mokykla" (balandžio-birželio mėn.). Programa skirta 4-9 kl. mokiniams.	Užsiėmimas vyksta dūminėje pirkioje. Vaikai tampa XIX a. II pusės mokyklos mokiniais: skaito to meto slapta gabentas knygas, „graždanka“ spausdintus tekstus, rašo žąsies plunksna, atlieka įvairias užduotis.
„Keliaukime pokario Aukštaitijos partizanų kovų ir žūties vietomis" (pavasarij,	Mokiniai supažindinami su Rokiškio krašte pokario metais vykusiomis kovomis. Lankomas vienas įspūdingiausių paminklų Lietuvoje – Panemunyje stovintis „Angelas“. Braidant po Notygalės pelkes,

Maršrutas	Maršruto/programos aprašymas
vasarą ir rudenį). Programa skirta 4-12 kl. mokiniams ir suaugusiems.	aplankomas atstatytas partizanų bunkeris, sustojama prie Pandėlyje išlikusio malūno, kurio šuliniuose buvo sumesti keturiolika žuvusių partizanų. Programa įgyvendinama vykstant užsakovo transportu.
„Vasario 16-oji. Kas ji mums?“ . Programa skirta pradinį kl. mokiniams.	Pagrindinis dėmesys skiriamas Nepriklausomybės akto signatarui rokiškėnui Vladui Mironui, taip pat savanoriams, kovojusiems už Nepriklausomybės įtvirtinimą. Supažindinama su tarpukario Lietuvos karių ginklais, apdovanojimais.
„Žeminių paslaptis atskleidus“ (pavasari ir rudenį). Programa skirta 5-12 kl. mokiniams.	Rekomenduojama istorijos, geografijos mokytojams. Tai edukacinė pamoka apie pasipriešinimo kovas sovietinei okupacijai Obelių krašte. Lankomi atstatyti bunkeriai Obelių ir Antazavės šiluose, kautynių vietose.
„Rudens spalvos“ (rudeni). Programa skirta 1-7 kl. mokiniams.	Supažindinama, kodėl rudeni lapai keičia spalvas. Vaikščiojant po muziejaus parką, supažindinama su medžių lapų įvairove, mokomasi pažinti gamtą, sugalvoti jų praktinį pritaikymą (iš lapų daromi meniški kūriniai).
„Papročiai ir tradicijos“ (visus metus). Programa skirta 3-10 kl. mokiniams.	Rekomenduojama humanitarinių dalykų mokytojams. Užsiėmimas vyksta Kriaunų istorijos muziejaus etnografijos ekspozicijoje. Mokiniai supažindinami su kraštui būdingais papročiais, tradicijomis.
„Kalėdų rytą prakartėlė kūdikėlis gimė...“ (gruodžio mėn.). Programa skirta 1-5 kl. mokiniams.	Mokiniai apžiūri kluone esančią prakartėlių ekspoziciją, išgirsta pasakojimą apie Jėzaus gimimą, siužetų vaizdavimą, patys iš popieriaus daro prakartėlę.
„Puoškime Kalėdų eglutę šiaudiniais žaislais“ (gruodžio mėn.) Skirta mokiniams ir šeimoms.	Visi dalyvaujantys mokomi iš šiaudų darytis žaisliukus eglutei papuošti.
„Aukštaitiški kūčių valgiai ir papročiai“ (gruodžio mėn.) Skirta mokiniams ir šeimoms.	Supažindinama su Kūčių papročiais, tradiciniu aukštaitiško stalo paruošimu, Kūčių vakaro etiketu, simbolika, ateities spėjimais, būrimais. Siūloma ragauti avižinį kisielių, aguonpienį, kūčiuokus, pyragą, kviečius su medumi, obuolius, lazdyno riešutus.

Šaltinis: Rokiškio krašto muziejus

Siūlomi ekskursiniai maršrutai yra 1 dienos ir apima didžiąją dalį Rokiškio rajono (architektūrinės vertybes, muziejus, dvarus ir parkus, istorinius paminklus bei memorialines vietas, archeologinius paminklus, gamtos objektus). Toliau yra pateikiami minėti ekskursiniai maršrutai vizualiniu būdu (žr. 5 pav.).

J – Rokiškio m., B – Žiobiškis, C – Mainėivos, D – Čedasai, E – Suvainiškis, F – Panemunis, H – Obeliai, I – Kriaunos, K – Panemunėlis, L – Kamajai, M – Salos, N – Ilgalaukiai, O – Notigalės pelkės, P – Kavoliškis

5 pav. Rokiškio rajono ekskursiniai maršrutai

Sudaryta UAB „Lyderio grupė“, 2012

Pastebėtina, kad ekskursinių maršrutų ir maitinimo paslaugų kompleksas yra svarbus turizmo paslaugų sektoriaus produktas.

Rokiškio rajone yra 7 įmonės ir asmenys, kurie yra įtraukti į sertifikuotų tautinio paveldo produktų puoselėtojų sąrašą. Pastarieji atstovauja senuosius audimo, mezgimo, kepimo, kryždirbystės, šaukščiaus, puodininkystės, vyndarystės amatus. Tačiau tik vyndarystės amatų atstovas turi sąlygas priimti didesnę turistų grupę. Kiti asmenys, įtraukti į sertifikuotų tautinio paveldo produktų puoselėtojų sąrašą, dėl patalpų trūkumo priima tik pavienius interesus.

VšĮ Rokiškio turizmo informacijos centras taip pat organizuoja specialiąsias ekskursines programas, į kurias pagal užsakovų pageidavimą gali būti įtraukti papildomi turistiniai objektai, apgyvendinimas, maitinimas ar kitos pramogos.

Rokiškio mieste taip pat veikia dailės galerija „Roda“, kuri veiklą pradėjo 2002 m. Joje eksponuojami Rokiškio dailininkų tapybos, grafikos darbai ir ansambliažai. Klubas „RODA“ vienija 10 Rokiškio krašte gyvenančių dailininkų, kurie rengia ne tik parodas, bet ir dalyvauja įvairiuose pleneruose, meno projektuose. Viena garsiausių klubo „RODA“ iniciatyvų – langinių tapybos pleneras Rokiškio mieste. Šis renginys, vykstantis nuo 2004 m., pritraukia ne tik Lietuvos, bet ir Latvijos dailininkus. Salų miestelio teritorijoje veikia Igorio Kovalevskio keramikos dirbinių ekspozicija. Keramikas interesantams siūlo ne tik aplankyti ekspoziciją, bet ir dalyvauti gamybos procese, įsigyti jo dirbinių.

Siekiant mažinti turizmo sezoniškumą, Rokiškio krašto muziejus kasmet Šv. Kalėdų ir Naujųjų metų laikotarpiu organizuoja unikalių prakartėlių parodą, kviečiant dalyvauti įvairius meistrus, mokinius, turistus.

Atsižvelgiant į Rokiškio rajono kultūrinio turizmo teikiamų paslaugų įvairovę, galima teigti, kad Rokiškio rajone kultūrinio turizmo atveju aktyviausią veiklą vykdo muziejai, yra didelis ekskursinių maršrutų pasirinkimas (tačiau be nakvynių), prieinamos vietos dailininkų bei tautodailininkų darbų ekspozicijos. Pastebėtina, kad nors Rokiškio rajone yra gausu iki šių dienų išlikusių dvarų, tačiau lankytojams pritaikyti yra 3.

Aktyvaus laisvalaikio paslaugos. Prie turizmo plėtros skatinimo prisideda ir galimybės rinktis aktyvųjį poilsį. Rokiškio rajone aktyvaus laisvalaikio paslaugas siūlo kaimo turizmo sodybos, sporto klubai, Rokiškio krašto turizmo draugija, Rokiškio skraidymo asociacija, VšĮ Rokiškio miškų urėdija.

Rokiškio rajone kaimo turizmo sodybų tinklas yra išplėtotas ir aktyviai siūlantis savo paslaugas tiek vietiniams gyventojams, tiek atvykstantiems asmenims (žr. 12 lentelė). Šiose sodybose daugiausiai aktyvaus poilsio turizmą sudaro vandens ir žvejybos turizmo rūšys.

12 lentelė. Rokiškio rajone veikiančios kaimo turizmo sodybos

Kaimo turizmo sodyba, adresas	Teikiamos paslaugos
J. Aleliūno sodyba, Žeimių k., Kamajų sen., Rokiškio r.	Apgyvendinimas, uogavimas, valčių nuoma, šašlykinė, žvejyba ežere.
V. Babachino sodyba „Sartakampis“, Margėnų k., Jūžintų sen., Rokiškio r.	Apgyvendinimas, baidarių nuoma, pirtis, kubilas, uogavimas, vaikų žaidimų aikštelė, pavėsinės, valčių nuoma, šašlykinė, žvejyba ežere, tinklinio ir futbolo aikštelė, šaudymas oriniu šautuvu, stalo tenisas.
R. Brazio sodyba, Taraldžių k., Kamajų sen., Rokiškio r.	Apgyvendinimas, pirtis, uogavimas, valčių nuoma, šašlykinė, žvejyba ežere, žuvies rūkykla.
J. Indrišiūnienės sodyba, Kariūnų km., Kamajų sen., Rokiškio r.	Apgyvendinimas, uogavimas.
R. Jasiūno sodyba „Vieversynė“, Duokiškio k., Kamajų sen., Rokiškio r.	Apgyvendinimas, baidarių nuoma, laužavietės, pavėsinės, vaikų žaidimų aikštelė, valčių nuoma, pirtis, šašlykinė, dažasvydis, supažindinimas su vietoje auginamais gyvūnais, pasivažinėjimas žirgo tempiamomis rogėmis žiemos metu, tradicinės virtuvės puoselėjimas, žvejyba, uogavimas.
J. Juzelskio sodyba, Juodonių k., Kamajų sen., Rokiškio r.	Apgyvendinimas (<i>planuojama teikti pavienių asmenų apgyvendinimo paslaugas</i>), valčių nuoma, žvejyba, žuvies rūkykla, pirtys, krepšinio ir tinklinio aikštelės, vaikų žaidimų aikštelės, 8 vietų plastikinis plaustas, banketinė salė, šašlykinė, laužavietės.
I. ir T. Malūkų sodyba, Bryzgių km., Juodupės sen., Rokiškio r.	Apgyvendinimas, edukacinės veiklos („Kelionė laiku po šventąją žemę“, „Egipto žemė kitaip“, „Virė, virė košė“ ir pan.), pažintinė programa „Lapė, stirna, kiškis, paukštis, žemė“ (foto-

Kaimo turizmo sodyba, adresas	Teikiamos paslaugos
	medžioklė gamtoje) lietuvių, anglų, prancūzų kalbomis, bendradarbiavimas su Latvijoje esančiu žirgynu.
D. Medikienės sodyba, Bradesių k., Kriaunų sen., Rokiškio r.	Apgyvendinimas, baidarių nuoma, jachtų nuoma, laužavietė, pavėsinė, pirtis, pokylių salė, vaikų žaidimų aikštelė, vandens dviračių nuoma, šašlykinė, židinyš lauke, žvejyba ežere.
G. Pikučio sodyba, Pašilių km., Juodupės sen.	Apgyvendinimas, uogavimas.
T. Mekšėno sodyba, Šetekšnų k., Panemunėlio sen., Rokiškio r.	Apgyvendinimas, pirtis.
D. Milkienės sodyba, Pakriaunio k., Kriaunų sen., Rokiškio r. (nuo 2012 m. reorganizuojama į stovyklavietę)	Apgyvendinimas, žvejyba upėje, vandens dviratis, palapinių aikštelė, valtys nuoma, židinyš, dviračių nuoma, pavėsinė.
V. Seržinto sodyba, Jūžintų mstl., Jūžintų sen., Rokiškio r.	Apgyvendinimas, pirtis, uogavimas, valčių nuoma, šašlykinė, vaikų žaidimų aikštelė, žvejyba ežere.
L. Šablinsko sodyba „Pagriaumėlė“, Pagriaumėlių k., Obelių sen., Rokiškio r.	Apgyvendinimas, pirtis.
V. Tauro sodyba, Taraldžių k., Kamajų sen., Rokiškio r.	Apgyvendinimas, pirtis, uogavimas, laužavietė, šašlykinė, valčių nuoma, vaikų žaidimų aikštelė, krepšinio, futbolo, tinklinio aikštelės, stalo tenisas, banketinė salė.
B. Trimonienės sodyba, Bradesių k., Kriaunų sen., Rokiškio r.	Apgyvendinimas, banketų salė, kubilas, laužavietė, pavėsinė, pirtis, vaikų žaidimų aikštelė, uogavimas, valčių nuoma, vandens dviračių nuoma, žvejyba ežere, šašlykinė.
L. Trumpienės sodyba, Baršėnų k., Kriaunų sen., Rokiškio r.	Apgyvendinimas (pavienių asmenų ir grupinis), banketų salė, konferencijų salė, kubilas, laužavietė, pavėsinė, pirtis, pokylių salė, sūpynės vaikams, uogavimas, vaikų žaidimo aikštelė, valčių nuoma, kanojos, vandens dviračių nuoma, šašlykinė, žvejyba ežere, šaudymas lankais.
E. Vilienės sodyba, Krylių k., Kamajų sen., Rokiškio r.	Apgyvendinimas, uogavimas, laužavietė, pirtis, žvejyba ežere.
„Prie Dirbų“, Pusliškių km., Obelių sen., Rokiškio r.	Apgyvendinimas (pavienių asmenų ir grupinis), baseinas, pokylių/konferencijų salė, valčių nuoma, vandens dviračių nuoma, vaikų žaidimų aikštelė, teniso kortai.

Sudaryta UAB „Lyderio grupė“, 2012

Apibendrinant 12 lentelėje nurodytų Rokiškio kaimo turizmo sodybų, teikiančių aktyvaus poilsio turizmo paslaugas, duomenis, galima daryti išvadą, kad aktyvaus poilsio turizmo pasirinkimo galimybės yra ribotos. Dviračių, žygių, ekologinio (pažintinio) turizmo rūšių pasiūlos Rokiškio kaimo turizmo sodybose beveik nėra. Nors dviračių nuomą siūlo kelios sodybos, tačiau tinkamos tam infrastruktūros Rokiškio rajone nėra. Vieninteliai I. ir T. Malūkų bei R. Jasiūno „Vieversynė“ sodybų šeimininkai siūlo pažintinio turizmo programas – atitinkamai foto-medžioklę gamtoje ir supažindinimą su sodyboje auginamais gyvūnais. I. ir T. Malūkai organizuoja pažintines-pramogines programas ne tik lietuvių, bet ir anglų bei prancūzų kalbomis. Rokiškio rajono kaimo turizmo sodybose pirčių, kubilų, vaikų žaidimų

aikštelių, sporto aikštelių, šašlykinių, banketinių salių nuomos, šaudymo ir pan. paslaugos yra pramoginio pobūdžio. Pastebėtina, kad dauguma siūlomų paslaugų yra sezoninio pobūdžio – valčių, baidarių, kanojų, jachtų nuoma, sporto aikštelės, uogavimas, pavėsinės ar šašlykinės atvykusiems svečiams aktualios yra tik šiltuoju metų laikotarpiu. Vienintelė R. Jasiūno sodyba „Vieversynė“ siūlo svečiams pačiuožinėti rogėmis, tempiamomis arklio, tačiau ši paslaugas yra priskiriama prie pramoginių paslaugų tipo.

Aktyvaus poilsio paslaugas Rokiškio rajone siūlo „Rospo“ ir „Helijas“ sporto klubai, kuriuose yra treniruoklių salės, soliariumas, baras, kavinė, teikiamos asmeninio trenerio paslaugos.

Rokiškio krašto turizmo draugija organizuoja 2-3 dienų žygius baidarėmis po Rokiškio krašto upes ir ežerus, Neries, Gaujos (Latvija) upėmis. Rokiškio rajonu apsiribojantys baidarių maršrutai yra šie: Šventosios upe (Užpaliai-Anykščiai, 2-3 dienos) ir Kriaunos upe, Sartų ežeru (Obeliai-Sartai, 2-3 dienos). Taip pat Rokiškio krašto turizmo draugija teikia baidarių transportavimo, keliautojų nuvežimo ir parvežimo paslaugas.

Rokiškio skraidymo asociacija interesantams siūlo dviviečių motorizuotų parasparnių nuomos paslaugas visus kalendorinius metus. Parasparnis yra lengvas nešiojamas sklandytuvas, naudojamas nusklendimui nuo kalno šlaito ir sklandymui aukštyn kylančiuose šilto oro srautuose. Lietuvoje terminė oro veikla, tinkanti parasparnių veiklai, trunka apie 8 mėn. – nuo kovo iki spalio.

VšĮ Rokiškio miškų urėdija organizuoja medžiokles valstybinių miškų plotuose, taip pat siūlo kultūrinę programą, kurios metu galima susipažinti su medžioklės papročiais, kultūra ir istorija, pasigrožėti natūralia Rokiškio krašto gamta, susipažinti su kitomis Rokiškio miesto įdomiomis vietomis. Pastarosios paslaugos yra priskiriamos prie ekologinio (pažintinio) turizmo. VšĮ Rokiškio miškų urėdija minėtas paslaugas teikia ir žiemos laikotarpiu. Dažniausiai minėta urėdija organizuoja medžiokles mėgėjams medžiotojams.

Ekologinis (pažintinis) turizmas, kuris yra priskiriamas prie aktyvaus poilsio turizmo sričių, apima keliavimą saugomose gamtinėse teritorijose, augalų, gyvūnų stebėjimą, vietinės kultūros ir tradicijų pažinimą bei aplinkos puoselėjimą. Nacionalinėje turizmo plėtros 2007-2013 m. programoje teigiama, kad Jungtinių Tautų Pasaulio turizmo organizacijos duomenimis, ekologinis (pažintinis) turizmas per ateinančius 10 metų turėtų būti viena sparčiausiai augančių ir perspektyviausių turizmo rūšių, o ES jau šiuo metu labai trūksta natūralių arba mažai pakeistų gamtinių teritorijų. Todėl tikslinga plėtoti turizmą gamtoje, pritaikant esamą Lietuvos saugomų teritorijų sistemą ir kaimo regionų gyvenimo būdą (su autentišku kultūros paveldu ir tradicijomis) patraukliems ekologinio (pažintinio) turizmo produktams kurti.

Aktyvaus laisvalaikio paslaugų pasiūla šaltuoju metų laiku sudaro sąlygas išvengti sezoniškumo turizmo sektoriuje, tačiau Rokiškio rajone šio tipo paslaugų pasirinkimas yra ribotas. Patraukliausia Rokiškio rajono žiemos sezono aktyvaus laisvalaikio pramoga yra ledo aikštelė, esanti Rokiškio mieste. Tai yra atvira ledo aikštelė, kuri pritraukia daug vietos gyventojų, rengia profesionalius ledo ritulio sportininkus, o varžybų metu susirenka iki 300 žiūrovų (tame tarpe ir svečiai iš kitų šalies bei Latvijos

rajonų). Aikštelė yra prieinama visiems norintiems čiuožti laisvu nuo ledo ritulininkų treniruočių metu. Ši aikštelė yra liejama rankiniu būdu, todėl jos prienamumas priklauso nuo oro temperatūros. Rokiškio rajono plėtros strateginiame plane iki 2015 m. (patvirtinta RRSA tarybos 2010 m. gruodžio 28 d., Nr. TS-12.195) numatyta rekonstruoti ledo ritulio aikštę, ją apdengiant ir įrengiant dirbtinio ledo įrangą. 2012 m. duomenimis AB „Rokiškio sūris“, UAB „Ivabaltė“ ir UAB „Rokauta“ atstovai pasirašė bendradarbiavimo sutartį su Rokiškio rajono savivaldybe dėl ledo aikštelės šaldymo įrangos įsigijimo ir eksploatacijos. Pažymėtina, kad, pritaikius šaldymo įrangą, ledo aikštelė galėtų veikti net prie aplinkos temperatūros iki +10°C.

Taip pat Rokiškio rajono Kamajų seniūnijos Aukštakalnio kaime vietos gyventojų iniciatyva, esant tinkamoms oro sąlygoms, 2012 m. buvo sumontuotas 175 metrų slidininkų keltuvas, kuris pritraukė didelę dalį vietos gyventojų. Pastarosios infrastruktūros prieinamumas ateityje priklausys ne tik nuo oro sąlygų, bet ir nuo vietos gyventojų, montuojančių šį nestacionarų įrenginį.

Daugiau atskiros žiemos pramogų infrastruktūros ir jai pritaikytų paslaugų Rokiškio rajone praktiškai nėra.

Remiantis moksliniu tyrimu „Aktyvaus žiemos poilsio infrastruktūros plėtros studija“¹⁵, dažniausiai pagrindinė motyvacija turistui, vykstančiam žiemos atostogų, yra sportas. Atsižvelgiant į tai, Rokiškio rajono savivaldybėje rekomenduotina kurti įvairesnius aktyvaus laisvalaikio paslaugų produktus, susijusius su žiemos sportu.

Būtina paminėti, kad privatūs verslininkai nėra pajėgūs sukurti viešosios turizmo infrastruktūros, kuri skatintų subalansuoto aktyvaus laisvalaikio turizmo vystymąsi Rokiškio rajone. Tam reikalingas tiek vietos, tiek valstybinės valdžios bendradarbiavimas. Pastaruoju metu Rokiškio rajone aktyvaus laisvalaikio paslaugos teikiamos pavieniui, nesudarant kompleksinių turizmo produktų (išskyrus kaimo turizmo sodybose teikiamas aktyvaus laisvalaikio paslaugas).

Pramogų turizmo paslaugos. Įvairios pramogos, masiniai ar kultūriniai renginiai ne tik padeda įveikti nuovargį ar atgauti jėgas, bet ir suteikia galimybę šviestis bei gilinti turimas žinias aktyviai leidžiant laisvalaikį. Pramogų turizmo produktų plėtojimas yra viena veiksmingiausių priemonių turizmo vietovių konkurencingumui didinti, sezoniškumui mažinti, kelionės trukmei pailginti ir paslaugų verslo sąlygoms gerinti. Rokiškio rajone pramogų turizmo produktus siūlo kaimo turizmo sodybos, Rokiškio krašto muziejus, Rokiškio kultūros centras.

12 lentelėje nurodytos Rokiškio rajone veikiančios kaimo turizmo sodybos prisideda prie pramogų turizmo sektoriaus plėtojimo siūlydamos pirčių, kubilų, šaudymo lankais, oriniais šautuvais, dažasvydžio, plausto, pokylių salių nuomos paslaugas, laužaviečių, šašlykinių, vaikų žaidimų aikštelių infrastruktūrą.

Rokiškio krašto muziejus rengia Lietuvos valstybės šventes, koncertus, akcijas (pvz., Nepriklausomybės paminklo 80-mečio proga rokiškėnai kviečiami padėti gėlę prie paminklo), muzikos

¹⁵ Užsakovas – Valstybinis turizmo departamentas prie Ūkio ministerijos; vykdytojas – VšĮ Turizmo plėtros institutas, 2008 m.

festivalius, mokinių tapybos plenerus, nakties programas, jaunimo kūrybos vakarus, Užgavėnes, kalėdines parodas-pardavimus ir pan.

Rokiškio kultūros centras taip pat organizuoja įvairius renginius, skirtus valstybinėms ir tradicinėms šventėms paminėti, vietos bendruomenėms suburti, vyksta kasmetinis jaunimo teatro festivalis, „Vaidiname žemdirbiams“ profesionalių teatrų festivalis, „Jomarko“ šventė, Rokiškio liaudies teatro gimtadienis, gyvos muzikos, sutartinių, kino festivaliai, Rokiškio miesto gimtadienis, folkloro šventės, kūrybinės dirbtuvės.

Daugiausiai ne vietinių gyventojų pritraukia Rokiškio miesto gimtadienio šventė, vykstanti rugsėjo mėnesio pabaigoje. Ilgiau nei 20 metų vyksta tradiciniai „Kuc kuc Kamajuos“, „Vaidiname žemdirbiams“ renginiai. Pastarasis festivalis yra daugiau skirtas rajono gyventojams, kuomet, nevykstant į Lietuvos didmiesčius, galima susipažinti su geriausiais bei naujausiais Lietuvos teatrų pastatymais. „Kuc kuc Kamajuos“ taip pat daugiausiai pritraukia vietos gyventojų, bet ne Lietuvos ar užsienio turistų. Tarptautinio lygmens šventės vyksta organizuojant liaudies teatro, modernaus šokio, vargonininkų šventes.

Gerosios patirties pavyzdžiai Lietuvoje pramogų turizmo atžvilgiu, kuomet tinkama idėja, savivaldybės ir verslo struktūrų bendradarbiavimas pritraukia masinius turistų srautus, būtų šie: Stintų šventė Palangoje, ledų šventė Kėdainiuose, „Visagino country“ muzikos festivalis Visagine, Klaipėdos „Jūros šventė“, „Nerk į Zarasus“ Zarasuose ir kt. Būtina pridurti, kad dauguma gerąją patirtį atspindinčių renginių savo pavadinime turi ne tik miesto pavadinimą, bet ir atitinkamą savo vietovės stiprybę, kuri ilgalaikėje perspektyvoje turistams formuoja tikslingai „užprogramuotą“ vietovės įvaizdį.

Apibendrinant Rokiškio rajone esantį pramogų turizmą, galima daryti išvadą, kad šį segmentą sudaro kaimo turizmo sodybų siūlomos pramogos ir savivaldybės įstaigų organizuojamos šventės. Pažymėtina, kad pramogų turizmo produktų tarpe nėra įvairesnio pasirinkimo, pvz., pramogų parkų, žirgynų, kartingų, skrydžių oro balionais, nardymo ar kitų vandens paslaugų ir pan.

Sveikatos paslaugų turizmas. Šio turizmo produktai Rokiškio rajone nevystomi. Rokiškio mieste veikiantys sporto klubai teikia sveikatinimo paslaugas, tačiau jų pasirinkimas yra labai ribotas: 1 masažo kambarys, 1 pirčių kompleksas, 1 treniruoklių salė. Jungtinių Tautų Pasaulio turizmo organizacijos duomenimis, 2020 m. Europa padvigubins turistų skaičių, nes parduodama vis daugiau verslo ir konferencijų bei sveikatingumo paslaugų. Lietuva taip pat turi dideles ir neišnaudotas galimybes plėtoti sveikatos turizmo sektorių ir lygiuotis į ES valstybes nares, tiek perimdama jų patirtį, tiek įdiegdama kokybės valdymo ir sertifikavimo standartus.

Dalykinio (konferencijų) turizmas. Tai viena iš svarbiausių priemonių, gerinančių viešbučių užimtumą ir apgyvendinimo verslo rezultatus pastarąjį dešimtmetį. Šių produktų pasiūla ir paklausa ES ir Lietuvoje ypač didėjo iki 2008 m. Ekonomikos krizė tapo svarbiausiu dalykinio (konferencijų) turizmo sumažėjimo veiksniumi.

Dalykinio (konferencijų) turizmo paslaugas Rokiškio rajone siūlo L. Trumpienės sodyba (Baršėnų k., Kriaunų sen., Rokiškio r.), Rokiškio krašto muziejus, kaimo turizmo sodyba „Prie Dirbų“. L.

Trumpienės sodybos klientai, apsistoję konferencijų ar mokymų tikslais, 2010-2011 m. sudarė 60 proc. visų atvykusių svečių (vidutiniškai 22 asmenys, 2 dienų užimtumas). Kaimo turizmo sodyba „Prie Dirbų“ veiklą pradėjo 2012 m. ir dalykiniais tikslais atvykusių turistų neturėjo. Rokiškio krašto muziejuje 2009-2012 m. įvykusių konferencijų skaičius didėjo (2009 m. – 3, 2010 m. – 3, 2011 – 8, 2012 m. iki gegužės 31 d. – 7 konferencijos). Pastebėtina, kad konferencijų paklausa pradėjo didėti tuomet, kai Rokiškio krašto muziejus sudarė visas tinkamas ir šiuolaikines sąlygas konferencijoms rengti. Rokiškio krašto muziejuje konferencijas organizuoja ne tik vietos gyventojai, bet ir iš kitų LR rajonų bei valstybių atvykę svečiai. Konferencijų salių nuomos paslaugas taip pat siūlo Rokiškio rajono savivaldybės administracija bei Rokiškio kultūros namai, tačiau šios patalpos dažniausiai yra užimtos rengiant vietinių gyventojų bendrijų, seniūnijų, žemdirbių, jaunimo ir pan. pobūdžio susirinkimus.

Apibendrinant dalykinį (konferencijų) užimtumą Rokiškio rajone, galima teigti, kad šis turizmo sektorius vis labiau turistams tampa aktualus ir turi potencialo plėstis. Pažymėtina, kad dalykinis (konferencijų) turizmas yra viena mažiausiai sezoniškumo įtakojamų turizmo paslaugų bei keturis kartus pajamingesnis, lyginant su kitomis turizmo sritimis.

Turizmo informavimo ir konsultavimo paslaugos. Turistų informavimo ir konsultavimo paslaugas Rokiškio rajone teikia VšĮ Rokiškio turizmo ir informacijos centras. Tai yra pagrindinis turizmo informacijos teikėjas tiek vietos, tiek užsienio svečiams. Turizmo informacijos centrų veikla yra reglamentuota LR Turizmo įstatyme. Turistai, atvykę į Rokiškio TIC, norimą informaciją gauna lietuvių, anglų, rusų, vokiečių ir lenkų kalbomis. Taip pat informacija yra teikiama telefonu, elektroniniu paštu, įstaigos internetinėje svetainėje, kurioje yra taip pat patalpinta QR kodo programa bei informacija 5 kalbomis. Rokiškio turizmo informacijos centras dalyvauja tarptautinėse sporto, turizmo ir laisvalaikio parodose, reprezentuojančiose Rokiškio kraštą, platina vietos žemėlapius, kasmet leidžia turistams pritaikytus leidinius apie Rokiškio kraštą ir lankytinas vietas, taip pat teikia tarptautinių kelionių bilietų pardavimo paslaugas, prekiauja vietinės reikšmės suvenyrais. Pažymėtina, kad siekiant plėtoti Rokiškio TIC veiklą būtina tobulinti žmogiškuosius išteklius, sudarant sąlygas darbuotojams mokytis užsienio kalbų, dalintis gerąja patirtimi su kitomis panašaus pobūdžio įstaigomis ir pan.

Taip pat turizmo informavimo ir konsultavimo paslaugas teikia turizmo gidai bei vadovai. Turizmo įstatymas gidą apibrėžia kaip asmenį, kuris suteikia specialią informaciją apie lankomus muziejus, meno galerijas, gamtos, kultūros, mokslo, parodų ar kitus objektus, vietas. Rokiškio rajone yra 1 aukščiausios ir 17 antros kategorijos gidų.

Šiuolaikiniam turistui yra aktuali interneto prieigos galimybė. Bevielis internetas turisto atžvilgiu yra aktualus ne tik turint nešiojamą kompiuterį, bet ir mobilųjį ar išmanųjį telefoną. Interneto prieigos Rokiškio mieste yra viešbučiuose, Rokiškio TIC, kuro degalinėse, banke, bibliotekoje. Rokiškio rajone internetas yra prieinamas tik kai kuriose kaimo turizmo sodybose bei bibliotekose.

Būtina pastebėti, kad informatyvias, turistams pritaikytas internetines svetaines yra sukūrę Rokiškio TIC bei Rokiškio krašto muziejus. Pastarasis muziejus informaciją pateikia tik lietuviškai ir dalinai angliškai, nors yra nuorodos į informacijos pateikimą anglų bei rusų kalbomis. Pažymėtina, kad pasaulyje

sparčiai populiarėja muziejų internetinės svetainės, pritaikytos atskirai vaikams (gerosios patirties pavyzdžiai: Druskininkų miesto muziejus¹⁶, Birštono turizmo ir informacijos centras¹⁷, Amerikos istorijos muziejus¹⁸, Didžiosios Britanijos istorijos muziejus¹⁹). Dauguma kaimo turizmo sodybų internetinių svetainių neturi, apie jas informaciją platina Rokiškio TIC bei su poilsiu susiję lietuviški internetinių svetainių katalogai. Pastarosiose internetinėse prieigose informacija apie kaimo turizmo sodybas yra labai apibendrinta, pateikiama santrumpomis. Kelionių ir turizmo tarnyba (angl. Travel & Tourism Council, WTTC) žymų turizmo sektoriaus augimą XXI a. pirmajame dešimtmetyje sieja būtent su informacinėmis technologijomis, kurios sudaro sąlygas turistams plačiau domėtis kelionių maršrutais, teikiamomis paslaugomis, kainomis ir kt. (Travel & Tourism 2011). Tas pats šaltinis teigia, kad 50 proc. atostogų ir 40 proc. verslo kelionių 2011 m. buvo suorganizuota naudojantis internetu prieiga.

Rokiškio rajono turizmo paslaugų problemos. Pagrindinės Rokiškio rajono turizmo infrastruktūros problemos atsispindi 6 paveiksle.

¹⁶ Prieiga prie interneto: <http://www.druskininkumuziejus.lt/muziejus/muziejus-vaikams/zaidimai/surask-surucio-lobi/>

¹⁷ Prieiga prie interneto: <http://www.visitbirstonas.lt/vaikam>

¹⁸ Prieiga prie interneto: <http://www.amnh.org/ology/>

¹⁹ Prieiga prie interneto: <http://www.nhm.ac.uk/kids-only/index.html>

Kategorijos	Pagrindinės turizmo paslaugų problemos
Apgyvendini- mo ir maitinimo paslaugos	<ul style="list-style-type: none"> • Trūksta apgyvendinimo paslaugų Kazliškio, Pandėlio, Rokiškio kaimiškoje seniūnijose. • Labai mažai apgyvendinama užsieniečių. • Trūksta kulinarinio paveldo maitinimo paslaugų.
Kultūrinio turizmo paslaugos	<ul style="list-style-type: none"> • Trūksta rekonstruotų dvarų ir jų kompleksų. • Trūksta muziejuose teikiamų paslaugų įvairovės. • Trūksta asmenų, įtrauktų į sertifikuotų tautinio paveldo produktų puoselėjimo sąrašą, dalyvavimo kultūrinio turizmo paslaugų sektoriuje. • Trūksta kompleksinių kultūrinio turizmo produktų įvairovės.
Aktyvaus laisvalaikio paslaugos	<ul style="list-style-type: none"> • Trūksta dviračių, žygių, ekologinio (pažintinio) turizmo paslaugų. • Trūksta aktyvaus laisvalaikio paslaugų žiemos metu. • Per mažai pateikiama informacijos apie parasparnių, medžioklės paslaugas. • Trūksta kompleksinių aktyvaus laisvalaikio produktų. • Trūksta aktyvaus laisvalaikio paslaugų įvairovės.
Pramogų turizmo paslaugos	<ul style="list-style-type: none"> • Nėra efektyvios rinkodaros organizuojant pramogų paslaugas. • Nėra masinio renginio, pritraukiančio visos šalies gyventojus. • Trūksta vandens pramogų. • Trūksta pramogų turizmo pasirinkimo įvairovės.
Sveikatos ir dalykinio turizmo paslaugos	<ul style="list-style-type: none"> • Trūksta infrastruktūros, pritaikytos dalykiniam (konferencijų) turizmui organizuoti. • Nėra sveikatos turizmo paslaugų. • Trūksta kompleksinių produktų pasiūlos.
Informavimo ir konsultavimo paslaugos	<ul style="list-style-type: none"> • Trūksta alternatyvių informavimo ir konsultavimo paslaugų internetu. • Trūksta informavimo ir konsultavimo paslaugų užsienio kalbomis Rokiškio krašto muziejaus internetiniame tinklapyje. • Trūksta alternatyvių informavimo šaltinių turistų lankomose vietose.

6 pav. Pagrindinės Rokiškio rajono turizmo paslaugų problemos

Sudaryta UAB „Lyderio grupė“, 2012

Atliekant Rokiškio rajono turizmo sektoriaus apklausą, buvo anketuojami turizmo sektoriaus specialistai. Pastarieji vidutiniškai vertina viešosios turizmo infrastruktūros ir paslaugų kokybę (60 proc.). Nei vienas respondentas-specialistas viešosios turizmo infrastruktūros ir paslaugų kokybės nevertina labai gerai.

Apibendrinant Rokiškio rajono viešosios turizmo infrastruktūros ir paslaugų sektoriaus esamą situaciją, galima daryti išvadą, kad viešojo turizmo infrastruktūros ir paslaugų sektorius yra plėtojamas, kad labiausiai išvystyti yra kultūrinio turizmo produktai bei paslaugos.

Rokiškio rajono savivaldybėje rekomenduotina kurti įvairesnius kompleksinius turizmo paslaugų produktus atitinkamai modernizuojant viešojo turizmo infrastruktūrą, ir tokiu būdu didinti turistų, apsilankusių Rokiškio rajone, skaičių (daugiau dėmesio skiriant užsienio turistams). Atsižvelgiant į tai, kad Rokiškio rajonas yra turtingas gamtiniais bei kultūros paveldo resursais, rekomenduotina plėtoti ekologinio (pažintinio) turizmo paslaugas ir tam pritaikytą infrastruktūrą, organizuoti kompleksinius turizmo produktus, apimančius kultūros paveldo objektus, aktyvaus laisvalaikio, pramogų turizmo paslaugas, apimančias ne tik Rokiškio miestą.

1.3. VIEŠOSIOS TURIZMO INFRASTRUKTŪROS IR PASLAUGŲ SEKTORIAUS PLĖTROS POTENCIALAS

Rokiškio rajono viešosios turizmo infrastruktūros ir paslaugų sektoriaus anketinio tyrimo/apklauso tikslas yra, atsižvelgiant į Rokiškio rajono gyventojų ir turistų, besilankančių šiame rajone nuomonę, identifikuoti bendrus turizmo ir kelionių motyvus bei nustatyti Rokiškio rajono turizmo sektoriaus plėtros poreikius. Tyrime taip pat dalyvavo turizmo sektoriaus specialistai, kurie vertino viešosios turizmo infrastruktūros būklę bei paslaugų kokybę. Toliau Rokiškio rajono viešosios turizmo infrastruktūros ir paslaugų sektoriaus plėtros potencialas yra analizuojamas remiantis minėtos apklauso rezultatais.

Atlikus apklausą, vietos gyventojai ir turistai nurodė, kad viešosios turizmo infrastruktūros atžvilgiu labiausiai trūksta viešųjų tualetų (68,6 proc. visų apklaustųjų). Respondentai taip pat paminėjo, kad trūksta poilsio aikštelių ir stovyklaviečių (46,9 proc.), informacinių stendų (40,3 proc.), kelio ženklų ir nuorodų (38,6 proc.), apžvalgos aikštelių (35,5 proc.), patogių privažiavimų ir priėjimų (24,1 proc.), automobilių stovėjimo aikštelių (15,5 proc.).

Pažymėtina, kad apklausoje atskirai dalyvavę turizmo sektoriaus specialistai viešųjų tualetų ir apžvalgos aikštelių infrastruktūrą įvertino kaip visiškai neišplėtotą (atitinkamai 72 proc. ir 36 proc.). Informacinių stendų, kelio ženklų ir nuorodų, priėjimų ir privažiavimų, automobilių stovėjimo aikštelių infrastruktūra daugumoje vertinama vidutiniškai arba gerai, tačiau poilsiaviečių ir stovyklaviečių infrastruktūra daugumoje – visiškai neišplėtotą arba mažai išplėtotą.

Turizmo paslaugų atveju apklausoje dalyvavę respondentai labiausiai pasigenda pramogų ir laisvalaikio paslaugų (80,3 proc.), taip pat – informacinių paslaugų (43,4 proc.), maitinimo paslaugų (35,5 proc.), apgyvendinimo (24,7 proc.). Apklausoje atskirai dalyvavę turizmo sektoriaus specialistai daugumoje turizmo paslaugų kokybę vertina vidutiniškai arba gerai (atitinkamai 48 proc. ir 28 proc.). Daugiau nei pusė respondentų-specialistų nurodo plėsti laisvalaikio ir pramogų paslaugų pasiūlą bei skatinti naujų darbo vietų ir verslų kūrimą, didinti turizmo ir susijusių paslaugų kokybę, gerinti Rokiškio

rajono turistinę įvairumą (atitinkamai 24 proc., 21 proc., 20 proc.). Atsižvelgiant į daugumos vietos gyventojų, turistų ir turizmo srities specialistų atsakymus turizmo paslaugų atveju, galima daryti išvadą, kad Rokiškio rajone labiausiai reikia plėtoti laisvalaikio ir pramogų produktus.

Pateikus klausimą apie bendrus Rokiškio rajono turizmo sektoriaus trūkumus, daugiausiai respondentų nurodė pramogų, renginių ir naujų maršrutų (64,5 proc.), taip pat informacijos, reklamos (21,8 proc.) bei dviračių takų (11,3 proc.) trūkumus. Pastebėtina, kad bendri Rokiškio rajono turizmo sektoriaus trūkumai pirmiausiai yra susiję su turizmo paslaugų segmentu, o tik paskiau su infrastruktūra. Analizuojant respondentų atsakymus ką labiausiai reikėtų vystyti siekiant spartesnės Rokiškio rajono turizmo plėtros, vėlgi pirmiausiai nurodomos paslaugų segmento dalys: turizmo paslaugos (67,4 proc.), turizmo informacija (50,9 proc.), turizmo maršrutai (45,5 proc.), turizmo infrastruktūra (34,8 proc.), turizmo rinkodara (18,3 proc.). Atsižvelgiant į šiuos rezultatus, galima daryti išvadą, kad nors Rokiškio rajono turizmo sektoriaus infrastruktūra turi trūkumų, tačiau svarbiausia yra turizmo paslaugų pasiūlos pasirinkimas.

Remiantis apklausos rezultatais, pagrindinis informacijos šaltinis vietos gyventojams ir turistams apie Rokiškio rajono turizmo galimybes bei lankytinus objektus yra draugai, artimieji bei internetas (atitinkamai 67,8 proc. ir 64,4 proc.), Rokiškio TIC kaip turizmo informacijos šaltinis sudaro 24,8 proc. Apklausoje dalyvavę respondentai į klausimą, ko trūksta arba ką reikėtų plėtoti turizmo ir laisvalaikio srityse, antroje vietoje nurodė informaciją bei reklamą (27 kartus paminėta). Pastebėtina, kad daugiau nei puse respondentų neturi nuomonės apie Rokiškio rajono turizmo galimybių ir lankytinų objektų informacijos kiekį. Apibendrinant galima daryti išvadą, kad Rokiškio rajono turizmo sektoriaus plėtrai svarbią reikšmę turi informacinės paslaugos.

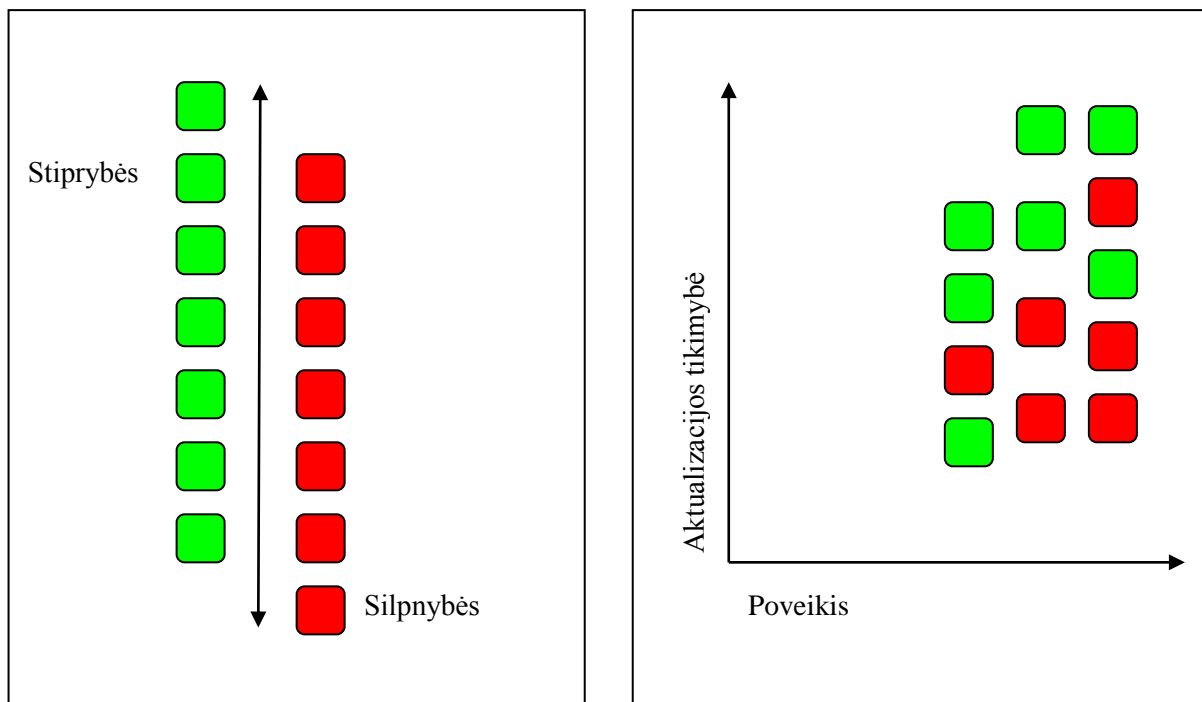
Rokiškio rajono viešosios turizmo infrastruktūros plėtros galimybes labiausiai įtakoja Rokiškio rajono savivaldybės finansų trūkumas. Atsižvelgiant į tai, rekomenduotina naudotis ES finansinės paramos mechanizmais bei skatinti vietos valdžios ir verslo atstovų bendradarbiavimą siekiant kuo efektyviau plėsti turizmo paslaugų pasiūlą ir atitinkamai viešąją turizmo infrastruktūrą.

Analizuojant Rokiškio rajono turizmo paslaugų plėtros galimybes, būtina pastebėti, kad ne tik finansinių, bet ir žmogiškųjų išteklių trūkumas turi didelę įtaką šiam turizmo segmentui. Susipažinus su gerosios patirties turizmo paslaugų pavyzdžiais tiek Lietuvoje, tiek užsienio valstybėse, galima įgyvendinti ne vieną sumanymą, skatinantį turizmo plėtrą, be didelių finansinių investicijų.

1.4. VIEŠOSIOS TURIZMO INFRASTRUKTŪROS IR PASLAUGŲ SEKTORIAUS SSGG MATRICA

SSGG (angl. SWOT) reiškia „stiprybės, silpnybės, galimybės, grėsmės“ (angl. strengths, weaknesses, opportunities, threats). SSGG analizės modelį sukūrė ir pirmą kartą verslo sferoje pritaikė JAV vadybos ekspertas, konsultantas A. S. Humphrey, kuris 1960–1970 m. Stanfordo universitete atliko tyrimą, grįstą Fortune 500 sąrašo kompanijų duomenimis. Šiuo metu SSGG analizės modelis yra vienas dažniausiai naudojamų esamos situacijos ir perspektyvų vertinimo metodų pasaulyje (Friesner, 2012).

Toliau yra pateikiamas Rokiškio rajono viešosios turizmo infrastruktūros ir paslaugų sektoriaus SSGG žemėlapis, remiantis 13 lentelės duomenimis (numeracija atitinka lentelės duomenis).

a. Stiprybių ir silpnųjų žemėlapis

b. Galimybių ir grėsmių žemėlapis

7 pav. Rokiškio rajono viešosios turizmo infrastruktūros ir paslaugų sektoriaus SSGG žemėlapiai

Sudaryta UAB „Lyderio grupė“, 2012

13 lentelė. Rokiškio raj. viešosios turizmo infrastruktūros ir paslaugų sektoriaus SSGG matrica

Stiprybės
1) Gausus kultūros paveldo objektų ir lankytinų vietų pasirinkimas.
2) Poilsiu ir rekreacijai tinkamų gamtinių išteklių gausa.
3) Rokiškio dvaro sodyba – 2011 m. nugalėjo pagal EDEN projektą.
4) Vaizdingas ir mažai urbanizuotas kraštovaizdis.
5) Plėtojamos rekreacinės zonos.
6) Plėtojama vandens pramogų pasiūla.
7) Kultūrinio turizmo paslaugų pasiūla.
8) Veikiantis VšĮ Rokiškio turizmo informacijos centras.
9) Įgyvendinami turizmo infrastruktūros ir paslaugų plėtros projektai.

Silpnybės

- 1) Rokiškio rajono geografinis išsidėstymas susisiekimo atžvilgiu nuo didžiųjų Lietuvos miestų.
- 2) Neišplėtota dviračių infrastruktūra.
- 3) Žiemos turizmo paslaugų ir produktų trūkumas.
- 4) Mažas užsienio turistų srautas (palyginus Rokiškio ir Lietuvos TIC atitinkamus duomenis).
- 5) Siaura pažintinio turizmo paslaugų pasiūla.
- 6) Nepatenkinama lankytinų vietų ir turizmo traukos objektų būklė.
- 7) Rokiškio miesto gimtadienis nepozicionuoja jokio įvaizdžio.
- 8) Maitinimo paslaugų, puoselėjančių kulinarinę vietos paveldą, trūkumas.
- 9) Viešoji turizmo infrastruktūra nepritaikyta užsienio svečiams.
- 10) Maža muziejų teikiamų paslaugų įvairovė (išskyrus Rokiškio krašto muziejų).

Galimybės

- 1) Turizmo rinkodaros veiklos stiprinimas.
- 2) Informacinės viešosios turizmo infrastruktūros plėtra.
- 3) Pažintinio turizmo plėtra.
- 4) Dviračių infrastruktūros plėtra.
- 5) ES ir kitų fondų lėšomis finansuojamų turizmo infrastruktūros plėtros projektų įgyvendinimas.
- 6) Dalykinio (konferencijų) turizmo plėtra.
- 7) Ekologinio (pažintinio) turizmo plėtra.
- 8) Kulinarinio paveldo plėtra.
- 9) Informacinių technologijų pritaikymo turizmo sektoriuje plėtra.
- 10) Žiemos sezono turizmo paslaugų ir produktų plėtra.
- 11) Muziejų teikiamų paslaugų ir vadybos plėtra.
- 12) Kompleksinių turizmo paslaugų plėtra kaimo turizmo sodybose.

Grėsmės

- 1) Stipri konkurencija su aplinkinėmis savivaldybėmis.
- 2) Sumažėjęs turistų srautas 2008 m..
- 3) Sezoniškumo įtaka turizmo sektoriui.
- 4) Nepakankamai sparti turizmo infrastruktūros plėtra.
- 5) Lėšų trūkumas turizmo traukos objektų atnaujinimui ir modernizacijai.
- 6) Lėta naujų interaktyvių turizmo paslaugų ir rinkodaros metodų plėtra.

Sudaryta UAB „Lyderio grupė“, 2012

SSGG analizės modelis taikomas, atliekant bet kurios organizacijos ar sektoriaus vidinės ir išorinės aplinkos tyrimą. Jis leidžia ne tik išanalizuoti esamus išteklius ir kompetencijas, bet ir apibūdinti makroekonominį klimatą, konkurencines sąlygas, pagrįsti strateginio vystymo(si) kryptis. SSGG analizė taip pat sudaro prielaidas nustatyti silpnųjų poveikio mažinimo būdus, išryškinant stipriąsias vertinamo objekto puses.

**II. ROKIŠKIO RAJONO VIEŠOSIOS
TURIZMO INFRASTRUKTŪROS IR
PASLAUGŲ PLĖTROS TENDENCIJOS IR
STRATEGIJA**

Šioje dalyje numatomos viešosios turizmo infrastruktūros ir paslaugų plėtros tendencijos bei perspektyvos, rengiama sektoriaus ilgalaikio vystymosi strategija.

2.1. VIEŠOSIOS TURIZMO INFRASTRUKTŪROS IR PASLAUGŲ PLĖTROS TENDENCIJOS IR PERSPEKTYVOS

RRS viešosios turizmo infrastruktūros ir paslaugų plėtros tendencijos

Rokiškio rajono savivaldybė yra Lietuvos pakraštyje (šiaurės rytuose). Ši aplinkybė apsunkina savivaldybės padėtį siekiant tapti populiaria turizmo traukos vietoje ir reikalauja papildomų vietos valdžios bei verslo subjektų pastangų. Būtina pastebėti, kad VŠĮ „Terra Publica“²⁰ 2012 m. turizmo reitingų rezultatų tarpe Rokiškio miestą įvertino 13-oje vietoje (2009 m. buvo 17-18 vietoje, 2010 m. ir 2011 m. Rokiškis 13-ta vieta dalinosi kartu su Biržais) nurodydama, kad „Rokiškis pagaliau įgijo aiškų konkurencinį pranašumą. Tai miesto langinių tapymo plenerai ir jo rezultatai – miesto centrinėje dalyje išpuošta daugiau nei 500 langų. Taip pat Rokiškis stebina tvarka ir švara, ilga alėja nuo pat dvaro iki bažnyčios, įspūdinga miesto aikšte, išpuoselėta dvaro sodyba, kurios tvenkinyje apsigyveno latvių padovanotos juodosios gulbės“²¹. Pastaruosius duomenis galima vertinti kaip aktyvios Rokiškio rajono savivaldybės administracijos veiklos rezultatus įgyvendinat ES struktūrinių fondų lėšomis finansuojamus projektus, apsibrėžiant strateginius savivaldybės plėtros turizmo sektoriaus prioritetus bei atitinkamas priemones vietos ir užsienio svečių turizmui skatinti.

Rokiškio rajono strateginiame plėtros plane iki 2015 m. (patvirtinta RRSA tarybos 2010 m. gruodžio 28 d., Nr. TS-12.195) skiriama daug dėmesio turizmo sektoriui. Kiekvienas strateginiame plėtros plane apibrėžtas prioritetas apima tam tikrą turizmo sektoriaus sritį (žr. 14 lentelė).

14 lentelė. Rokiškio rajono strateginio plėtros plano iki 2015 m. turizmo sektoriaus plėtros įgyvendinimo tikslai ir uždaviniai

Prioritetas	Tikslas	Uždavinys
Prioritetas 1. Įmonių konkurencingumo didinimas, pramonės bei verslo plėtra efektyvių investicijų pagrindu.	Tikslas 1.1. Kurti verslo plėtrai palankią aplinką, skatinti investicijas, išvystyti veikiančių įmonių potencialą.	Uždavinys 1.1.2. Kurti modernią turizmo infrastruktūrą, skatinti turizmo paslaugų plėtrą.
Prioritetas 2. Žmoniškųjų išteklių ugdymas bei tobulinimas, gyvenimo kokybės užtikrinimas.	Tikslas 2.2. Išsaugoti kultūros paveldą, formuoti turistinį bei rekreacinį patrauklumą.	Uždavinys 2.2.1. Išsaugoti istorinį bei kultūros paveldą, didinti jo patrauklumą, skleisti apie jį informaciją, pritaikyti turizmo reikmėms. Uždavinys 2.2. Formuoti turistinį bei rekreacinį

²⁰VšĮ „Terra Publica“ – leidykla, įkurta 2001 metais, užsiimanti turizmo, veterinarijos bei vaikų literatūros leidyba

²¹ Prieiga prie citatos internetu: <http://www.terrapublica.lt/20637/menu-3/turizmo-reitingai/turizmo-reitingai-2012.html>

Prioritetas	Tikslas	Uždavinys
		patrauklumą.
	Tikslas 2.5. Sukurti kultūros ir sporto infrastruktūrą bei remti įstaigų veiklą.	Uždavinys 2.5.1. Remti kultūros ir meno iniciatyvas. Uždavinys 2.5.4. Kurti bei modernizuoti sporto ir rekreacijos objektų materialinę bazę ir pritaikyti šiuolaikiniams poreikiams. Uždavinys 2.5.5. Išsaugoti rajono sporto tradicijas, plėtoti sporto klubų veiklą.
Prioritetas 3. Infrastruktūros modernizavimas, siekiant užtikrinti ūkio plėtrą bei sudarant patogias gyvenimo sąlygas.	Tikslas 3.1. Modernizuoti viešąją infrastruktūrą ir pritaikyti šiuolaikiniams poreikiams.	Uždavinys 3.1.5. Plėtoti viešąją infrastruktūrą, atsižvelgiant į turizmo plėtros bei rekreacinius poreikius.
Prioritetas 4. Agropramoninio verslo efektyvumo didinimas, subalansuota kaimo plėtra.	Tikslas 4.2. Vystyti netradicines žemės ūkio šakas bei alternatyvias veiklas kaime, išnaudojant Rokiškio rajono privalumus.	Uždavinys 4.2.2. Remti alternatyvią ūkio veiklą bei verslą kaime, plėtoti kaimo turizmo veiklą.

Šaltinis: RRS administracija

Rokiškio rajono strateginiame plėtros plane iki 2015 m. kiekvieną uždavinį seka konkrečios priemonės, kurių įgyvendinimas apima laikotarpį iki 2015 m. Toliau yra pateikiama apžvalga apie įvykdytas priemones, susijusias su turizmo sektoriumi, 2012 m.

15 lentelė. Rokiškio rajono strateginio plėtros plano iki 2015 m. turizmo sektoriaus priemonių įgyvendinimo situacija 2012 m.

Priemonė	Numatytas pasiekimo indikatorius	Situacija 2012 m.
Uždavinys 1.1.2. Kurti modernią turizmo infrastruktūrą, skatinti turizmo paslaugų plėtrą		
Pastoviai atnaujinti turizmo sektoriaus paslaugų ir turizmo maršrutų informacinę duomenų bazę	Atnaujinta kasmet informacinė turizmo paslaugų duomenų bazė	Vykdoma
Įkurti Aukštaitijos regiono kultūros ir turizmo centrą Rokiškio dvaro rūmuose	Įkurtas regioninis kultūros ir turizmo centras	Nėra
Rokiškio dvaro ansamblio rekonstrukcijos bei pritaikymo kultūrinio turizmo reikmėms projekto II-ąsis etapas	Įgyvendintas projektas	Pradėtas dalinis įgyvendinimas – gavus ES fondų paramą atnaujintas ir pritaikytas turizmui kumetynas Nr. 2, pateiktas projektinis pasiūlymas dėl kumetyno Nr. 1 pritaikymo turizmui, gaunant paramą iš ES fondų.
Pritaikyti Salų dvaro sodybos	Atnaujinta Salų dvaro sodyba,	Priemonė neįgyvendinta dėl

Priemonė	Numatytas pasiekimo indikatorius	Situacija 2012 m.
pastatus turizmo viešosios infrastruktūros poreikiams	veikiantis turizmo objektas	lėšų stokos.
Įkurti turizmo centrus Obeliuose ir Salose	Įkurti 2 turizmo centrai	Neįvykdyta (pastaba: vietos bibliotekose įrengti turizmo informaciniai standai)
Įrengti amatų kaimą Salose	Parengta techninė dokumentacija, galimybių studija, investicinis projektas, paraiška, įrengtas objektas	Priemonė neįgyvendinta dėl lėšų stokos.
Skatinti naujų apgyvendinimo, konferencijų, pramogų objektų statybą ir įrengimą	Motelio Kamajuose statyba	Nėra
	Motelio Obeliuose statyba	Nėra
	Antanašės dvaro rekonstrukcija	Neįvykdyta
	Salų dvaro pritaikymas kultūros, amatų, konferencijų centrui su viešbučiu	Neįvykdyta
	Rokiškio dvaro sodybos ir parko rekonstrukcija, teritorijoje įrengiant: viešbutį, konferencijų salę, kavinę, pėsčiųjų takus, aikštelę lauko renginiams, fontaną, žiemos sodą	Rekonstruotas dvaras, įrengta konferencijų salė, aikštelė lauko renginiams
Plėsti kaimo turizmo sodybų tinklą, numatyti reakrecines zonas Sartų regioninio parko teritorijoje veikiančiuose kaimo turizmo sodybose	Įregistruoti veikiančių 40 kaimo turizmo sodybų	Vykdoma
Rokiškio rajono Obelių ežero išvalymas	Išvalyta pakrantė, įrengtas paplūdimys ir pritaikytas gyventojų poreikiams	Neįvykdyta
Skatinti kempingų ir kitų rekreacinių objektų statybą	Kriaunos upės pritaikymas vandens turizmui	Įrengta poilsiavietė
	Įrengta stovyklavietė su kemperių aikštele prie Sartų ežero	Įrengta
	Įrengtas kempingas, valčių, vandens dviračių nuomos punktas prie Skaistės ežero (Kazliškio sen.)	Neįvykdyta
	Įkurtas vandens turizmo centras Aukštadvario dvarvietėje	Neįvykdyta
Tvarkyti gamtinio kraštovaizdžio objektus, pritaikyti juos turizmo ir rekreacijos reikmėms	Rekonstruotas Salų parkas	Pradėta įgyvendinti, 2012 rugpjūčio 30 d. bus pateikta paraiška ES finansavimui gauti, parengtas techninis projektas
	Rekonstruotas Onušio parkas	Neįvykdyta
	Rekonstruoti Obelių miesto parką, įrengiant estradą	Įrengta iš ES lėšų prie Rastupio upelio Obelių miesto parke pilsio zona su estrada.
	Rokiškio mieste esančių parkų, skverų sutvarkymas ir jų pritaikymas gyventojų poilsiui	Rekonstruotas L. Šepkos parkas, gautas finansavimas Rokiškio dvaro sodybos

Priemonė	Numatytas pasiekimo indikatorius	Situacija 2012 m.
	rekreacijai	parko sutvarkymo techniniam projektui rengti, numatoma nutiesti pėsčiųjų takus N. Bučiūtės skvere, pasodintas parkas prie muzikos mokyklos.
Uždavinys 2.2.1. Išsaugoti istorinį bei kultūros paveldą, didinti jo patrauklumą, skleisti apie jį informaciją, pritaikyti turizmo reikmėms		
Parengti gamtinių kraštovaizdžio objektų ir kultūros paveldo objektų prieinamumo lankymui programą ir ją įgyvendinti	Parengta programa	Neįvykdyta
Pritaikyti privačius kultūros paveldo objektus turizmo reikmėms	Renovuoti privatūs kultūros paveldo objektai ir pritaikyti turizmo reikmėms	Pritaikytas Gačionių dvaras turizmui
Rekonstruoti Obelių muziejaus pastatus	Lankymui pritaikytas kultūros paveldo objektas	Vykdomas, projekto pabaiga 2012 m. spalio 30 d.
Rekonstruoti Kriaunų muziejaus pastatus	Lankymui pritaikytas kultūros paveldo objektas	Įvykdyta
Atnaujinti Rokiškio rajono maldos namus	Atnaujinti maldos namai	Vykdoma
Užtikrinti kilnojamųjų kultūros vertybių kaupimą išsaugojimą bei prieinamumą turistams	Išsaugotos ir pateiktos apžiūrai kilnojamosios kultūros vertybės	Vykdoma
Struvės lanko Gireišių punkto aplinkos pritaikymas turizmui, propaguojant UNESCO paveldą	Punktas Gireišių k. pritaikytas turizmo reikmėms	Vykdoma
Rokiškio rajono archeologinių paminklų pritaikymas turizmo reikmėms	Archeologiniai paminklai pritaikyti turizmo reikmėms	Numatoma pritaikyti turizmui Moškėnų piliakalnį iš Lietuvos kaimo plėtros programos lėšų.
Uždavinys 2.2. Formuoti turistinį bei rekreacinį patrauklumą		
Sukurti kultūros paveldo duomenų bazę (GIS pagrindu)	Sukurta kultūros paveldo duomenų bazė	Vykdoma
Sukurti turizmo sektoriaus internetinę svetainę anglų ir rusų kalbomis	Sukurta internetinė svetainė apie turizmą Rokiškio krašte anglų ir rusų kalbomis	Vykdoma
Turizmo objektų Rokiškio rajone ženklinimas	Pastatyti turizmo objektų ženklai	Vykdoma
Propaguoti krašto turizmą Lietuvos žiniasklaidoje	Sukurtas krašto turizmo potencialo įvaizdis	Vykdoma
Dalyvauti respublikinėse ir tarptautinėse turizmo parodose	Suorganizuoti renginiai	Vykdoma
Uždavinys 2.5.1. Remti kultūros ir meno iniciatyvas		
Remti profesionalaus ir šiuolaikinio meno sklaidą rajone	Organizuoti profesionalaus ir šiuolaikinio meno konkursus, parodas, konferencijas, koncertus ir kitus renginius	Vykdoma
Bendradarbiauti su užsienio valstybių kultūros įstaigomis	Parengta tarptautinių kultūrinių mainų programų rėmimo ir	Vykdoma

Priemonė	Numatytas pasiekimo indikatorius	Situacija 2012 m.
	finansavimo tvarka, įgyvendinti bendri projektai	
Rengti ir įgyvendinti kultūrinius projektus, teikiamus respublikiniams ir tarptautiniams fondams	Parengti ir įgyvendinti projektai	Vykdoma
Remti ir skatinti privačias kultūros iniciatyvas	Sukurta bendruomenės piliečių kultūrinių iniciatyvų rėmimo metodika, parengti ir įgyvendinti projektai	Vykdoma
Užtikrinti rajono kultūros tradicijų tasą	Kasmetiniai Lietuvos profesionalių ir tarptautinių mėgėjų teatrų festivaliai	Vykdoma
	Kasmetinis vargonų muzikos festivalis	Vykdoma
	Kasmetinė medžio drožėjų paroda – konkursas	Vykdoma
	Kasmetinis miesto gimtadienio renginys. Rengti kasmetinę tarptautinę akciją „Muziejų naktis“	Vykdoma
	Kasmetinės tradicinės miestelių šventės	Vykdoma
	K. Šešelgio skaitymai	Vykdoma
	Kasmetinis „Poezijos pavasaris“	Vykdoma
	Kasmetiniai literatūriniai Naujosios Romuvos skaitymai	Vykdoma
Uždavinys 2.5.4. Kurti bei modernizuoti sporto ir rekreacijos objektų materialinę bazę ir pritaikyti šiuolaikiniams poreikiams		
Rokiškio rajono kūno kultūros ir sporto centro sporto salės renovacija	Rokiškio rajono kūno kultūros ir sporto centro sporto salės apšvietimo modernizavimas ir langų pakeitimas	Neįvykdyta
Įrengti šiuolaikinę sunkiosios atletikos salę Rokiškio mieste	Įrengta salė	Vykdoma
Atnaujinti ir modernizuoti šaudyklą	Atnaujintas pastatas, modernizuota įranga	Vykdoma
Rekonstruoti ledo ritulio aikštelę	Rekonstruota aikštė, įrengiant dirbtinio ledo įrangą, apdengiant aikštelę	Parengtas techninis projektas, pasirašyta bendradarbiavimo sutartis su vietos verslininkais dėl dalinio finansavimo.
Uždavinys 2.5.5. Išsaugoti rajono sporto tradicijas, plėtoti sporto klubų veiklą		
Vykdyti rajono tradicines sporto varžybas, žaidynes, šventes, stovyklas, skatinti naujų sporto renginių organizavimą	Suorganizuoti renginiai	Vykdoma
Uždavinys 3.1.5. Plėtoti viešąją infrastruktūrą, atsižvelgiant į turizmo plėtros bei rekreacinius poreikius		
Kultūrinių ir istorinių medinės architektūros bei taikomosios dailės objektų restauravimas	Kultūros paveldo išsaugojimas; pastatų rekonstrukcija, pritaikymas turizmui	Atnaujintos 2 medinės klėtys Rokiškio dvaro sodybos teritorijoje, pritaikytos

Priemonė	Numatytas pasiekimo indikatorius	Situacija 2012 m.
		edukacinei veiklai.
Pastatyti sveikatingumo, rekreacijos ir sporto kompleksą Rokiškio mieste	Parengti galimybių studiją, investicinį projektą, techninę dokumentaciją, pastatyti kompleksą	Parengtas investicinis projektas, galimybių studija, techninis projektas; ieškoma lėšų komplekso statybai.
Kriaunų aikštės ir muziejaus pritaikymas turizmui	Sutvarkyta aikštė, muziejaus aplinka	Neįvykdyta
Įrengti/sutvarkyti trumpalaikio poilsio aikšteles bei stovyklavietes	Įrengtos/sutvarkytos poilsio zonos	Vykdoma
Įrengti turistinius dviračių takus	Įrengtos dviračių trasos	2013 m. bus rengiamas specialusis planas dviračių takams numatyti.
Įrengti slidžių trasą	Įrengta slidžių trasa Kriaunų seniūnijoje	Nėra
Įrengti turistinius pėsčiųjų takus	Įrengti pėsčiųjų takai: Rokiškio dvaro parko teritorijoje – 2000 m. Prie Notigalės ežero – 2000 m.	Neįvykdyta
Įrengti parką Kriaunose	Parengtas detalusis planas, įkurtas parkas Kriaunose	Neįvykdyta
Viešosios turizmo infrastruktūros ir paslaugų plėtra Rokiškio rajone, įrengiant viešąją turizmo infrastruktūrą prie Sartų ežero Bradesių kaime, prie Kriaunos upės Obeliuose teritorijoje prie Rastupio upelio, miesto parke ir prie Velniakalnio tvenkinio Rokiškio miesto teritorijoje visuomenės poreikiams (rekreacijai)	Visuomenės poreikiams (rekreacijai) pritaikyta turizmo infrastruktūra prie Sartų ežero Bradesių kaime, prie Kriaunos upės Obeliuose, teritorijoje prie Rastupio upelio, miesto parke ir prie Velniakalnio tvenkinio Rokiškio miesto teritorijoje	Įvykdyta
Uždavinys 4.2.2. Remti alternatyvią ūkio veiklą bei verslą kaime, plėtoti kaimo turizmo veiklą.		
Plėsti kaimo turizmo sodybų tinklą	Padidėjęs kaimo turizmo sodybų skaičius iki 50	Vykdoma

Šaltinis: RRS administracija

Analizuojant 15 lentelėje pateiktus duomenis, būtina pastebėti, kad pagal galimybes yra siekiama įgyvendinti daugumą numatytų kiekvieno uždavinio priemonių, tačiau dėl lėšų trūkumo ne visos priemonės bus realizuotos iki 2015 m. Atsižvelgiant į siekiamas įgyvendinti priemones iki 2015 m. ir atliktą Rokiškio rajono savivaldybės viešosios turizmo infrastruktūros ir paslaugų plėtros aplinkos analizę, rekomenduojama atitinkamas priemones papildyti ir ateityje įgyvendinti (žr. 16 lentelė).

16 lentelė. Rekomendacijos RRS strateginio plėtros plano iki 2015 m. priemonėms papildyti

Priemonė	Numatytas pasiekimo indikatorius	Papildomos rekomendacijos
Pastoviai atnaujinti turizmo sektoriaus paslaugų ir turizmo maršrutų informacinę duomenų bazę	Atnaujinta kasmet informacinė turizmo paslaugų duomenų bazė	Diegti modernias informacines ir ryšių technologijas (išmaniųjų telefonų programėlės, atitinkamų įstaigų profilis socialiniuose tinkluose, internetinių puslapių pritaikymas vaikams ir pan.)
Rekonstruoti Obelių muziejaus pastatus	Lankymui pritaikytas kultūros paveldo objektas	Diegti modernias informacines ir ryšių technologijas, padedančias platinti tikslines žinutes potencialiems būsimiems turistams interaktyvių paslaugų pagalba
Rekonstruoti Kriaunų muziejaus pastatus	Lankymui pritaikytas kultūros paveldo objektas	Diegti modernias informacines ir ryšių technologijas, padedančias platinti tikslines žinutes potencialiems būsimiems turistams interaktyvių paslaugų pagalba
Užtikrinti kilnojamųjų kultūros vertybių kaupimą išsaugojimą bei prieinamumą turistams	Išsaugotos ir pateiktos apžiūrai kilnojamosios kultūros vertybės	Įrengti edukacines sales, modernią ekspozicinę įrangą (pvz., liečiami ekranai), teikti interaktyvias paslaugas ir pan.
Struvės lanko Gireišių punkto aplinkos pritaikymas turizmui, propaguojant UNESCO paveldą	Punktas Gireišių k. pritaikytas turizmo reikmėms	Aktyvus reklamavimas Lietuvoje ir užsienyje
Sukurti turizmo sektoriaus internetinę svetainę anglų ir rusų kalbomis	Sukurta internetinė svetainė apie turizmą Rokiškio krašte anglų ir rusų kalbomis	Tobulinti Rokiškio krašto muziejaus svetainės informacijos pateikimą anglų ir rusų kalbomis
Turizmo objektų Rokiškio rajone ženklavimas	Pastatyti turizmo objektų ženklai	Diegti modernias informacines technologijas (išmaniųjų telefonų programėlės, interaktyvūs informaciniai stendai ir pan.)
Propaguoti krašto turizmą Lietuvos žiniasklaidoje	Sukurtas krašto turizmo potencialo įvaizdis	Propaguoti konferencinį turizmą Lietuvos ir užsienio verslo leidiniuose
Remti profesionalaus ir šiuolaikinio meno sklaidą rajone	Organizuoti profesionalaus ir šiuolaikinio meno konkursus, parodas, konferencijas, koncertus ir kitus renginius	Įgyvendinti alternatyvaus meno renginius, sudaryti sąlygas meno kūrėjams naudotis nesuremontuotų dvarų infrastruktūra, jungtis prie nacionalinių kino festivalių ir pan.
Įrengti turistinius dviračių takus	Įrengtos dviračių trasos	Įrengti pažintinius dviračių takus, įrengti orientavimosi trasas dviratininkams
Įrengti turistinius pėsčiųjų takus	Įrengti pėsčiųjų takai: Rokiškio dvaro parko teritorijoje – 2000 m. Prie Notigalės ežero – 2000 m.	Įrengti pažintinius pėsčiųjų takus, pritaikyti edukacines-pažintines programas vaikams, įrengti orientavimosi trasas pėstiesiems
Plėsti kaimo turizmo sodybų tinklą	Padidėjęs kaimo turizmo sodybų skaičius iki 50	Sudaryti sąlygas kaimo turizmo sodybų šeiminkams plėsti žiemos sezono pramogas, ekologinio (pažintinio) paslaugas. Sudaryti sąlygas kaimo turizmo sodyboms kurti internetines svetaines lietuvių ir užsienio kalbomis.

Priemonė	Numatytas pasiekimo indikatorius	Papildomos rekomendacijos
Uždavinys 2.5.4. Kurti bei modernizuoti sporto ir rekreacijos objektų materialinę bazę ir pritaikyti šiuolaikiniais poreikiams		Plėsti žiemos sezono paslaugas turistams. Diegti naujas, šiuolaikines aktyvaus laisvalaikio sportines sritis, pvz., šiaurietiškas ėjimas.

Sudaryta UAB „Lyderio grupė“, 2012

RRS viešosios turizmo infrastruktūros ir paslaugų plėtros perspektyvos

Nacionalinėje turizmo plėtros 2010-2013 m. programoje²² numatyta, kad Lietuvos turizmo galimybės yra palankios turizmo produktams, kurie patrauklūs tiek vietiniams, tiek užsienio turistams ne tik Lietuvoje, bet ir Europos rinkoje, kurti. Atsižvelgiant į šalies turizmo galimybes ir rinkose vyraujančias paklausos tendencijas bei prioritetus, išskiriamos šios konkurencingos Lietuvos turizmo sritys:

- kultūrinis turizmas – kultūros paveldo objektų ar miestų lankymas;
- sveikatos turizmas – sveikatinimo ir sveikatingumo turizmo rūšys;
- aktyvaus poilsio turizmas – dviračių, vandens, žygių, žvejybos, medžioklės bei pažintinio turizmo rūšys;
- dalykinis turizmas – dalykinio turizmo, susitikimų, konferencijų, skatinamųjų kelionių turizmo rūšys;
- pramogų turizmas – laisvalaikio poreikių tenkinimas pramogaujant tam tikslui skirtuose objektuose (teminiuose parkuose), dalyvaujant masiniuose sporto ar kultūriniuose renginiuose.

Atsižvelgiant į Nacionalinėje turizmo plėtros 2010-2013 m. programoje išskirtas konkurencingas Lietuvos turizmo sritis, į Rokiškio rajono savivaldybės viešosios turizmo infrastruktūros ir paslaugų sektoriaus analizę bei į Rokiškio rajono strateginį plėtros planą iki 2015 m., rekomenduotina Rokiškio rajono savivaldybėje plėtoti viešąją turizmo infrastruktūrą ir paslaugas išskiriant prioritetingas turizmo sritis tokiu būdu (žr. 17 lentelė).

²² Patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2010 m. liepos 14 d. nutarimu Nr. 1051

17 lentelė. RRS turizmo sričių plėtros gairės viešosios turizmo infrastruktūros ir paslaugų kontekste

Viešojo turizmo sritys	Galimybės plėtrai	
	Viešoji turizmo infrastruktūra	Viešosios turizmo paslaugos
1. Kultūrinis turizmas	Modernių informacinių ir ryšių technologijų plėtra	Modernių informacinių ir ryšių technologijų plėtra
	Sanitarinių mazgų modernizavimas ir plėtra	Kultūros įstaigų/paslaugų teikėjų internetinių puslapių plėtra
	Suremontuotų, turistų lankymui pritaikytų dvarų ir jų kompleksų plėtra	Dvarų kompleksuose teikiamų paslaugų plėtra
	Kulinarinio paveldo maitinimo įstaigų plėtra	Alternatyvaus meno paslaugų plėtra
	Matinimo įstaigų ne Rokiškio mieste plėtra	Aktyvi tapytų langinių rinkodara
	Infrastruktūros, pritaikytos asmenims su negalia, plėtra	Kompleksinės kultūrinio turizmo ir kt. turizmo produktų paslaugos
	-	Sertifikuotų tautinio paveldo asmenų/įmonių teikiamų paslaugų plėtra
2. Aktyvaus poilsio turizmas	Pažintinių takų plėtra	Ekologinio (pažintinio) turizmo paslaugų plėtra
	Orientavimosi trasų plėtra	Žygių paslaugų plėtra
	Žiemos sezono infrastruktūros plėtra	Žiemos sezono paslaugų plėtra
	Vandens turizmo infrastruktūros plėtra	Avia turizmo paslaugų plėtra
	Rekreacinių zonų įvairovės plėtra	Vandens turizmo paslaugų plėtra
	Matinimo įstaigų ne Rokiškio mieste plėtra	Aktyvi medžioklės paslaugų rinkodara
	Infrastruktūros, pritaikytos asmenims su negalia, plėtra	Kompleksinės aktyvaus laisvalaikio ir kt. turizmo produktų paslaugos
	Sanitarinių mazgų modernizavimas ir plėtra	-
3. Pramogų turizmas	Teminių parkų plėtra	Avia turizmo paslaugų plėtra
	Vandens infrastruktūros plėtra	Žiemos sezono paslaugų plėtra
	Matinimo įstaigų ne Rokiškio mieste plėtra	Vandens pramogų turizmo paslaugų plėtra
	Infrastruktūros, pritaikytos asmenims su negalia, plėtra	Teminių renginių įvairovės plėtra
	Sanitarinių mazgų modernizavimas ir plėtra	-
4. Dalykinis turizmas	Modernių informacinių ir ryšių technologijų plėtra	Aktyvi konferencinio turizmo rinkodara
	Infrastruktūros, pritaikytos asmenims su negalia, plėtra	Kompleksinių dalykinio ir kt. turizmo produktų paslaugų plėtra
5. Sveikatos turizmas	Sveikatos kompleksų infrastruktūros plėtra	SPA paslaugų plėtra
	Infrastruktūros, pritaikytos asmenims su negalia, plėtra	Kompleksinės sveikatos ir kt. turizmo produktų paslaugos

Sudaryta UAB „Lyderio grupė“, 2012

Apibendrinant Rokiškio rajono savivaldybės viešosios turizmo infrastruktūros ir paslaugų plėtros tendencijas bei perspektyvas, galima teigti, kad Rokiškio rajono savivaldybės administracija turizmo sektoriui skiria didelį dėmesį ir investicijas, yra numačiusi priemones turizmo sektoriaus uždaviniams bei tikslams pasiekti iki 2015 m. Rokiškio rajono savivaldybės administracija atitinka Lietuvos Respublikos turizmo sektoriaus plėtros tendencijas ir turi potencialo perspektyviai jį toliau plėtoti.

2.2. VIEŠOSIOS TURIZMO INFRASTRUKTŪROS IR PASLAUGŲ PLĖTROS GAIRĖS

Siekiant užtikrinti efektyvią ir darnią Rokiškio rajono savivaldybės viešosios turizmo infrastruktūros ir paslaugų plėtrą, šioje sektorinėje studijoje yra išskirtos trys prioritetinės savivaldybės turizmo plėtros kryptys (žr. 8 pav.). Prioritetinės savivaldybės turizmo plėtros kryptys buvo identifikuotos remiantis atlikta Rokiškio rajono viešosios turizmo infrastruktūros ir paslaugų plėtros aplinkos analize bei gautais turizmo sektoriaus subjektų poreikių tyrimo rezultatais.

ROKIŠKIO RAJONO SAVIVALDYBĖS VIEŠOSIOS TURIZMO INFRASTRUKTŪROS IR PASLAUGŲ PLĖTROS PRIORITETAI

1 PRIORITETAS. MODERNIZUOTI IR PLĖSTI VIEŠĄJĄ TURIZMO INFRASTRUKTŪRĄ

2 PRIORITETAS. SKATINTI SAVIVALDYBĖS TURIZMO KONKURENCINGUMĄ

3 PRIORITETAS. FORMUOTI PATRAUKLAUS TURIZMUI SAVIVALDYBĖS ĮVAIZDĮ

8 pav. Rokiškio rajono savivaldybės viešosios turizmo infrastruktūros ir paslaugų plėtros prioritetai 2013–2015 m.

Rokiškio rajono viešosios turizmo infrastruktūros ir paslaugų plėtros sektorinėje studijoje numatytų gairių ir veiksmų plano įgyvendinimas prisidės prie atvykstamojo ir vietinio turizmo plėtros savivaldybėje, o taip pat mažins savivaldybės turizmo sezoniškumą. Išaugę atvykstamojo ir vietinio turizmo srantai darys teigiamą poveikį Rokiškio rajono savivaldybės ekonominiam ir socialiniam sektoriams. Šis poveikis pasireikš prekybos apimčių didėjimu, pajamų iš turizmo ir su juo susijusių veiklų augimu, naujų darbo vietų kūrimu, užimtumo didėjimu ir nedarbo mažėjimu, mokesčių iš turizmo ir su juo susijusių veiklų augimu, ir kt.

Rokiškio rajono savivaldybės viešosios turizmo infrastruktūros ir paslaugų plėtros gairės (prioritetai, tikslai ir uždaviniai) pateiktos 18 lentelėje.

18 lentelė. Rokiškio rajono savivaldybės viešosios turizmo infrastruktūros ir paslaugų plėtros gairės (prioritetai, tikslai ir uždaviniai)

PRIORITETAS	PAAIŠKINIMAS
<p>1 prioritetas. Modernizuoti ir plėsti viešąjį turizmo infrastruktūrą</p>	<p>Siekiant skatinti turizmo plėtrą Rokiškio rajono savivaldybėje, būtina ne tik užtikrinti platų teikiamų turizmo paslaugų asortimentą bei visapusišką, įvairius poreikius atitinkantį laisvalaikio alternatyvų pasirinkimą, tačiau ir gerinti savivaldybės įvairių modernizuojant bei plečiant turizmo traukos objektų infrastruktūrą. Savivaldybės miesto ir kaimo vietovių centrinės gatvės, pėsčiųjų ir rekreacinės zonos turi būti ne tik saugios, bet ir patrauklios estetiniu požiūriu. Rokiškio rajono savivaldybės lankylini objektai, masinių renginių ir festivalių vietos turi reprezentuoti savivaldybę, pabrėžiant jos išskirtinumą ir išryškinant patrauklumą turistinei-pažintinei kelionei ar laisvalaikio praleidimui. Išsikeltu prioritetu siekiama modernizuoti ir plėsti Rokiškio rajono savivaldybės istorinių ir kultūrinių turizmo traukos objektų, gamtinių ir rekreacinių zonų, aktyvaus laisvalaikio bei kitą, turizmo plėtrai svarbią infrastruktūrą.</p> <p>Tikslas: Skatinti turizmo plėtrą savivaldybėje, didinant turizmo traukos objektų patrauklumą.</p> <p>Uždaviniai: Modernizuoti ir plėsti istorinių bei kultūrinių turizmo traukos objektų infrastruktūrą. Modernizuoti ir plėsti gamtinių, rekreacinių zonų, aktyvaus laisvalaikio infrastruktūrą. Gerinti kitą, turizmo plėtrai svarbią infrastruktūrą.</p>
<p>2 prioritetas. Skatinti savivaldybės turizmo konkurencingumą</p>	<p>Turizmas – ekonominė veikla, daranti teigiamą poveikį Rokiškio rajono savivaldybės plėtrai ir ekonominiam bei socialiniam sektoriams. Į savivaldybę atvykę turistai naudojami vietinių turizmo rinkos subjektų kuriama pasiūla ir kartu didina prekybos apimtį, kuria darbo vietas, padeda surinkti daugiau mokesčių ir kt. Tačiau siekiant pasinaudoti šiais turizmo, kaip ekonominės veiklos teikiamais privalumais, būtina skatinti turizmo sektoriaus konkurencingumą. Savivaldybės patrauklumą, turistų tarpe, didina organizuojami tradiciniais tapę, o taip pat nauji, alternatyvūs kultūros ir kiti renginiai, gausus turizmo paslaugų pasirinkimas.</p> <p>Tikslas: Didinti turizmui patrauklių renginių ir paslaugų skaičių savivaldybėje.</p> <p>Uždavinys: Organizuoti tradiciniais tapusius ir alternatyvius renginius, plėsti turizmo paslaugų pasirinkimą.</p>
<p>3 prioritetas. Formuoti patrauklaus turizmui savivaldybės įvaizdį</p>	<p>Efektyvi turizmo informacijos sklaida ir informacijos prieinamumas yra vieni svarbiausių turizmo plėtros skatinimo būdų. Siekiant konkuruoti su kitais Lietuvos teritoriniais administraciniais vienetais, o taip pat užsienio valstybėmis turizmo srityje, svarbu ne tik modernizuoti ir plėsti turizmo traukos objektų infrastruktūrą, tačiau ir šiuos objektus populiarinti įvairiomis rinkodarinėmis priemonėmis tam, kad pagerinti informacijos sklaidą. Išsikeltu prioritetu numatoma formuoti patrauklaus turizmui savivaldybės įvaizdį, užtikrinant turizmo informacijos sklaidą ir prieinamumą.</p> <p>Tikslas: Didinti savivaldybės turistinį patrauklumą, užtikrinant turizmo informacijos sklaidą ir prieinamumą.</p> <p>Uždaviniai: Nuolat atnaujinti ir skleisti informaciją apie turizmo galimybes savivaldybėje. Atnaujinti ir plėsti turizmo informacinę infrastruktūrą.</p>

2.3. VIEŠOSIOS TURIZMO INFRASTRUKTŪROS IR PASLAUGŲ PLĖTROS PRIEMONIŲ PLANAS

Priemonė	Pasiekimo indikatorius	Pasiekimo laikas	Atsakinga institucija	Lėšų poreikis, tūkst. litų	Finansavimo šaltiniai, tūkst. litų			
					Savivaldybės lėšos	Nacionalinio biudžeto lėšos	ES fondai, kita užsienio valstybių parama	Privачios lėšos
1 PRIORITETAS. MODERNIZUOTI IR PLĖSTI VIEŠĄJĄ TURIZMO INFRASTRUKTŪRĄ								
1.1. TIKSLAS. SKATINTI TURIZMO PLĖTRĄ SAVIVALDYBĖJE, DIDINANT TURIZMO TRAUKOS OBJEKTŲ PATRAUKLUMĄ								
1.1.1. UŽDAVINYS. MODERNIZUOTI IR PLĖSTI ISTORINIŲ IR KULTŪRINIŲ TURIZMO TRAUKOS OBJEKTŲ INFRASTRUKTŪRĄ								
1.1.1.1. Rokiškio dvaro ansamblio rekonstrukcijos bei pritaikymo kultūrinio turizmo reikmėms projekto II-asis etapas	Igyvendintas projektas	2013-2015	Rokiškio rajono savivaldybės administracijos (toliau - SA) Statybos ir infrastruktūros plėtros skyrius, Strateginio planavimo ir investicijų skyrius, Kultūros, turizmo ir ryšių su užsienio šalimis skyrius	27000	1350	6750	18900	
1.1.1.2. Rokiškio dvaro sodybos parko rekonstrukcija, teritorijoje įrengiant: viešbutį, kavinę, pėsčiųjų takus, aikštelę lauko renginiams, fontaną, žiemos sodą	Atnaujinta Rokiškio dvaro sodybos parko ir teritorijos aplinka (įrengtas viešbutis, kavinė, pėsčiųjų takai, aikštelė lauko renginiams, fontanas, žiemos sodas)	2013-2015	Verslo subjektai, SA Statybos ir infrastruktūros plėtros skyrius, Strateginio planavimo ir investicijų skyrius, Kultūros, turizmo ir ryšių su užsienio šalimis skyrius	7000	700		3500	2800
1.1.1.3. Pritaikyti Salų dvaro sodybos pastatus turizmo viešosios infrastruktūros poreikiams	Atnaujinta Salų dvaro sodyba, veikiantis turizmo objektas	2013-2015	SA Statybos ir infrastruktūros plėtros skyrius, Strateginio planavimo ir investicijų skyrius, Kultūros, turizmo ir ryšių su užsienio šalimis skyrius	13000	650	3250	9100	
1.1.1.4. Užtikrinti kilnojamųjų kultūros vertybių kaupimą, išsaugojimą bei prieinamumą turistams	Išsaugotos ir pateiktos apžiūrai kilnojamosios kultūros vertybės	2013-2015	SA Kultūros, turizmo ir ryšių su užsienio šalimis skyrius, Architektūros ir paveldosaugos skyrius, Rokiškio krašto muziejus, privatūs subjektai ir valdytojai	180	90			90

Priemonė	Pasiekimo indikatorius	Pasiekimo laikas	Atsakinga institucija	Lėšų poreikis, tūkst. litų	Finansavimo šaltiniai, tūkst. litų			
					Savivaldybės lėšos	Nacionalinio biudžeto lėšos	ES fondai, kita užsienio valstybių parama	Privataios lėšos
1.1.1.5. Rokiškio rajono archeologinių paminklų pritaikymas turizmo reikmėms	Archeologiniai paminklai, pritaikyti turizmo reikmėms	2013-2015	SA Statybos ir infrastruktūros plėtros skyrius, Strateginio planavimo ir investicijų skyrius, Architektūros ir paveldosaugos skyrius, Kultūros, turizmo ir ryšių su užsienio šalimis skyrius	300	300			
1.1.1.6. Kultūrinių ir istorinių medinės architektūros bei taikomosios dailės objektų restauravimas	Kultūros paveldo išsaugojimas; pastatų rekonstrukcija, pritaikymas turizmui	2013-2015	SA Statybos ir infrastruktūros plėtros skyrius, Architektūros ir paveldosaugos skyrius, Strateginio planavimo ir investicijų skyrius, Kultūros, turizmo ir ryšių su užsienio šalimis skyrius	2200	220	1980		
1.1.1.7. Kriaunų aikštės ir muziejaus pritaikymas turizmui	Sutvarkyta aikštė, muziejaus aplinka	2013-2015	SA Statybos ir infrastruktūros plėtros skyrius, Strateginio planavimo ir investicijų skyrius, Kultūros, turizmo ir ryšių su užsienio šalimis skyrius	1244	124,4	1119,6		
1.1.2. UŽDAVINYS. MODERNIZUOTI IR PLĖSTI GAMTINIŲ, REKREACINIŲ ZONŲ IR AKTYVAUS LAISVALAIKIO INFRASTRUKTŪRĄ								
1.1.2.1. Rokiškio rajono Obelių ežero išvalymas	Išvalyta pakrantė, įrengtas paplūdimys ir pritaikytas gyventojų poreikiams	2013-2015	SA Statybos ir infrastruktūros plėtros skyrius, Strateginio planavimo ir investicijų skyrius, Kultūros, turizmo ir ryšių su užsienio šalimis skyrius	4500	450	4050		
1.1.2.2. Skatinti kempingų ir kitų rekreacinių objektų statybą	Įrengtas kempingas, valčių, vandens dviračių nuomos punktas prie Skaistės ežero (Kazliškio sen.)	2013-2015	SA Statybos ir infrastruktūros plėtros skyrius, Strateginio planavimo ir investicijų skyrius, Kultūros, turizmo ir ryšių su užsienio šalimis skyrius	2010	201	1809		
1.1.2.3. Tvarkyti gamtinio kraštovaizdžio objektus, pritaikyti juos turizmo ir rekreacijos reikmėms	Rekonstruotas Salų parkas	2013-2015	Bendruomenė ir seniūnija	500	500			
	Rekonstruotas Onušio parkas	2013-2015	Bendruomenė ir seniūnija	200	200			
	Rokiškio mieste esančių parkų, skverų	2013-2015	SA Statybos ir infrastruktūros plėtros skyrius, Strateginio	400	400			

Priemonė	Pasiekimo indikatorius	Pasiekimo laikas	Atsakinga institucija	Lėšų poreikis, tūkst. litų	Finansavimo šaltiniai, tūkst. litų			
					Savivaldybės lėšos	Nacionalinio biudžeto lėšos	ES fondai, kita užsienio valstybių parama	Privataios lėšos
	sutvarkymas		planavimo ir investicijų skyrius, Kultūros, turizmo ir ryšių su užsienio šalimis skyrius, seniūnija					
1.1.2.4. Įrengti / sutvarkyti trumpalaikio poilsio aikštes bei stovyklavietes	Įrengtos / sutvarkytos poilsio zonos prie: Notigalės, Apvaliojo, Dviragio, Aukštakalnių, Uosinto, Jūžintų, Dirdų, Našio ežerų, Vyžuonos upės, Žiobiškio tvenkinio	2013-2015	SA Statybos ir infrastruktūros plėtros skyrius, Strateginio planavimo ir investicijų skyrius, Kultūros, turizmo ir ryšių su užsienio šalimis skyrius	12000	1200	10800		
1.1.2.5. Įrengti turistinius dviračių takus	Įrengtos dviračių trasa prie svarbiausių turizmo traukos objektų	2013-2015	SA Statybos ir infrastruktūros plėtros skyrius, Strateginio planavimo ir investicijų skyrius, Kultūros, turizmo ir ryšių su užsienio šalimis skyrius	5000	500	1000	3500	
1.1.2.6. Įrengti slidinėjimo trasą	Įrengta slidinėjimo trasa Kriaunų seniūnijoje	2013-2015	SA Statybos ir infrastruktūros plėtros skyrius, Strateginio planavimo ir investicijų skyrius, Kultūros, turizmo ir ryšių su užsienio šalimis skyrius	400	400			
1.1.2.7. Įrengti turistinius pėsčiųjų takus	Įrengti pėsčiųjų takai: Rokiškio dvaro parko teritorijoje (2000 m.); prie Notigalės ežero (2000 m.)	2013-2015	SA Statybos ir infrastruktūros plėtros skyrius, Strateginio planavimo ir investicijų skyrius, Kultūros, turizmo ir ryšių su užsienio šalimis skyrius	800	800			
1.1.2.8. Įrengti parką Kriaunose	Parengtas detalusis planas, įkurtas parkas Kriaunose	2013-2015	SA seniūnija, bendruomenė	400	400			
1.1.2.9. Įrengti ir plėsti pažintinius bei edukacinius pėsčiųjų takus vaikams ir suaugusiems	Įrengti / atnaujinti pažintiniai ir edukaciniai pėsčiųjų takai	2013-2015	SA Statybos ir infrastruktūros plėtros skyrius, Strateginio planavimo ir investicijų skyrius, Kultūros, turizmo ir ryšių su užsienio šalimis skyrius	1200	120	1080		

Priemonė	Pasiekimo indikatorius	Pasiekimo laikas	Atsakinga institucija	Lėšų poreikis, tūkst. litų	Finansavimo šaltiniai, tūkst. litų			
					Savivaldybės lėšos	Nacionalinio biudžeto lėšos	ES fondai, kita užsienio valstybių parama	Privataios lėšos
1.1.2.10. Įrengti orientavimosi trasas	Įrengtos orientavimosi trasos	2013-2015	SA Statybos ir infrastruktūros plėtros skyrius, Strateginio planavimo ir investicijų skyrius, Kultūros, turizmo ir ryšių su užsienio šalimis skyrius	250	250			
1.1.2.11. Įrengti apžvalgos aikštelės vaizdingose ir turistų pamėgtose vietose	Įrengtos apžvalgos aikštelės	2013-2015	SA Statybos ir infrastruktūros plėtros skyrius, Strateginio planavimo ir investicijų skyrius, Kultūros, turizmo ir ryšių su užsienio šalimis skyrius	3200	320	2880		
1.1.3. UŽDAVINYS. GERINTI KITA, TURIZMO PLĖTRAI SVARBIĄ INFRASTRUKTŪRĄ								
1.1.3.1. Atnaujinti ir naujai įrengti viešuosius tualetus šalia svarbiausių turizmo traukos objektų	Atnaujinti ir naujai įrengti viešieji tualetai turistų lankomose vietose	2013-2015	SA Statybos ir infrastruktūros plėtros skyrius, Strateginio planavimo ir investicijų skyrius, Kultūros, turizmo ir ryšių su užsienio šalimis skyrius	480	480			
1.1.3.2. Pritaikyti turizmo infrastruktūrą asmenų su negalia poreikiams	Įrengti pandusai, pritaikytos ekspozicijos ir sanitariniai mazgai Salų dvaro, Kriaunų ir Obelių istorijos muziejuose	2013-2015	SA Statybos ir infrastruktūros plėtros skyrius, Strateginio planavimo ir investicijų skyrius, Kultūros, turizmo ir ryšių su užsienio šalimis skyrius	1200	120	1080		
2 PRIORITETAS. SKATINTI SAVIVALDYBĖS TURIZMO KONKURENCINGUMĄ								
2.1. TIKSLAS. DIDINTI TURIZMUI PATRAUKLIŲ RENGINIŲ IR PASLAUGŲ SKAIČIŲ SAVIVALDYBĖJE								
2.1.1. UŽDAVINYS. ORGANIZUOTI TRADICINIAIS TAPUSIUS IR ALTERNATYVIUS RENGINIUS, PLĖSTI TURIZMO PASLAUGŲ PASIRINKIMĄ								
2.1.1.1. Organizuoti tradiciniais tapusius kultūros renginius savivaldybėje	Suorganizuoti renginiai	2013-2015	SA Kultūros, turizmo ir ryšių su užsienio šalimis skyrius, Rokiškio rajono kultūros įstaigos	500	500			
2.1.1.2. Organizuoti tradiciniais tapusius sporto renginius savivaldybėje	Suorganizuoti renginiai	2013-2015	Rokiškio rajono kūno kultūros ir sporto organizacijos	300	300			

Priemonė	Pasiekimo indikatorius	Pasiekimo laikas	Atsakinga institucija	Lėšų poreikis, tūkst. litų	Finansavimo šaltiniai, tūkst. litų			
					Savivaldybės lėšos	Nacionalinio biudžeto lėšos	ES fondai, kita užsienio valstybių parama	Privataios lėšos
2.1.1.3. Sudaryti sąlygas sertifikuotų tautinio paveldo asmenų ir įmonių teikiamų paslaugų plėtrai	Teikiamos sertifikuotų tautinio paveldo asmenų ir įmonių paslaugos turistų grupėms	2013-2015	SA Kultūros, turizmo ir ryšių su užsienio šalimis skyrius	20	20			
2.1.1.4. Organizuoti alternatyvaus meno renginius	Sudarytos sąlygos organizuoti alternatyvaus meno renginius kasdienei veiklai nepritaikytuose ir nenaudojamuose statiniuose	2013-2015	SA Kultūros, turizmo ir ryšių su užsienio šalimis skyrius	15	15			
2.1.1.5. Skatinti viešojo ir privataus sektorių bendradarbiavimą, plėtojant konferencijų turizmą	Viešojo ir privataus sektorių bendradarbiavimas	2013-2015	SA Kultūros, turizmo ir ryšių su užsienio šalimis skyrius, VšĮ Rokiškio turizmo informacijos centras (toliau - TIC)	10	10			
3 PRIORITETAS. FORMUOTI PATRAUKLAUS TURIZMUI SAVIVALDYBĖS ĮVAIZDĮ								
3.1. TIKSLAS. DIDINTI SAVIVALDYBĖS TURISTINĮ PATRAUKLUMĄ, UŽTIKRINANT TURIZMO INFORMACIJOS SKLAIDĄ IR PRIEINAMUMĄ								
3.1.1. UŽDAVINYS. NUOLAT ATNAUJINTI IR SKLEISTI INFORMACIJĄ APIE TURIZMO GALIMYBES SAVIVALDYBĖJE								
3.1.1.1. Pastoviai atnaujinti turizmo sektoriaus paslaugų ir turizmo maršrutų informacinę duomenų bazę	Kasmet atnaujinama informacinė turizmo paslaugų duomenų bazė	2013-2015	TIC	30	15	15		
3.1.1.2. Įkurti turizmo centrus Obeliuose ir Salose	Įkurti 2 turizmo centrai	2015	SA Kultūros, turizmo ir ryšių su užsienio šalimis skyrius, TIC	2200	550	550	1100	
3.1.1.3. Propaguoti krašto turizmą Lietuvos žiniasklaidoje	Sukurtas krašto turizmo potencialo įvaizdis	2013-2015	SA Kultūros, turizmo ir ryšių su užsienio šalimis skyrius, TIC	50	50			

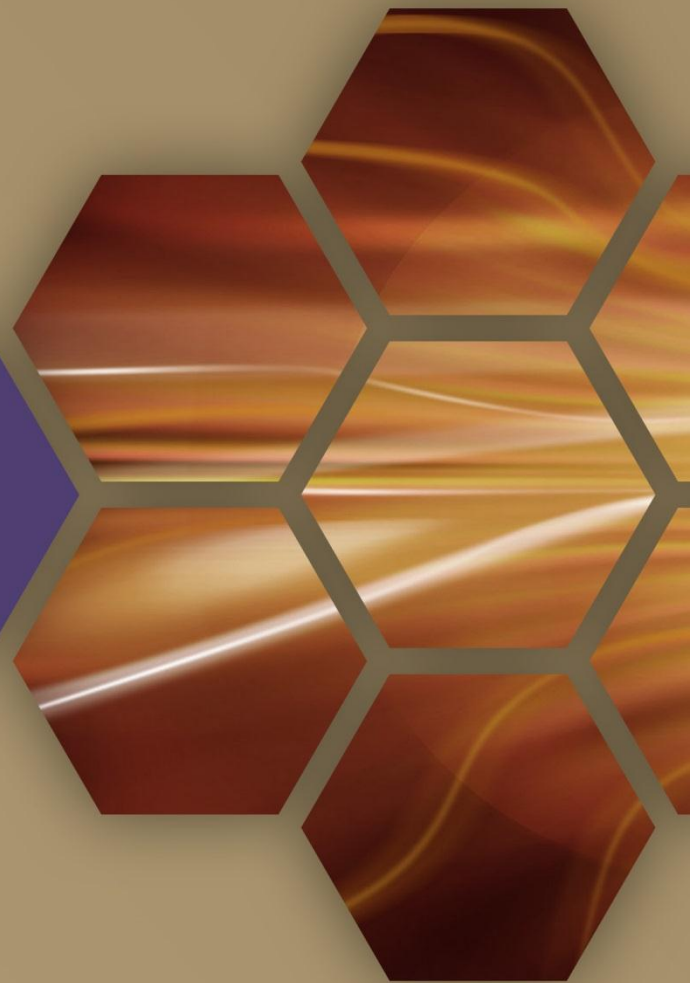
Priemonė	Pasiekimo indikatorius	Pasiekimo laikas	Atsakinga institucija	Lėšų poreikis, tūkst. litų	Finansavimo šaltiniai, tūkst. litų			
					Savivaldybės lėšos	Nacionalinio biudžeto lėšos	ES fondai, kita užsienio valstybių parama	Privataios lėšos
3.1.1.4. Dalyvauti respublikinėse ir tarptautinėse turizmo parodose	Parodos, kuriose dalyvauta	2013-2015	SA Kultūros, turizmo ir ryšių su užsienio šalimis skyrius, TIC	80	80			
3.1.1.5. Didinti turizmo informacijos užsienio kalbomis prieinamumą (internetiniai puslapiai, informaciniai stendai, nuorodos, rodyklės į lankytinus objektus)	Sukurti internetiniai puslapiai, įrengti stendai, nuorodos, rodyklės užsienio kalbomis	2013-2015	SA Kultūros, turizmo ir ryšių su užsienio šalimis skyrius, Architektūros ir paveldosaugos skyrius, seniūnijos, TIC	350	350			
3.1.1.6. Sukurti savivaldybės muziejų internetinius puslapius lietuvių ir užsienio kalbomis	Sukurti internetiniai puslapiai	2015	Rokiškio rajono muziejai	500	500			
3.1.1.7. Pritaikyti internetines Rokiškio krašto muziejaus ir Rokiškio TIC svetaines, pritaikytas vaikams	Rokiškio krašto muziejaus ir Rokiškio TIC internetinės svetainės, pritaikytos vaikams	2015	Rokiškio krašto muziejus, TIC	200	200			
3.1.1.8. Sukurti Rokiškio krašto muziejaus ir Rokiškio TIC profilius socialiniuose tinkluose, juos plėtoti	Sukurti Rokiškio krašto muziejaus ir Rokiškio TIC profilius socialiniuose tinkluose Facebook, Twitter, turima po 1000 lankytojų	2013	Rokiškio krašto muziejus, TIC	0	0			

Priemonė	Pasiekimo indikatorius	Pasiekimo laikas	Atsakinga institucija	Lėšų poreikis, tūkst. litų	Finansavimo šaltiniai, tūkst. litų			
					Savivaldybės lėšos	Nacionalinio biudžeto lėšos	ES fondai, kita užsienio valstybių parama	Privataios lėšos
3.1.1.9. Propaguoti savivaldybės turizmo išteklius ir turizmo paslaugas	Platinama informacija Lietuvos dienraščiuose, internetiniuose portaluose apie tapytų langinių plenerą, autoturizmo, medžioklės, aviaturizmo paslaugų galimybes	2013-2015	SA Kultūros, turizmo ir ryšių su užsienio šalimis skyrius, TIC	5	5			
3.1.1.10. Skleisti informaciją apie ekologinio (pažintinio) turizmo plėtros galimybes	Teikiamos ekologinio (pažintinio) turizmo paslaugos	2013-2015	SA Kultūros, turizmo ir ryšių su užsienio šalimis skyrius, TIC	5	5			
3.1.2. UŽDAVINYS. ATNAUJINTI IR PLĖSTI TURIZMO INFORMACINĘ INFRASTRUKTŪRĄ								
3.1.2.1. Naujai įrengti informacinius kelio ženklus, rodyklės (nuorodų) į lankytinas vietas ir objektus	Įrengti kelio ženklai, nuorodos, rodyklės	2013-2015	Architektūros ir paveldosaugos skyrius, seniūnijos	300	300			
3.1.2.2. Naujai įrengti ir plėsti pėsčiųjų bei vandens maršrutų trasų ženklinimą	Įrengtos nuorodos, rodyklės	2013-2015	Architektūros ir paveldosaugos skyrius, seniūnijos	30	30			
3.1.2.3. Įrengti interaktyvius stendus savivaldybės muziejuose	Įrengti interaktyvūs stendai savivaldybės muziejuose	2013-2015	SA Kultūros, turizmo ir ryšių su užsienio šalimis skyrius, Rokiškio rajono muziejai	25	25			

VIEŠOSIOS TURIZMO INFRASTRUKTŪROS IR PASLAUGŲ PLĖTROS REKOMENDACIJOS TOLIMESNIAM LAIKOTARPIUI

Plėtros rekomendacijos	Rezultatas
1. Skatinti kempingų ir kitų rekreacinių objektų statybą	Įkurtas vandens turizmo centras Aukštadvario dvarvietėje
2. Įkurti Aukštaitijos regiono kultūros ir turizmo centrą Rokiškio dvaro rūmuose	Įkurtas regioninis kultūros ir turizmo centras
3. Įrengti amatų kaimą Salose	Parengta techninė dokumentacija, galimybių studija, investicinis projektas, paraiška, įrengtas objektas
4. Skatinti naujų apgyvendinimo, konferencijų, pramogų objektų statybą ir įrengimą	Motelio Kamajuose statyba
	Motelio Obeliuose statyba
	Antanašės dvaro rekonstrukcija
	Salų dvaro pritaikymas kultūros, amatų, konferencijų centrui su viešbučiu
5. Plėsti kaimo turizmo sodybų tinklą, numatyti rekreacines zonas Sartų regioninio parko teritorijoje veikiančiose kaimo turizmo sodybose	Įregistruoti veikiančių 40 kaimo turizmo sodybų
6. Rokiškio rajono kūno kultūros ir sporto centro sporto salės renovacija	Rokiškio rajono kūno kultūros ir sporto centro sporto salės apšvietimo modernizavimas ir langų pakeitimas
7. Pastatyti sveikatingumo, rekreacijos ir sporto kompleksą Rokiškio mieste	Parengta galimybių studija, investicinis projektas, techninė dokumentacija, pastatytas kompleksas
8. Įrengti teminį parką, pritaikytą vasaros ir žiemos pramogoms ir renginiams	Įrengtas teminis parkas, galintis teikti paslaugas visais metų laikais

**III. ROKIŠKIO RAJONO VIEŠOSIOS
TURIZMO INFRASTRUKTŪROS IR
PASLAUGŲ PLĖTROS SEKTORINĖS
STUDIJOS ĮGYVENDINIMAS**

Šioje dalyje nubrėžiamos viešosios turizmo infrastruktūros ir paslaugų plėtros sektorinės studijos įgyvendinimo gairės, formuojami priežiūros ir stebėsenos mechanizmai.

3.1. VIEŠOSIOS TURIZMO INFRASTRUKTŪROS IR PASLAUGŲ PLĖTROS SEKTORINĖS STUDIJOS ĮGYVENDINIMO PRIELAIDOS

Rokiškio rajono viešosios turizmo infrastruktūros ir paslaugų plėtros sektorinės studijos įgyvendinimo prielaidos – materialinių ir koncepcinių sąlygų, susijusių su Rokiškio rajono potencialu tapti patraukliu, gausiai lankomu turistų rajonu, visuma. Materialines ir koncepcines sąlygas sudaro socialinės ir ekonominės, logistinės, teisinės bei organizacinės prielaidos.

Materialinės viešosios turizmo infrastruktūros ir paslaugų plėtros sektorinės studijos įgyvendinimo prielaidos – didelė kultūrinio paveldo vertybių ir objektų, kuriuos galima įtraukti ne tik į vietinius, bet ir į regioninius, nacionalinius bei tarptautinius turizmo maršrutus, įvairovė ir tolygus pasiskirstymas Rokiškio rajono teritorijoje; aktyviam laisvalaikiui patraukli gamtinė aplinka; plėtojamos rekreacinės zonos; modernizuojamos konferencijų salių bazės; siūloma didelė renginių įvairovė; veikiantis Rokiškio TIC.

Koncepcinės viešosios turizmo infrastruktūros ir paslaugų plėtros sektorinės studijos įgyvendinimo prielaidos – besiformuojantis Rokiškio rajono įvaizdis, kuriame ryškėja „dvarų krašto“ elementai, aktyvi Rokiškio TIC veikla, 2011 m. EDEN projekto nugalėtoja Rokiškio dvaro sodyba. Didėjanti turizmo paslaugų pasiūla Rokiškio rajone leidžia formuoti universalius, įvairiapusius, daugelio turistų lūkesčius atitinkančius turizmo produktus.

Socialinės ir ekonominės prielaidos. Rokiškio rajono ekonomikos plėtotė bei socialinės sąlygos lemia turizmo srautų augimą. Dinamiškai besivystantis ūkis sąlygoja naujų verslo galimybių atsiradimą ir atitinkamai turistų, atvykstančių verslo reikalais daugėjimą. Vidaus turizmą skatina augančios verslo bei gyventojų pajamos. Ypač svarbus yra ES struktūrinių fondų įsisavinimo efektyvumas.

Rokiškio rajono kultūros paveldo objektų, muziejų, kultūrinių renginių gausa sudaro prielaidas plėtoti įvairesnių rūšių kultūrinį turizmą. Remiantis Regionų kultūros plėtros 2012-2020 m. programa (patvirtinta LR Kultūros ministro 2011 m. spalio 19 d. įsakymu Nr. ĮV-639), Europos Komisijos užsakymu 2010 m. atliktame tyrime apie kultūros indėlį į vietinę ir regioninę plėtrą teigiama, kad tik tarpusavyje susijusios, t. y. klasterius formuojančios kultūros išteklius naudojančios ekonominės veiklos gali ženkliai įtakoti regionų ekonomikos augimą, prisidėti prie regionų savitumo ir patrauklumo didinimo. Atsižvelgiant į tai, galima teigti, kad Rokiškio rajone būtina skirti dėmesį vietos kultūros išteklius išnaudojančių ekonominių veiklų vystymui, skatinti jų tarpusavio sąveiką bei ryšius su kultūrine veikla. Tokiu būdu bus sudarytos papildomos socialinės ir ekonominės prielaidos turizmo plėtrai Rokiškio rajone.

Šiuo metu Lietuvoje susidarė palankios sąlygos įgyvendinti partnerystės projektus, kurie sudaro sąlygas daugiau investuoti bei tinkamai prižiūrėti turizmo sektorių. Valstybės ir savivaldybių finansiniams ištekliams mažėjant, būtina juos naudoti kuo efektyviau, taigi ir ieškoti būdų, kaip optimaliai naudoti viešosioms paslaugoms teikti ir viešajai infrastruktūrai eksploatuoti skiriamus asignavimus.

Viešųjų paslaugų restruktūrizacija, kai dalis funkcijų, susijusių su viešosios infrastruktūros eksploatavimu ir aptarnavimu, viešųjų paslaugų teikimu, perduodama privačiam sektoriui, optimizuotų sąnaudas ir pagerintų paslaugų kokybę tolimoje ateityje.

Logistinės prielaidos. Svarbi Rokiškio rajono turizmo plėtojimo prielaida yra rajono pasiekiamumas bei pakankamai gera susisiekimo infrastruktūra. Nors Rokiškio rajonas yra nutolęs nuo pagrindinių didžiųjų Lietuvos miestų (Vilniaus, Kauno, Klaipėdos), tačiau aktyvus rinkodaros priemonių įgyvendinimas sąlygos turistų susidomėjimą ir atitinkamai Rokiškio krašto lankymą.

Pastebėtina, kad išvystyta kelių infrastruktūra sudaro sąlygas Rokiškio rajone plėtoti autoturizmą. Nors Lietuvoje nėra įteisintų oficialių autoturizmo trasų, tačiau turistai keliauja automobiliu įvairiais regioniniais, nacionaliniais ir tarptautiniais maršrutais. Rokiškio rajono susisiekimo infrastruktūra apima gražių vietovių ir patrauklaus kraštovaizdžio teritorijomis nutiestus kelius, kurie įgalina patogiai ir trumpiausiu atstumu pasiekti turistų lankomus Rokiškio rajono objektus.

Taip pat Rokiškio turizmo viešosios infrastruktūros ir paslaugų plėtros sektorinės studijos įgyvendinimui prielaidas sudaro ir dviračių trasų vystymas. Plėtojant Rokiškio rajono dviračių turizmo trasas, galima efektyviai ir sėkmingai išnaudoti visas trasų ruože esančias kultūros paveldo vertybes, turistų traukos objektus, kitas lankytinas vietas. Dviračių turizmas yra itin perspektyvus Rokiškio rajone, pasižyminčiame gausiais kultūros paveldo objektų, natūralios gamtos ir rekreaciniais ištekliais.

Taip pat logistinių prielaidų atveju svarbi yra informacinė infrastruktūra, informacinių ir ryšių technologijų paslaugų pasiūla. Atsižvelgiant į tai, kad Rokiškio rajonas yra turtingas turistiniais objektais, informacinė infrastruktūra turi būti aktyviau plėtojama sudarant prielaidas patogesniai turistų judėjimui (ypač užsienio svečiams). Informacinių ir ryšių technologijų diegimas turizmo sektoriuje sudarys sąlygas interesantams gauti išsamesnę informaciją, įvairesnes jos formas, skatinančias ne tik domėtis, bet ir keliauti po Rokiškio kraštą.

Apgyvendinimo paslaugos Rokiškio rajone yra plėtojamos, tačiau didesnė pasirinkimo įvairovė sudarys prielaidas turistams ne tik rinktis nakvynės vietą, bet ir kelionės maršrutą, transportą, kuriuo jie keliauja.

Teisinės prielaidos. Lietuvos turizmo verslo plėtotė, turizmo politikos ir sektorinės studijos įgyvendinimas yra paremtas atitinkamais įstatymais ir normatyviniais dokumentais. Turizmo sritį tiesiogiai reglamentuoja LR Turizmo įstatymas, kuriame apibrėžiamas turizmo verslas, reglamentuojamas kelionių organizavimas, turizmo informacijos bei apgyvendinimo paslaugų teikimas, ginamos vartotojo teisės ir sudaromos prielaidos formuoti normatyvinę bazę. Svarbi Rokiškio rajono turizmo plėtojimo prielaida yra savivaldybės lygmens dokumentai, kurie išsamiausiai pristato turizmo plėtros galimybes, konkretizuoja daugelį rajone esančių objektų, nurodant jų specifiką ir pritaikymo turizmo reikmėms galimybes. Turizmo paslaugų/produktų plėtrą sąlygoja ir savivaldybės lygmens sprendimai dėl turizmo verslo mokesčių politikos, kompleksinių studijų rengimo (nustatant potencialių lankytojų poreikius, įvertinant dokumentuose užfiksuotų problemų ir turizmo plėtros krypčių plėtojimą, siekiant vystyti bendrą rajono turizmo sektorių ir didinant jo patrauklumą).

Organizacinės prielaidos. Lietuvoje įstatymų nustatytas turizmo sektoriaus valdymo funkcijas atlieka Lietuvos Respublikos Vyriausybė, Ūkio ministerija, Valstybinis turizmo departamentas ir savivaldybės. Tačiau labai didele dalimi turizmo plėtros sėkmė priklauso nuo to, kaip kituose ūkio ir valdymo sektoriuose atsižvelgiama į turizmo plėtojimo poreikius ir kiek kitų sektorių plėtojimo prioritetai ir ekonominė bei teisinė aplinka yra palanki turizmo verslo subjektams.

Prielaidas sukurti ir vystyti patrauklų Rokiškio rajono turizmo įvaizdį, didinti rajono patrauklumą ir pritraukti didesnius turistų srautus, sudaro ir bendradarbiavimo ryšiai tarp vietos valdžios institucijų, pagrindinių rajono turizmo ir susijusių paslaugų teikėjų, taip pat glaudesnis bendradarbiavimas su kaimyninių šalių (Latvijos, Rusijos, Baltarusijos) vietos valdžios institucijomis, jose veikiančiais turizmo informacijos centrais ir kelionių organizatoriais. Tarptautinis bendradarbiavimas Europos tarybos, Baltijos jūros regiono, UNESCO mastu sudaro prielaidas aktyvesnei informacijos sklaidai užsienio turistų tarpe (ne tik kaimyninio). Svarbus vaidmuo šioje srityje tenka ir Lietuvoje veikiančioms visuomeninėms turizmo verslo subjektų organizacijoms, kurios atstovauja savo narių interesams, kaupia ir skleidžia informaciją apie teikiamas paslaugas. Šių organizacijų veiklos tikslai – skatinti turizmo plėtotę, gerinti paslaugų kokybę, reklamuoti turizmo paslaugas tarptautinėje bei Lietuvos rinkoje.

Šiuolaikiniame informacinių technologijų kontekste, būtina suvokti, kad interneto bei plačios jo prieinamumo galimybės sudaro prielaidas aktyvesniam ir efektyvesniam Rokiškio rajono turizmo rinkodaros organizavimui. Bilieto įsigijimas internetu, virtualios parodos, renginių transliavimas internetu, regiono lankytinų objektų virtualus žemėlapis, QR kodo programos ir pan. sąlygoja platesnę turizmo paslaugų sklaidą, didina tradicinių paslaugų patrauklumą.

Apibendrinimas. Viešosios turizmo infrastruktūros ir paslaugų plėtros sektorinės studijos įgyvendinimo prielaidos neatsiejamos nuo ekonominės situacijos rajone gerėjimo, palankios teisinės bei logistinės aplinkos, bendradarbiavimo tarp turizmo sektoriaus dalyvių, informacinių ir ryšių technologijų diegimo. Darnus viešosios turizmo infrastruktūros ir paslaugų plėtros sektorinės studijos įgyvendinimas gali prisidėti sprendžiant gyventojų, ypač jaunimo, pajamų ir užimtumo didinimo, naujų verslo nišų kūrimo, privačių investicijų pritraukimo, rajono ekonominės ir socialinės raidos klausimus. Siekiant, kad aplinka darytų teigiamą poveikį viešosios turizmo infrastruktūros ir paslaugų plėtros sektorinės studijos įgyvendinimui ir laukiamiems rezultatams, būtina įvertinti potencialias rizikas, numatyti jų valdymo mechanizmus ir saugiklius.

3.2. VIEŠOSIOS TURIZMO INFRASTRUKTŪROS IR PASLAUGŲ PLĖTROS SEKTORINĖS STUDIJOS ĮGYVENDINIMO PRIEŽIŪRA

Rokiškio rajono savivaldybės viešosios turizmo infrastruktūros ir paslaugų plėtros sektorinės studijos įgyvendinimo stebėsenos ir priežiūros sistema skirta kontroliuoti studijos įgyvendinimą, vertinti priemonių poveikį Rokiškio rajono savivaldybei ir prireikus papildyti ar koreguoti sektorinę turizmo plėtros studiją (toliau – STPS). Ši sistema apibrėžia plano įgyvendinimo institucinę struktūrą, kasmetinį įgyvendinimo darbų ciklą, STPS koregavimą ir įgyvendinimo rodiklių sistemą.

STPS gyvendinimo priežiūros sistema. Rokiškio rajono savivaldybės STPS įgyvendinimo priežiūrą vykdo Rokiškio rajono savivaldybės Kultūros, turizmo ir ryšių su užsienio šalimis skyrius. Savivaldybės administracijos padaliniai, savivaldybės įsteigtos įstaigos ir įmonės (pagal kompetenciją) renka informaciją, reikalingą STPS įgyvendinimo metinių priežiūros ataskaitų parengimui, ją apdoroja, susistemina ir pateikia savivaldybės Kultūros, turizmo ir ryšių su užsienio šalimis skyriui. Šis skyrius rengia STPS įgyvendinimo metines priežiūros ataskaitas, kuriose aprašomas praėjusių metų STPS įgyvendinimas bei jos poveikis Rokiškio rajono savivaldybei.

Ataskaitoje pateikiama ši pagrindinė informacija:

- ataskaitinis laikotarpis;
- apibrėžiami pagrindiniai įgyvendinti pokyčiai (priemonių įgyvendinimo lygis, panaudotos lėšos, pasiekti rodikliai);
- pateikiama veiksnių, turėjusių įtakos studijos įgyvendinimui ataskaitiniu laikotarpiu, analizė;
- nurodoma, kurias studijos dalis reikia taisyti ar papildyti dėl išorės ar vidinių veiksnių nulemtų pokyčių.

19 lentelė. STPS įgyvendinimo priežiūros institucinė struktūra ir funkcijos

Institucinis lygmuo	Pagrindinės funkcijos
Rokiškio raj. savivaldybės administracijos padaliniai, savivaldybės įsteigtos įstaigos ir įmonės	Metinėms priežiūros ataskaitoms būtinos informacijos surinkimas, apdorojimas, susistemimas ir pateikimas savivaldybės Kultūros, turizmo ir ryšių su užsienio šalimis skyriui.
Rokiškio raj. savivaldybės administracijos Kultūros, turizmo ir ryšių su užsienio šalimis skyrius	Metinių priežiūros ataskaitų rengimas; studijos koregavimo/papildymo poreikio nustatymas; studijos koregavimas/papildymas (esant poreikiui).

Šaltinis: Sudaryta autoriaus

Studijos koregavimas – tai procedūra, kurios metu studijos prioritetai, tikslai, uždaviniai arba priemonės yra papildomi naujais, keičiami arba atmetami. STPS koregavimo/papildymo poreikį nustato Rokiškio rajono savivaldybės administracijos Kultūros, turizmo ir ryšių su užsienio šalimis skyrius. Šis skyrius (esant poreikiui) taip pat atlieka studijos koregavimo/papildymo darbus.

Rokiškio raj. savivaldybės sektorinė turizmo plėtros studija bus įgyvendinama ją integruojant į atnaujinamą Rokiškio rajono savivaldybės strateginį plėtros planą. Šis plėtros planas bus įgyvendinamas rengiant savivaldybės veiklos planus, kuriuos kasmet tvirtins savivaldybės taryba.

Rokiškio rajono savivaldybės STPS įgyvendinimo priežiūros rodikliai ir vertinimo sistema. STPS įgyvendinimas turi būti nuolat stebimas pasitelkiant vertinimo rodiklius, įgalinančius nustatyti pokyčius ir palyginti esamą minėtų rodiklių būklę su užsibrėžtais tikslais. Tuo tikslu STPS įgyvendinimo būklei bei jos poveikiui Rokiškio rajono savivaldybei įvertinti yra nustatyti vertinimo rodikliai. Siekiant detaliau vertinti STPS įgyvendinimo pažangą, nustatytos rodiklių reikšmės 2012 m. (atsižvelgiant į esamą

situaciją) ir 2015 m. (siekiamas rodiklis studijos įgyvendinimo laikotarpio pabaigoje). Siekiamų rodiklių reikšmės nustatytos remiantis ankstesnių metų atitinkamomis statistinių rodiklių reikšmėmis.

20 lentelė. STPS plėtros plano įgyvendinimo rodiklių sistema

Eil. Nr.	Vertinimo rodiklis	Esama situacija	Siektina minimali reikšmė	Siektina maksimali reikšmė
1.	Vietos turistų skaičius	40 000-45 000	40 000-45 000	54145 ²³
2.	Suteikta nakvynių Lietuvos gyventojams	2843 (2010 m.)	4690 ²⁴	9332 ²⁵
3.	Suteikta nakvynių užsieniečiams	309 (2010 m.)	496 ²⁶	919 ²⁷
4.	Užsienio turistų skaičius	3 proc. ²⁸	3 proc.	6 proc.
5.	Lietuvos turizmo reitingai	13 pozicija	13 pozicija	10 pozicija
6.	Rokiškio turizmo sektoriaus segmentų/objektų nacionaliniai apdovanojimai, įvertinimai	1 apdovanojimas	2 apdovanojimai	4 apdovanojimai
7.	Pritraukta privačių investicijų viešajai turizmo sektoriaus infrastruktūrai įrengti	~140 000 Lt (2012 m.)	~140 000 Lt	~280 000 Lt

Sudaryta UAB „Lyderio grupė“, 2012

Pagrindinis STPS įgyvendinimo vertinimo rodiklių duomenų šaltinis – Rokiškio rajono savivaldybės administracijos Strateginio planavimo ir investicijų skyriaus, Rokiškio turizmo informacijos centro, Lietuvos statistikos departamento pateikiama statistinė informacija. Pasirinkti rodikliai yra realūs, tikslūs ir teisingi. Taip pat jie turi aiškią informacijos surinkimo ir pagrindimo sistemą, kad kiekvienais metais galima būtų įvertinti efektą ir poveikį bei įtaką savivaldybės plėtrai.

21 lentelė. STPS įgyvendinimo vertinimo sistema

Vertinimas	Vertinimo laikotarpis	Ataskaitos rengimo laikotarpis
Kasmetinis vertinimas (Atliekamas išsamus STPS įgyvendinimo eigos vertinimas, STPS koregavimo poreikio vertinimas)	Ataskaita už praėjusius studijos įgyvendinimo ataskaitinius metus	Einamųjų ataskaitinių metų I ketvirtis
Galutinis vertinimas (Atliekamas išsamus STPS viso įgyvendinimo periodo eigos vertinimas)	Ataskaita pasibaigus visam STPS įgyvendinimo laikotarpiui (galutinis viso laikotarpio vertinimas)	2015 m. I ketvirtis

²³ Remiantis didėjimu nuo 2009 m. iki 2011 m. (18,7 proc.)

²⁴ Siektinas 2006 m. rodiklis

²⁵ Siektinas 2008 m. rodiklis

²⁶ Siektinas 2006 m. rodiklis

²⁷ Siektinas 2009 m. rodiklis

²⁸ Rokiškio krašto muziejaus duomenys

LITERATŪRA

1. eFoto.lt (2012). Vietovių ir objektų fotofiksacijos. Prieiga per internetą: <http://www.efoto.lt/>.
2. Enterprise & Economic Development Glossary (2012). Tourism Product (incl. Composite Tourism Product) Definition. Prieiga per internetą: http://www.economicdevelopment.net/tourism/glover_tpd_98.htm.
3. Friesner, T. (2012). History of SWOT Analysis. Marketing Teacher. Prieiga per internetą: <http://marketingteacher.com/swot/history-of-swot.html>.
4. Kultūros vertybių registras (2012). Kultūros paveldo vertybės (pagal savivaldybę). Prieiga per internetą: <http://kvr.kpd.lt/heritage/>.
5. Oxford Dictionaries (2012). Glossary of Tourism/Hospitality Terms. Prieiga per internetą: <http://oxforddictionaries.com/>.
6. Rokiškio krašto muziejus (2012). Rokiškio krašto muziejaus lankytojų statistika (vidiniai duomenys) ir turizmo informacija. Prieiga per internetą: <http://www.muziejusrokiskyje.lt/>.
7. Saugomų teritorijų valstybės kadastras (2012). Saugomos teritorijos (pagal savivaldybę). Prieiga per internetą: <http://stk.vstt.lt/stk/ataskaitos.jsp?lang=lt&jsessionid=A488E271A89E8B7D8DDD153B6BEAB253>.
8. Lietuvos statistikos departamentas (2012). Statistikos rodiklių duomenų bazė. Prieiga per internetą: <http://db1.stat.gov.lt/statbank/default.asp?w=1280>.
9. Wikimedia.org (2012). Vietovių ir objektų fotofiksacijos, geografinės padėties žemėlapiai. Prieiga per internetą: <http://www.wikimedia.org/>.
10. Wikipedia.org (2012). Vietovių ir objektų fotofiksacijos, geografinės padėties žemėlapiai. Prieiga per internetą: <http://www.wikipedia.org/>.
11. World Travel & Tourism Council (2012a). Economic Impact of Travel & Tourism 2012. Prieiga per internetą: http://www.wttc.org/site_media/uploads/downloads/world2012.pdf.
12. World Travel & Tourism Council (2012b). Travel & Tourism Forecast to Pass 100m Jobs and \$2 Trillion GDP in 2012. Prieiga per internetą: <http://www.wttc.org/news-media/news-archive/2012/travel-tourism-forecast-pass-100m-jobs-and-2-trillion-gdp-2012/>.

PRIEDAI

1 PRIEDAS. SAUGOMOS TERITORIJOS, PATENKANČIOS Į ROKIŠKIO RAJONO SAVIVALDYBĖS APRĖPTĮ

Saugomos teritorijos	Priklausomybė saugomai teritorijai	Kiekis	Plotas savivaldybėje, ha	Bendras plotas, ha
Rezervatai		1	197,89	1 978 888,47
Gamtiniai		1	197,89	1 978 888,47
<i>Vosynos gamtinis rezervatas</i>	<i>Sartų regioninis parkas</i>		197,89	1 978 888,47
Draustiniai		14	6 804,91	9 958,09
Geomorfologiniai		2	1 255,18	1 255,18
<i>Junkūnų geomorfologinis draustinis</i>			595,53	595,53
<i>Mielėnų geomorfologinis draustinis</i>	<i>Sartų regioninis parkas</i>		659,66	659,66
Hidrografiniai		4	3 170,91	4 680,25
<i>Kampuolio hidrografinis draustinis</i>			183,37	464,77
<i>Rašų hidrografinis draustinis</i>	<i>Sartų regioninis parkas</i>		506,10	923,12
<i>Salinio hidrografinis draustinis</i>	<i>Sartų regioninis parkas</i>		257,38	416,44
<i>Sartų hidrografinis draustinis</i>	<i>Sartų regioninis parkas</i>		2 224,06	2 875,92
Zoologiniai		1	131,62	131,62
Ornitologiniai		1	131,62	131,62
<i>Čedaso ornitologinis draustinis</i>			131,62	131,62
Botaniniai-zoologiniai		1	495,30	495,30
<i>Dusetų girios botaninis-zoologinis draustinis</i>	<i>Sartų regioninis parkas</i>		495,30	495,30
Telmologiniai		5	1 706,39	2 977,99
<i>Gaidžiabalės samanyinės telmologinis draustinis</i>			171,90	171,90
<i>Konstantinavos telmologinis draustinis</i>			82,43	82,43
<i>Notigalės telmologinis draustinis</i>			119,38	1 390,98
<i>Petriošiškio telmologinis draustinis</i>			139,94	139,94
<i>Suvainiško telmologinis draustinis</i>			1 192,74	1 192,74
Kraštovaizdžio		1	45,51	417,75
<i>Antazavės šilo kraštovaizdžio draustinis</i>	<i>Sartų regioninis parkas</i>		45,51	417,75
Regioniniai parkai		1	6 587,25	12 121,47
Sartų regioninis parkas			6587,25	12 121,47

Šaltinis: Saugomų teritorijų valstybės kadastras, 2012

2 PRIEDAS. TARPTAUTINIO STRUVĖS GEODEZINIO LANKO (TRIANGULIACIJOS GRANDINĖS) PUNKTAI

<p>Norvegija</p> <ul style="list-style-type: none"> Fuglenes 70° 40' 12,, N, 23° 39' 48" E Raipas 70° 40' 12,, N, 23° 39' 48" E Luvdiidcohkka 69° 39' 52,, N, 23° 36' 08" E Baelljasvarri 69° 01' 43,, N, 23° 18' 19" E <p>Švedija</p> <ul style="list-style-type: none"> Tynnyrilaki 68° 15' 18 N, 22° 58' 59 E Jupukka 67° 16' 36 N, 23° 14' 35 E Pullinki 66° 38' 47 N, 23° 46' 55 E Perävaara 66° 01' 05 N, 23° 55' 21 E <p>Suomija</p> <ul style="list-style-type: none"> Stuorrahanoaivi 68° 40' 57,, N, 22° 44' 45" E Aavasaksa 66° 23' 52,, N, 23° 43' 31" E Alatornion kirkko 65° 49' 48,, N, 24° 09' 26" E Oravivuori 61° 55' 36,, N, 25° 32' 01" E Tornikallio 60° 42' 17,, N, 26° 00' 12" E Mustaviiri 60° 16' 35,, N, 26° 36' 12" E <p>Rusija</p> <ul style="list-style-type: none"> Mäki - päällys 60° 04' 27,, N, 26° 58' 11" E Gogland, taškas Z 60° 05' 07,, N, 26° 57' 40" E <p>Estija</p> <ul style="list-style-type: none"> Võivere 59° 03' 28,, N, 26° 20' 16" E Simuna 59° 02' 54,, N, 26° 24' 51" E 	<p>Estija (tęsinys)</p> <ul style="list-style-type: none"> Tartu observatorija 58° 22' 44,, N, 26° 43' 12" E <p>Latvija</p> <ul style="list-style-type: none"> Ziestu 56° 50' 24,, N, 25° 38' 12" E Jekabpilis 56° 30' 05,, N, 25° 51' 24" E <p>Lietuva</p> <ul style="list-style-type: none"> Gireišiai 55° 54' 09,, N, 25° 26' 12" E Meškonys 54° 55' 51,, N, 25° 19' 00" E Paliepiukai 54° 38' 04,, N, 25° 25' 45" E <p>Baltarusija</p> <ul style="list-style-type: none"> Tupiškiai 54° 17' 30,, N, 26° 02' 43" E Lopaty 53° 33' 38,, N, 24° 52' 11" E Osovnica 52° 17' 22,, N, 25° 38' 58" E Čekutsk 52° 12' 28,, N, 25° 33' 23" E Leskoviči 52° 09' 39,, N, 25° 34' 17" E <p>Moldova</p> <ul style="list-style-type: none"> Rudi 48° 19' 08,, N, 27° 52' 36" E <p>Ukraina</p> <ul style="list-style-type: none"> Katerinovka 49° 33' 57,, N, 26° 45' 22" E Felštin 49° 19' 48,, N, 26° 40' 55" E Baranovka 49° 08' 55,, N, 26° 59' 30" E Stara Nekrasivka 45° 19' 54,, N, 28° 55' 41" E 	<p>Struvės geodezinio lanko žemėlapis</p>
---	---	---

Šaltinis: Wikipedia.org, 2012

3 PRIEDAS. NACIONALINĖ TURIZMO INFORMACIJOS CENTRŲ LANKYTOJŲ STATISTIKA
Lankytojų skaičius Lietuvos turizmo informacijos centruose, asm.

Metai/ketvirčiai	2009				2010				2011			
	I ketv.	II ketv.	III ketv.	IV ketv.	I ketv.	II ketv.	III ketv.	IV ketv.	I ketv.	II ketv.	III ketv.	IV ketv.
Visos šalys	54 050	178 450	332 354	76 390	48 415	180 333	305 564	85 032	61 197	218 095	360 001	91 147
Airija	302	538	1 107	543	316	774	1 401	466	493	1 260	2 122	390
Austrija	170	736	1 692	187	99	588	1 336	163	77	1 104	1 588	241
Baltarusija	470	910	2 425	802	537	890	4 210	917	898	2 263	6 525	1 912
Belgija	137	1 454	2 036	230	144	638	1 405	199	117	936	1 453	313
Bulgarija	5	1 693	150	20	4	105	263	17	26	203	392	46
Čekija	252	1 648	3 681	512	189	619	2 594	426	96	859	2 418	345
Danija	279	1 005	1 384	130	163	912	1 382	326	226	928	1 336	296
Estija	250	1 960	7 138	589	280	1 494	5 329	409	266	2 827	6 448	536
Graikija	18	90	308	62	62	130	275	48	88	807	528	65
Islandija	19	31	159	7	14	99	101	7	14	140	203	28
Ispanija	738	3 316	9 666	1 073	734	3 648	8 709	1 287	713	4 483	12 347	1 623
Italija	484	2 786	6 830	771	374	2 176	6 807	687	472	3 022	9 010	1 444
Izraelis	183	380	1 334	162	105	240	1 938	120	54	544	1 732	164
Japonija	378	1 721	4 304	610	327	1 952	3 038	647	463	1 867	3 154	1 108
Jungtinė Karalystė	933	2 614	4 305	1 453	1 066	3 044	4 307	1 470	1 121	3 412	6 230	1 963
Jungtinės Valstijos	309	1 748	3 134	540	290	1 341	2 493	550	272	1 817	3 400	915
Kanada	87	417	834	110	20	299	567	140	58	385	607	152
Kinija	104	321	535	278	207	312	695	212	150	680	1 000	271
Latvija	1 195	5 739	19 911	2 986	1 753	6 302	14 292	2 228	2 023	8 828	1 059	2 132
Lenkija	1 972	11 815	25 889	3 890	1 619	13 341	24 973	3 634	2 201	14 341	25 309	3 569
Lietuva	37 616	78 617	123 998	48 020	31 221	80 211	111 667	53 601	38 015	91 340	128 685	48 471
Liuksemburgas	11	86	87	35	3	50	108	36	15	45	76	27
Nyderlandai	121	1 195	2 823	329	189	1 156	2 540	370	102	1 861	3 000	428

Metai/ketvirčiai	2009				2010				2011			
	I ketv.	II ketv.	III ketv.	IV ketv.	I ketv.	II ketv.	III ketv.	IV ketv.	I ketv.	II ketv.	III ketv.	IV ketv.
Norvegija	414	1 291	2 978	470	308	760	2 591	456	520	1 883	3 504	1 002
Portugalija	105	273	859	132	77	694	622	153	136	612	831	174
Prancūzija	700	3 741	10 008	1 095	730	4 218	7 354	1 282	794	5 474	9 860	1 419
Rumunija	64	293	277	34	41	204	198	55	142	325	248	62
Rusija	1 977	3 830	11 560	2 806	3 466	5 150	16 445	4 829	6 097	9 434	23 868	8 830
Slovakija	61	267	735	103	42	244	612	63	52	470	910	91
Suomija	611	2 924	5 519	919	603	3 532	6 409	2 191	1 518	4 524	6 890	2 043
Švedija	248	2 044	3 012	404	213	1 219	2 288	720	394	2 983	3 290	1 111
Šveicarija	57	648	1 657	131	30	385	1 143	131	35	616	1 228	113
Turkija	190	252	349	198	150	443	559	211	206	600	935	167
Vengrija	93	370	551	66	26	136	403	38	51	178	590	83
Vokietija	1 760	19 556	42 814	3 458	1 760	21 286	40 783	4 450	1 849	31 030	52 468	6 016
Kitos šalys	1 737	22 141	28 305	3 235	1 253	21 741	25 727	2 493	1 443	16 014	36 757	3 597

Šaltinis: Lietuvos sStatistikos departamentas

Lankytojų skaičius Rokiškio turizmo informacijos centre, asm.

Metai/ketvirčiai	2009				2010				2011			
	I ketv.	II ketv.	III ketv.	IV ketv.	I ketv.	II ketv.	III ketv.	IV ketv.	I ketv.	II ketv.	III ketv.	IV ketv.
Visos šalys	290	473	1 069	1 112	690	1 461	1 750	1 229	1 049	1 396	1 740	1 275
Airija	...*	...	4	5	4	6	...	10	...	4
Baltarusija	12	3	11	2	3	3	4	16	2
Belgija	2
Bulgarija	2

Metai/ketvirčiai	2009				2010				2011			
	I ketv.	II ketv.	III ketv.	IV ketv.	I ketv.	II ketv.	III ketv.	IV ketv.	I ketv.	II ketv.	III ketv.	IV ketv.
Čekija	9	...	2
Danija	2	1
Estija	4	2	5	...	2	4	...	10	4	3	13	2
Ispanija	2	5	8	...
Italija	4	2	1	5	4	...	2	3
Izraelis	...	2	8	1	5
Jungtinė Karalystė	1	...	7	2	10	8	2	4	6
Jungtinės Valstijos	5	2	3	6	...
Kanada	...	4	3
Latvija	7	23	49	30	27	54	93	31	17	69	87	93
Lenkija	2	3	4	20	12
Lietuva	272	430	970	1 030	619	1 353	1 610	1 155	994	1 262	1 540	1 093
Norvegija	4	4	...	4	10	2	...	4	8
Portugalija	...	2	2	...	6
Prancūzija	2	2	7	8
Rusija	1	2	4	8	7	...	5	9
Suomija	3	6	...
Švedija	4	6	6	1	4	2	...	4	12	2
Šveicarija	...	2
Turkija	2
Vokietija	3	6	7	...	7	7	16	...	6	16	19	25
Kitos šalys	0	0	6	9	4	7	0	0	0	4	4	13

*tokio reiškinio (rodiklio) atitinkamu laikotarpiu nebuvo, apie reiškinį (rodiklį) nėra duomenų arba statistinio vertinimo tikslumas nepakankamas.

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Rokiškio TIC ir Lietuvos TIC lankytojų skaičiaus santykis, proc.

Metai/ketvirčiai	2009				2010				2011			
	I ketv.	II ketv.	III ketv.	IV ketv.	I ketv.	II ketv.	III ketv.	IV ketv.	I ketv.	II ketv.	III ketv.	IV ketv.
Visos šalys	0,54	0,27	0,32	1,46	1,43	0,81	0,57	1,45	1,71	0,64	0,48	1,40

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

4 PRIEDAS. ROKIŠKIO RAJONO GYVENTOJŲ IR VIETOS TURISTŲ APKLAUSOS KLAUSIMYNAS (LT)

Informuojame, kad tyrimas atliekamas pagal projektą Nr. VP1-4.2-VRM-02-R-52-001 „Rokiškio rajono plėtros strateginio plano iki 2015 m. atnaujinimas“, kuris finansuojamas Europos socialinio fondo lėšomis.

Gerbiamas Respondente,

Šis tyrimas – Rokiškio rajono viešosios turizmo infrastruktūros bei paslaugų plėtros sektorinės studijos dalis. Ją rengia Rokiškio rajono savivaldybės administracija kartu su UAB „Lyderio grupė“. Minėtos studijos tikslas – suformuluoti Rokiškio rajono turizmo sektoriaus ilgalaikės plėtros koncepciją bei pasiūlyti viešosios turizmo infrastruktūros ir paslaugų vystymo strategines gaires ir priemones.

Tyrimas atliekamas, laikantis konfidencialumo ir etikos principų. Klausimynas yra anoniminis – vardo, pavardės ar kitų asmeninių duomenų nurodyti nereikia. Jūsų atsakymai reikšmingai prisidės prie šios studijos kokybės ir atitiktis Rokiškio rajono turizmo sektoriaus plėtros vizijai bei poreikiams.

Pasirinktus atsakymus klausimyne žymėkite . Nuoširdžiai dėkojame Jums už dalyvavimą apklausoje.

I. KLAUSIMAI, SKIRTI IDENTIFIKUOTI BENDRUS TURIZMO IR KELIONIŲ MOTYVUS

1. Kaip dažnai keliaujate turizmo tikslais?

- Rečiau nei kartą per metus;
- 1–2 kartus per metus;
- 3–4 kartus per metus;
- 5–6 kartus per metus;
- Dažniau nei 6 kartus per metus.

2. Kur dažniausiai atostogaujate?

- Užsienio šalyse;
- Lietuvos didmiesčiuose ir kurortuose;
- Lietuvos miesteliuose ir kaimo vietovėse.

3. Kokie pagrindiniai Jūsų turistinių kelionių tikslai?

- Poilsiniai-rekreaciniai*;
- Pažintiniai-kultūriniai;
- Kita (įrašyti) _____.

*rekreacija šiame kontekste suvokiama kaip poilsis, orientuotas į fizinį ir dvasinį jėgų atgavimą, sveikatinimą.

4. Įvertinkite turizmo vietovės patrauklumo veiksnius pagal svarbą 1–5 balų skalėje (1 – visiškai nesvarbu, 5 – labai svarbu):

Veiksniai	1	2	3	4	5
Klimato sąlygos ir geografinė padėtis	☐	☐	☐	☐	☐
Lankytinų turizmo objektų gausa	☐	☐	☐	☐	☐
Lankytinų turizmo objektų įvairovė	☐	☐	☐	☐	☐
Viešosios turizmo infrastruktūros kokybė	☐	☐	☐	☐	☐
Turizmo ir susijusių* paslaugų kokybė	☐	☐	☐	☐	☐
Turizmo ir susijusių paslaugų kaina	☐	☐	☐	☐	☐

Veiksniai	1	2	3	4	5
Pramogų ir laisvalaikio paslaugų pasiūla	☐	☐	☐	☐	☐
Kita (įrašyti)	☐	☐	☐	☐	☐

*turizmo ir susijusioms paslaugoms priskiriamos apgyvendinimo, maitinimo, gidų, kelionių agentūrų ir organizatorių paslaugos.

5. Ar Jūs esate Rokiškio rajono gyventojas (-a)?

- Taip (jeigu pasirinkote šį atsakymo variantą, pereikite prie 7 klausimo);
 Ne.

6. Ar Jūs esate buvęs (-usi) Rokiškio rajone?

- Taip;
 Ne (jeigu pasirinkote šį atsakymo variantą, atsakykite tik į 9 ir 10 klausimus).

7. Ar Jūs lankėte Rokiškio rajono turizmo objektus?

- Taip (jeigu pasirinkote šį atsakymo variantą, pereikite prie 9 klausimo);
 Ne (jeigu pasirinkote šį atsakymo variantą, atsakykite tik į 8, 9 ir 10 klausimus).

8. Kodėl nelankėte Rokiškio rajono turizmo objektų?

- Rokiškio rajone nėra patrauklių turizmo objektų;
 Rokiškio rajono turizmo objektai nepritaikyti turizmui;
 Trūksta informacijos apie Rokiškio rajono turizmo objektus;
 Kita (įrašyti) _____.

9. Kurios turizmo sritys Jums aktualiausias (pažymėkite ne daugiau kaip 5 variantus)?

- Rekreacinis turizmas*;
 Kaimo turizmas;
 Dviračių turizmas;
 Ekologinis turizmas;
 Renginių turizmas;
 Kultūrinis turizmas;
 Etninis turizmas;
 Religinis turizmas;
 Pažintinis turizmas;
 Dalykinis turizmas;
 Kita (įrašyti) _____.

*rekreacija šiame kontekste suvokiama kaip poilsis, orientuotas į fizinį ir dvasinių jėgų atgavimą, sveikatinimą.

10. Kurios pramogos ir laisvalaikio paslaugos Jums aktualiausias (pažymėkite ne daugiau kaip 3 variantus)?

- Vandens pramogos;
 Žiemos pramogos;
 Jodinėjimas;
 Pramogų parkai;
 Muziejai ir parodos;
 Pramoginiai-kultūriniai renginiai;
 Kulinarinis paveldas*;
 Pažintinės ekskursijos;
 Kita (įrašyti) _____.

*kulinarinio paveldo patiekalų gaminimo demonstracijos ir degustacijos.

11. Ko trūksta arba ką reiktų toliau plėtoti Jūsų pažymėtose turizmo ir laisvalaikio srityse (Rokiškio rajone):

II. KLAUSIMAI, SKIRTI NUSTATYTI ROKIŠKIO RAJONO TURIZMO SEKTORIAUS PLĖTROS POREIKIUS

12. Kokius Rokiškio rajono turizmo objektus esate applankęs (-iusi)?

- Istorinio-memorialinio paveldo objektus (*istorines kapavietes, paminklus ir kt.*);
- Archeologinio paveldo objektus (*senovines gyvenvietes, piliakalnius ir kt.*);
- Gamtos paveldo objektus (*mitologinius akmenis, atodangas, parkus ir kt.*);
- Religinio ir piligriminio paveldo objektus (*bažnyčias, sakralines vietas ir kt.*);
- Urbanistinio ir kultūros paveldo objektus (*vertingus pastatus, dvaro sodybas ir kt.*);
- Kita (*įrašyti*) _____.

13. Įvertinkite applanktų turizmo objektų techninę ir estetinę būklę 1–5 balų skalėje (1 – labai prasta, 5 – labai gera):

Aplankytas objektas	1	2	3	4	5
<i>Įrašyti (pvz., Rokiškio dvaro sodybos kompleksas)</i>	☐	☐	☐	☐	☐
<i>Įrašyti</i>	☐	☐	☐	☐	☐
<i>Įrašyti</i>	☐	☐	☐	☐	☐
<i>Įrašyti</i>	☐	☐	☐	☐	☐
<i>Įrašyti</i>	☐	☐	☐	☐	☐
<i>Įrašyti</i>	☐	☐	☐	☐	☐

14. Kokiais turizmo maršrutais esate keliavęs (-usi) Rokiškio rajone (jeigu neteko keliauti, pereikite prie 15 klausimo)?

- „Apžvalginė ekskursija po Rokiškio miestą“;
- „Rokiškis – Obeliai – Kriaunos“;
- „Pažinkime Obelių kraštą“;
- „Rokiškio kraštas ir Lenkija“;
- „Rokiškis – Žiobiškis – Mainėivos – Čedasai – Suvainiškis – Panemunis – Rokiškis“ („Vyno kelias“);
- „Rokiškis – Panemunėlis – Kamajai – Salos“;
- Kita (*įrašyti*) _____.

15. Kokios turizmo infrastruktūros trūksta Rokiškio rajone (pažymėkite ne daugiau kaip 3 variantus)?

- Informacinių stendų;
- Kelio ženklų ir nuorodų;
- Patogių priėjimų ir privažiavimų;
- Automobilių stovėjimo aikštelių;
- Apžvalgos aikštelių;
- Poilsio aikštelių ir stovyklaviečių;
- Viešųjų tualetų;
- Kita (*įrašyti*) _____.

16. Kokių turizmo ir susijusių sektorių paslaugų trūksta Rokiškio rajone (pažymėkite ne daugiau kaip 3 variantus)?

- Apgyvadinimo paslaugų;
- Maitinimo paslaugų;
- Informacinių paslaugų;
- Pramogų ir laisvalaikio paslaugų;
- Kita (*įrašyti*) _____.

17. Siekiant spartesnės Rokiškio rajono turizmo plėtros, reikėtų vystyti (pažymėkite ne daugiau kaip 3 variantus):

- Turizmo maršrutus;
- Turizmo informaciją;
- Turizmo rinkodarą;
- Turizmo infrastruktūrą;
- Turizmo paslaugas;
- Kita (*įrašyti*) _____.

18. Jūsų informacijos apie turizmo galimybes ir lankytinus objektus Rokiškio rajone šaltinis:

- Internetas;
- Masinės komunikacijos priemonės (spauda, TV, radijas);
- Turizmo informacijos centras;
- Draugai ir artimieji;
- Kita (*įrašyti*) _____.

19. Įvertinkite informacijos apie turizmo galimybes ir lankytinus objektus Rokiškio rajone kiekį 1–5 balų skalėje (1 – informacijos labai trūksta, 5 – informacijos labai daug):

- 1 2 3 4 5

20. Kokios informacijos apie turizmo galimybes ir lankytinus objektus Rokiškio rajone Jums trūksta?

- Apie lankytinus objektus;
- Apie turizmo maršrutus;
- Apie siūlomas pramogas ir laisvalaikio paslaugas;
- Apie apgyvendinimo ir maitinimo paslaugas;
- Informacijos netrūksta;
- Kita (*įrašyti*) _____.

21. Įvertinkite Rokiškio rajono viešosios turizmo infrastruktūros ir paslaugų būklę 1–5 balų skalėje (1 – būklė labai prasta, 5 – būklė labai gera):

- 1 2 3 4 5

22. Ar apsilankytumėte Rokiškio rajone ir jo turizmo objektuose dar kartą?

- Taip Ne Nežinau

23. Ar rekomenduotumėte kitiems aplankyti Rokiškio rajoną ir jo turizmo objektus?

- Taip Ne Nežinau

III. DEMOGRAFINĖ INFORMACIJA

24. Jūsų amžius:

- Mažiau nei 16 m.;
- 16–25 m.;
- 26–35 m.;
- 36–45 m.;
- 46–55 m.;
- 56–65 m.;
- Daugiau nei 65 m.

25. Jūsų lytis:

- Vyras;
- Moteris.

26. Jūsų gyvenamoji vieta:

- Didmiestis (*įrašyti*) _____;
- Miestas;
- Kaimas.

27. Jūsų išsilavinimas:

- Nebaigtas vidurinis;
- Vidurinis;
- Aukštesnysis (profesinis);
- Aukštasis neuniversitetinis;

Aukštasis universitetinis.

28. Jūsų mėnesinės pajamos:

- Mažiau nei 800 Lt;
 801–2 000 Lt;
 2 001–3 000 Lt;
 3 001–4 000 Lt;
 Daugiau nei 4 000 Lt.

29. Jūsų šeimyninė padėtis:

- Vienišas (-a);
 Susituokęs (-usi);
 Turiu draugą (-ę).

30. Ar turite vaikų?

- Taip;
 Ne.

31. Jūsų pastabos ir komentarai:

Dėkojame, kad dalyvavote apklausoje!

5 PRIEDAS. UŽSIENIO TURISTŲ, LANKANČIŲ ROKIŠKIO RAJONĄ, APKLAUSOS KLAUSIMYNAS (ENG)

We inform you that this research is carried out for the project No. VP1-4.2-VRM-02-R-52-001 'Renewal of Rokiškis Region Strategic Development Plan by 2015' which is financed by the European Social Fund.

Dear Respondent,

This research is part of a sectoral study of public tourism infrastructure and services in Rokiškis region. The study is conducted by the Rokiškis region municipality in cooperation with JSC Lyderio grupė. The goal of the study is to develop a concept for a long-term tourism sector development in Rokiškis region and create guidelines and measures to ensure the evolution of public tourism infrastructure and services.

This research and survey will be carried out in faithful accordance with the principles of confidentiality and ethics. The questionnaire is anonymous, meaning that you are not required to disclose your name, second name or any other personal information. Your answers will greatly contribute to quality of this study and add to its compliance with the vision and needs of tourism sector development in Rokiškis region.

Please mark your chosen answers with an . We are grateful for your contribution and participation in this research.

I. QUESTIONS THAT ARE AIMED AT IDENTIFYING YOUR GENERAL MOTIVATION FOR TOURISM AND TRAVELLING

1. How often do you travel on tourism purposes?

- Less than once a year;
 Once or twice a year;
 3–4 times a year;
 5–6 times a year;
 More than 6 times a year.

2. Where do you like to spend your vacation?

- Abroad;
 In your home country.

3. What are your main goals of tourism and travelling?

- Recreational*;
 Cognitive-cultural;
 Other (please specify) _____.

*recreation in this context is perceived as relaxation and leisure activities aimed at physical and mental recreation or wellness.

4. Please evaluate the factors defining attractiveness of a tourist destination (according to their significance). Use a 5-point scale, where 1 = factor is absolutely insignificant, 5 = factor is greatly significant:

Factors	1	2	3	4	5
Climate and geographical situation	☐	☐	☐	☐	☐
Abundance of tourist objects and sights	☐	☐	☐	☐	☐
Diversity of tourist objects and sights	☐	☐	☐	☐	☐

Factors	1	2	3	4	5
Quality of public tourism infrastructure	☐	☐	☐	☐	☐
Quality of tourism and related* services	☐	☐	☐	☐	☐
Pricing of tourism and related services	☐	☐	☐	☐	☐
Availability of entertainment and leisure services	☐	☐	☐	☐	☐
Other (please specify)	☐	☐	☐	☐	☐

*tourism and related services embrace: accommodation, catering, and tourist guiding services, travel agencies and organisers.

5. Is it your first visit to Rokiškis region?

- Yes;
- No.

6. Have you visited any tourist objects and sights in Rokiškis region?

- Yes (if your answer is 'yes', please go to question No. 8);
- No (if your answer is 'no', please answer only the following questions: No. 7, 8, and 9).

7. Why did not you visit any tourist objects and sights in Rokiškis region?

- There are no attractive tourist objects and sights in Rokiškis region;
- Interesting objects and sights are not tourist-friendly in Rokiškis region;
- There is not enough information on tourist objects and sights in Rokiškis region;
- Other (please specify) _____.

8. What types of tourism do you prefer (please specify no more than 5 options)?

- Recreational tourism*;
- Rural tourism;
- Velo-tourism;
- Eco-tourism;
- Event tourism;
- Cultural tourism;
- Ethnic tourism;
- Religious tourism;
- Cognitive tourism;
- Business tourism;
- Other (please specify) _____.

*recreation in this context is perceived as relaxation and leisure activities aimed at physical and mental recreation or wellness.

9. What entertainment and leisure activities do you prefer (please specify no more than 3 options)?

- Water entertainment;
- Winter entertainment;
- Horse riding and trekking;
- Entertainment parks;
- Museums and exhibitions;
- Entertainment and cultural events;
- National cuisine heritage*;
- Cognitive tours;
- Other (please specify) _____.

*Cooking demonstration and degustation.

10. What aspects of your preferred tourism types, entertainment and leisure services must be developed further or generally improved in Rokiškis region?

II. QUESTIONS THAT ARE AIMED AT IDENTIFYING TOURISM SECTOR DEVELOPMENT NEEDS IN ROKIŠKIS REGION

11. What tourist objects and sights have you visited in Rokiškis region?

- Objects of historical-memorial heritage (*historic burials/cemeteries, monuments, etc.*)
- Objects of archaeological heritage (*ancient settlements, mounds, etc.*);
- Natural objects (*mythological stones, rock exposures, parks, etc.*);
- Objects of religious and pilgrimage heritage (*churches, sacred places, etc.*);
- Objects of urban and cultural heritage (*valuable buildings, palaces, manors, etc.*);
- Other (*please specify*) _____.

12. Please evaluate the tourist objects or sights you have visited in Rokiškis region (according to their technical-aesthetic condition). Use a 5-point scale, where 1 = condition is very poor, 5 = condition is very good:

Object	1	2	3	4	5
<i>Please specify (e. g. Rokiškis manor)</i>	☐	☐	☐	☐	☐
<i>Please specify</i>	☐	☐	☐	☐	☐
<i>Please specify</i>	☐	☐	☐	☐	☐
<i>Please specify</i>	☐	☐	☐	☐	☐
<i>Please specify</i>	☐	☐	☐	☐	☐
<i>Please specify</i>	☐	☐	☐	☐	☐

13. What tourist routes have you tried in Rokiškis region (*if you have not tried any routes, please go to question No. 14*)?

- 'A cognitive excursion around the city of Rokiškis';
- 'Rokiškis – Obeliai – Kriaunos';
- 'Let's get to know the area of Obeliai';
- 'Rokiškis region and Poland';
- 'Rokiškis – Žiobiškis – Mainėivos – Čedasai – Suvainiškis – Panemunis – Rokiškis' ('Wine route');
- 'Rokiškis – Panemunėlis – Kamajai – Salos';
- Other (*please specify*) _____.

14. What tourism infrastructure is missing/insufficiently developed in Rokiškis region (*please specify no more than 3 options*)?

- Information stands;
- Road signs and markings;
- Convenient paths and approach roads;
- Parking lots and places;
- Observation sites;
- Respite sites and campsites;
- Public toilets.
- Other (*please specify*) _____.

16. What tourism and related services are insufficiently developed in Rokiškis region (*please specify no more than 3 options*)?

- Accommodation services;
- Catering services;
- Information services;
- Entertainment and leisure services;
- Other (*please specify*) _____.

17. In order to induce faster growth of the tourism sector in Rokiškis region, it is relevant to develop (*please specify no more than 3 options*):

- Tourist routes;
- Tourism information;
- Tourism marketing;
- Tourism infrastructure;

- Tourism services;
- Other (*please specify*) _____.

18. What is your main source of information on tourism options and tourist objects in Rokiškis region?

- Internet;
- Mass communication media (press, TV, radio);
- Tourist information centre;
- Friends and relatives;
- Other (*please specify*) _____.

19. Please evaluate the amount of information on tourism options and tourist objects in Rokiškis region (according to its availability). Use a 5-point scale, where 1 = no information is available, 5 = a lot of information is available:

- 1 2 3 4 5

20. What tourism-related information is insufficient?

- Information about tourist objects;
- Information about tourist routes;
- Information about entertainment and leisure services;
- Information about accommodation and catering services;
- Tourism-related information is sufficient;
- Other (*please specify*) _____.

21. Please evaluate the general condition of public tourism infrastructure and services in Rokiškis region (according to their quality and development level). Use a 5-point scale, where 1 = condition is very poor, 5 = condition is very good:

- 1 2 3 4 5

22. Would you like to visit tourist objects and sights in Rokiškis region again?

- Yes No I am not sure

23. Would you recommend visiting tourist objects and sights in Rokiškis region?

- Yes No I am not sure

III. DEMOGRAPHIC INFORMATION

24. Your age:

- Less than 16 years;
- 16–25 years;
- 26–35 years;
- 36–45 years;
- 46–55 years;
- 56–65 years;
- More than 65 years.

25. Your sex:

- Male;
- Female.

26. Your country of residence: _____;

27. Your education:

- Incomplete secondary;
- Secondary;
- Vocational;
- Higher (college, university).

28. Your monthly income (EUR):

- Less than 800 EUR;
- 801–2 000 EUR;
- 2 001–3 000 EUR;
- 3 001–4 000 EUR;
- More than 4 000 EUR.

29. Your marital status:

- Single;
- Married;
- In relationship.

30. Do you have children?

- Yes;
- No.

31. Your comments, remarks, and suggestions:

Thank you for participating in this research!

6 PRIEDAS. ROKIŠKIO RAJONO TURIZMO SFEROS SPECIALISTŲ APKLAUSOS KLAUSIMYNAS

Informuojame, kad tyrimas atliekamas pagal projektą Nr. VP1-4.2-VRM-02-R-52-001 „Rokiškio rajono plėtros strateginio plano iki 2015 m. atnaujinimas“, kuris finansuojamas Europos socialinio fondo lėšomis.

Gerbiamas Respondente,

Šis tyrimas – Rokiškio rajono viešosios turizmo infrastruktūros bei paslaugų plėtros sektorinės studijos dalis. Ją rengia Rokiškio rajono savivaldybės administracija kartu su UAB „Lyderio grupė“. Minėtos studijos tikslas – suformuluoti Rokiškio rajono turizmo sektoriaus ilgalaikės plėtros koncepciją bei pasiūlyti viešosios turizmo infrastruktūros ir paslaugų vystymo strategines gaires ir priemones.

Tyrimas atliekamas, laikantis konfidencialumo ir etikos principų. Klausimynas yra anoniminis – vardo, pavardės ar kitų asmeninių duomenų nurodyti nereikia. Jūsų atsakymai reikšmingai prisidės prie šios studijos kokybės ir atitiktis Rokiškio rajono turizmo sektoriaus plėtros vizijai bei poreikiams.

Pasirinktus atsakymus klausimyne žymėkite . Nuoširdžiai dėkojame Jums už dalyvavimą apklausoje.

I. KLAUSIMAI, SKIRTI NUSTATYTI ROKIŠKIO RAJONO TURIZMO SEKTORIAUS ESAMĄ SITUACIJĄ IR PLĖTROS POREIKIUS

1. Įvertinkite Rokiškio rajono viešosios turizmo infrastruktūros ir paslaugų būklę 1–5 balų skalėje (1 – būklė labai prasta, 5 – būklė labai gera):

- 1 2 3 4 5

2. Kurios turizmo sritys, Jūsų nuomone, turi didžiausią paklausą tarp turistų, atvykstančių į Rokiškio rajoną (pažymėkite ne daugiau kaip 5 variantus)?

- Rekreacinis turizmas*;
- Kaimo turizmas;
- Dviračių turizmas;
- Ekologinis turizmas;
- Renginių turizmas;
- Kultūrinis turizmas;
- Etninis turizmas;
- Religinis turizmas;
- Pažintinis turizmas;
- Dalykinis turizmas;
- Kita (įrašyti) _____.

*rekreacija šiame kontekste suvokiama kaip poilsis, orientuotas į fizinių ir dvasinių jėgų atgavimą, sveikatinimą.

3. Kurios pramogos ir laisvalaikio paslaugos, Jūsų nuomone, turi didžiausią paklausą tarp turistų, atvykstančių į Rokiškio rajoną (pažymėkite ne daugiau kaip 3 variantus)?

- Vandens pramogos;
- Žiemos pramogos;
- Jodinėjimas;
- Pramogų parkai;
- Muziejai ir parodos;
- Pramoginiai-kultūriniai renginiai;
- Kulinarinis paveldas*;
- Pažintinės ekskursijos;

Kita (įrašyti) _____.

*kulinarinio paveldo patiekalų gaminimo demonstracijos ir degustacijos.

4. Ko, Jūsų nuomone, trūksta, kad turistai dažniau atvyktų į Rokiškio rajoną (pažymėkite ne daugiau kaip 5 variantus)?

- Aiškios turizmo sektoriaus plėtros strategijos;
 Aktyvesnės turizmo rinkodaros;
 Geresnio turizmo objektų pasiekiamumo;
 Geresnės turizmo objektų techninės ir estetinės būklės;
 Daugiau informacijos apie turizmo objektus;
 Išplėtos viešosios turizmo infrastruktūros;
 Didesnės turizmo maršrutų pasiūlos;
 Didesnės kultūros renginių pasiūlos;
 Išvystyto turizmo ir susijusių* paslaugų sektoriaus;
 Išvystyto pramogų ir laisvalaikio paslaugų sektoriaus;
 Modernių technologijų** taikymo muziejuose;
 Kita (įrašyti) _____.

*turizmo ir susijusioms paslaugoms priskiriamos apgyvendinimo, maitinimo, gidų, kelionių agentūrų ir organizatorių paslaugos.

**modernios technologijos muziejuose apima jutiminius demonstracinius ekranus, virtualias parodas, vaizdo ir garso instaliacijas.

5. Įvertinkite turizmo sričių plėtros Rokiškio rajone lygį 1–5 balų skalėje
 (1 – turizmo sritis visiškai neišplėta, 5 – turizmo sritis labai gerai išplėta):

Turizmo sritis	1	2	3	4	5
Rekreacinis turizmas	☐	☐	☐	☐	☐
Kaimo turizmas	☐	☐	☐	☐	☐
Dviračių turizmas	☐	☐	☐	☐	☐
Ekologinis turizmas	☐	☐	☐	☐	☐
Renginių turizmas	☐	☐	☐	☐	☐
Kultūrinis turizmas	☐	☐	☐	☐	☐
Etninis turizmas	☐	☐	☐	☐	☐
Religinis turizmas	☐	☐	☐	☐	☐
Pažintinis turizmas	☐	☐	☐	☐	☐
Dalykinis turizmas	☐	☐	☐	☐	☐
Kita (įrašyti)	☐	☐	☐	☐	☐

6. Įvertinkite pramogų ir laisvalaikio paslaugų plėtros Rokiškio rajone lygį 1–5 balų skalėje
 (1 – paslaugos visiškai neišplėtos, 5 – paslaugos labai gerai išplėtos):

Pramogos ir laisvalaikio paslaugos	1	2	3	4	5
Vandens pramogos	☐	☐	☐	☐	☐
Žiemos pramogos	☐	☐	☐	☐	☐
Jodinėjimas	☐	☐	☐	☐	☐
Pramogų parkai	☐	☐	☐	☐	☐
Muziejai	☐	☐	☐	☐	☐
Renginiai	☐	☐	☐	☐	☐
Kulinarinis paveldas	☐	☐	☐	☐	☐
Pažintinės ekskursijos	☐	☐	☐	☐	☐
Kita (įrašyti)	☐	☐	☐	☐	☐

7. Įvertinkite turizmo infrastruktūros plėtros Rokiškio rajone lygį 1–5 balų skalėje
 (1 – infrastruktūra visiškai neišplėta, 5 – infrastruktūra labai gerai išplėta):

Turizmo infrastruktūra	1	2	3	4	5
Informaciniai stendai	☐	☐	☐	☐	☐
Kelio ženklai ir nuorodos	☐	☐	☐	☐	☐
Priėjimai ir privažiavimai	☐	☐	☐	☐	☐
Automobilių stovėjimo aikštelės	☐	☐	☐	☐	☐

Turizmo infrastruktūra	1	2	3	4	5
Apžvalgos aikštelės	☐	☐	☐	☐	☐
Poilsio aikštelės ir stovyklavietės	☐	☐	☐	☐	☐
Viešieji tualetai	☐	☐	☐	☐	☐
Kita (įrašyti)	☐	☐	☐	☐	☐

8. Įvertinkite problemų, su kuriomis susiduriama Rokiškio rajone turizmo sektoriuje, aktualumą 1–5 balų skalėje (1 – problema visiškai neaktuali, 5 – problema labai aktuali):

Problema	1	2	3	4	5
Prasta lankytinų objektų techninė ir estetinė būklė	☐	☐	☐	☐	☐
Menkas lankytinų objektų skaičius ir įvairovė	☐	☐	☐	☐	☐
Nepakankamas turizmo sektoriaus finansavimas	☐	☐	☐	☐	☐
Prasta viešosios turizmo infrastruktūros kokybė	☐	☐	☐	☐	☐
Neišplėtotą privataus ir viešojo sektorių kooperacija	☐	☐	☐	☐	☐
Prasta turizmo ir susijusių paslaugų kokybė	☐	☐	☐	☐	☐
Per aukšta turizmo ir susijusių paslaugų kaina	☐	☐	☐	☐	☐
Menka pramogų ir laisvalaikio paslaugų pasiūla	☐	☐	☐	☐	☐
Informacijos apie turizmą Rokiškio rajone stoka	☐	☐	☐	☐	☐
Kita (įrašyti)	☐	☐	☐	☐	☐

9. Ar, Jūsų nuomone, Rokiškio rajone vykdomas nuoseklus turizmo ir susijusių sričių (kultūros, pramogų) vystymas?

- Taip
 Greičiau taip
 Greičiau ne
 Ne
 Sunku pasakyti

II. KLAUSIMAI, SKIRTI NUSTATYTI ROKIŠKIO RAJONO TURIZMO SEKTORIAUS VIETĄ EKONOMIKOS PLĖTROS KONTEKSTE

10. Ar, Jūsų nuomone, turizmas gali tapti vienu iš pagrindinių veiksnių, skatinančių Rokiškio rajono ekonomikos augimą?

- Taip
 Greičiau taip
 Greičiau ne
 Ne
 Sunku pasakyti

11. Ar, Jūsų nuomone, verslo sektorius skiria pakankamai dėmesio turizmo ir susijusių paslaugų plėtrai Rokiškio rajone?

- Taip
 Greičiau taip
 Greičiau ne
 Ne
 Sunku pasakyti

12. Ar, Jūsų nuomone, turizmo ir susijusių verslo sričių atstovų, viešojo sektoriaus bei akademinė institucijų kooperacija (turizmo sektoriaus klasterizacija) gali teikti naudą Rokiškio rajonui ir jo gyventojams (jei pasirinkote atsakymus „greičiau ne“ arba „ne“, pereininkite prie 14 klausimo)?

- Taip
 Greičiau taip
 Greičiau ne
 Ne
 Sunku pasakyti

13. Kokių teigiamų pokyčių galėtų teikti turizmo ir susijusių verslo sričių atstovų, viešojo sektoriaus bei akademinė institucijų kooperacija (pažymėkite ne daugiau kaip 3 variantus)?

- Skatinti naujų darbo vietų ir verslų kūrimą;
 Didinti turizmo ir susijusių paslaugų kokybę;
 Mažinti turizmo ir susijusių paslaugų kainą;
 Plėsti pramogų ir laisvalaikio paslaugų pasiūlą;
 Gerinti Rokiškio rajono turistinį įvaizdį;
 Kelti bendrą Rokiškio rajono kultūros lygį;
 Gerinti jaunimo savirealizacijos galimybes;
 Kita (įrašyti) _____

III. DEMOGRAFINĖ INFORMACIJA

14. Jūs esate:

- Rokiškio rajono savivaldybės administracijos darbuotojas;
 Rokiškio rajono savivaldybės tarybos narys:

- Rokiškio turizmo informacijos centro darbuotojas;
- Panevėžio kolegijos Rokiškio filialo darbuotojas;
- Panevėžio kolegijos Rokiškio filialo studentas;
- Rokiškio rajono muziejaus ar kultūros įstaigos darbuotojas;
- Kita (*įrašyti*) _____.

15. Jūsų akademinės ir (ar) profesinės veiklos turizmo, kultūros bei susijusiose srityse stažas:

- Mažiau nei 1 m.;
- 1–5 m.;
- 6–10 m.;
- 11–15 m.;
- 16–20 m.;
- Daugiau nei 20 m.

16. Jūsų pastabos ir komentarai:

Dėkojame, kad dalyvavote apklausoje!

